

การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาเพศทางเลือก

โดย

นางเฉลิมขวัญ เมฆสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาเพศทางเลือก

โดย

นางเฉลิมขวัญ เมฆสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**THE USE OF SELF TECHNOLOGY FOR SUCCESS IN EDUCATION OF SEXUAL
ALTERNATIVE STUDENT**

By

Charlearnkwun Meksuk

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF ARTS

Program of Public and Private Management

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2009

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ การใช้เทคโนโลยี
แห่งตัวตนเพื่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาเพศทางเลือก ” เสนอโดย นางเฉลิมขวัญ เมฆสุข
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐ
และภาคเอกชน

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะดังกูร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ชนินทร์รัฐ รัตนพงศ์กัญญา)
...../...../.....

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ไพโรจน์ วิไลนุช)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์)
...../...../.....

50601308 : สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

คำสำคัญ : เพศทางเลือก/ เทคโนโลยีแห่งตัวตน/ แรงจูงใจ

เฉลิมขวัญ เมฆสุข : การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อความสำเร็จในการศึกษา
ของนักศึกษาเพศทางเลือก, อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์, 121 หน้า.

การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาเพศทางเลือก
เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีวิทยาการศึกษาประวัติศาสตร์ และเรื่องเล่าของชีวิต เพื่อทำความเข้าใจ
ถึงกระบวนการที่นักศึกษาเกย์คนหนึ่งสำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร ผู้มีผลการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในระดับดี แต่ผิดหวังในการสอบเข้าเรียนใน
มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงอันดับหนึ่งของประเทศ อีกทั้งในช่วงชีวิตระหว่างเรียนได้ตัดสินใจกินยา
เพื่อฆ่าตัวตาย เนื่องจากประสบปัญหาชีวิตหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นความกดดันจากการคบหาที่ไม่
ยอมรับในความเป็นเกย์ ความขัดแย้งระหว่างเพื่อนกลุ่มเกย์ที่ร่วมชั้นเรียน และมีผลการเรียน
ที่ตกต่ำ ได้เกิดความตระหนักรู้ในตัวตน ต้องการสำเร็จการศึกษาและต้องการสร้างศักยภาพทางการ
เรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่เรียกว่าเทคโนโลยีแห่งตัวตนเป็นเครื่องมือ

ผลจากการวิจัยพบว่า นักศึกษาต้องการสร้างคุณค่าให้แก่ตนเอง ให้ผู้อื่นยอมรับตน
จากการมีผลการศึกษที่ดี เริ่มด้วยการตั้งคำถามกับตนเองว่า เรียนไม่ได้หรือไม่ตั้งใจเรียน จึงมี
ความมุ่งมั่นที่จะทำเพื่อตนเอง โดยได้นำข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในอดีตมาเป็นบทเรียนในปัจจุบัน
เพื่อทำสิ่งที่ดีในอนาคต การมองเห็นความสำคัญของผลการศึกษาเพื่อโอกาสที่ดีในการทำงาน และ
ได้งานที่มีค่าตอบแทนสูง สิ่งเหล่านี้เกิดเป็นแรงจูงใจให้เกิดความมุ่งมั่นในการเรียน นอกจากนี้
แล้ว กำลังใจและการสนับสนุนจากครอบครัว คนรัก เพื่อนร่วมชั้นเรียน อาจารย์ผู้สอน อาจารย์
ที่ปรึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่มีส่วนช่วยในการสนับสนุนในการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนของนักศึกษา
ประสบความสำเร็จ นักศึกษามีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการเรียน การวางแผนการดำเนินชีวิต
การวางแผนการเรียน การสร้างระเบียบวินัยในตนเอง การจัดการเรื่องเวลาอย่างเหมาะสม มีความ
ขยัน อดทน พยายามมุ่งมั่น ตั้งใจเล่าเรียน มองโลกในแง่ดี รู้จักปล่อยวาง จนกลายเป็นอัตลักษณ์
ความเป็นตัวตน ท้ายสุดนำไปสู่ความสำเร็จในการศึกษา มีอาชีพการงานที่ตนรักและมีความมั่นคง
สร้างความภาคภูมิใจแก่ตนเอง ครอบครัว และบุคคลแวดล้อม รวมทั้งสถาบันการศึกษา

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2552
ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

50601308 : MAJOR : PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT

KEY WORDS : SEXUAL ALTERNATIVE/ SELF TECHNOLOGY / MEDITATIVE

CHARLEARMKWUN MEKSUK : THE USE OF SELF TECHNOLOGY FOR
SUCCESS IN EDUCATION OF SEXUAL ALTERNATIVE STUDENT. THESIS ADVISOR :
ASST.PROF.PITAK SIRIWONG, Ph.D. 121 pp.

The Use of Self Technology for Success in Education of Sexual Alternative Student was a qualitative research included methodology of biography education and narrative approach. The purpose of this research was gain to understanding of the processes which a kathoey student graduated from Faculty of Management Science at Silpakorn University. He had been a good study result during senior secondary school. He had been disappointed with the entrance examination result, failure to entry the number one reputed university of Thailand. During he had been studied, he did commit suicide by poison caused by many problems, i.e. pressure from his mother who rejected his kathoey identity, the conflict of the kathoey group in the class and leading to the education result had been down. He had been self awareness in educational success and improving the education result. The self technology had been used.

The research findings revealed that the student needs to create self-worthiness and to be conceded by the other with the good education result. He started with the question "I cannot study" or "I do not intently study", then he had been intention to study for him self. He used the failure in the past as a lesson learns in the present and prevention for the future. He foresaw the importance of the education result which would lead to the better job opportunity as well as the work with higher income salary. These reasons were motivated him to put the most effort for studying. In addition, he had got willpowers and good supports from his family, a sweetheart, the classmates, the teachers, etc. These supports were helped for the successfully use of self technology. He had been many changes and improvements in the study behavior, study plan, living style plan, self discipline, appropriate time management, diligence, endurance, attempt, positive thinking, rest, become the self identity. It had been leading to the educational success, getting good and stability job, and resulting to the pride of himself, his family and person around, and the university.

Program of Public and Private Management Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2009
Student's signature
Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร.ธนินทร์รัฐ รัตนพงศ์ภิญโญ ประธานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ดร.ไพโรจน์ วิไลนุช กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิทักษ์ ศิริวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้ความรู้เชิงทฤษฎี การปฏิบัติงานวิจัย ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิด แนวทางที่เป็นประโยชน์ และข้อเสนอแนะในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อความสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ทั้งนี้ผู้วิจัยตระหนักดีว่าความพยายามของผู้วิจัยจะไม่ประสบความสำเร็จหากไม่ได้รับการสนับสนุน และส่งเสริมจากบุคคลที่เกี่ยวข้องที่เข้าใจและเป็นกำลังใจอย่างดียิ่งตลอดมา ขอขอบพระคุณเพื่อนร่วมรุ่นพี่ไก่อ๊ ก๊ฟ ด้วยมิตรภาพ น้ำใจ กำลังใจที่ดีที่มอบให้กัน พี่หนุ่มผู้ช่วยเหลือเกื้อกูล ในการยืมหนังสือพร้อมชำระค่าปรับให้ เพื่อนร่วมงาน จิราภรณ์ นิพรผู้ช่วยเหลือด้านการพิมพ์ รายงาน พี่ต่อ พี่อุ้ม พี่เอ พี่เจียบ พี่เจง กับถ้อยคำคอยไถ่ถามถึงกัน ที่สำคัญมากขอขอบพระคุณน้องมาช่า เจ้าของประสบการณ์ที่อนุญาตให้นำเรื่องราวในชีวิตมาถ่ายทอดที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการทำ วิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์สำเร็จไปได้ด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณครอบครัว แม่ พี่ น้องทุกคนที่เป็นทั้งกำลังใจและ กำลังใจที่ดีเยี่ยมตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย โดยเฉพาะสามิและขวัญข้าว น้ำข้าวบุตรอันเป็นที่รัก ที่ช่วยให้กำลังใจห่วงใยเอาใจใส่ และสนับสนุนดูแลผู้วิจัยมาโดยตลอด ส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี คุณงามความดี ความสำเร็จที่เกิดขึ้นในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หากจะมีคุณูปการต่อ แวดวงการศึกษาไม่ว่าจะมากหรือน้อยก็ตามผู้วิจัยขอมอบให้กับบุคคลที่เอ่ยมมาแต่หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
กรอบความคิดของการวิจัย	9
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	10
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
ความรู้เกี่ยวกับเพศทางเลือก.....	12
ความรู้เรื่องระบบชายจริงหญิงแท้	13
การใช้ภาษาในการสร้างอัตลักษณ์ทางเพศ (Sexual Identities)	14
การแปลความหมายของกะเทย	15
เพศสรีระและเพศภาวะของกะเทย	17
ความเชื่อ แนวคิดและทฤษฎีการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	20
ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)	20
การเรียนรู้การสร้างสรรค์ด้วยปัญญาตามแนวทฤษฎี Constructionism.....	22
แนวคิดของคาร์ล โรเจอร์ส (Carl Rogers)	23
การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	24
ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	25
ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	30
ลักษณะและขั้นตอนของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	32
องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	41
การจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	44
บทบาทของผู้สอนกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง	48
บทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง.....	52

บทที่	หน้า
ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยตนเอง	55
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง	55
ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	64
งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง	64
งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง	70
3 วิธีดำเนินการวิจัย	77
การเก็บรวบรวมข้อมูล	79
วิธีการเก็บข้อมูลภาคสนาม	80
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย.....	81
จริยธรรม/จรรยาบรรณในการวิจัย.....	82
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
เรื่องเล่ากับภูมิหลังของครอบครัว	83
อัตลักษณ์อ้างอิงแห่งตน	84
ชีวิตด้านการเรียน.....	86
ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยศิลปากร	87
ชะตากรรมบนความขัดแย้งสู่เส้นทางการฆ่าตัวตาย	92
การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อการเรียนรู้.....	94
เส้นทางสู่ความสำเร็จและมุ่งหวังในอนาคต	97
5 สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ.....	99
สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	99
ข้อเสนอแนะ	105
บรรณานุกรม	108
ภาคผนวก.....	114
ประวัติผู้วิจัย.....	121

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันในยุคโลกาภิวัตน์ ได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม เทคโนโลยี และวัฒนธรรม จึงเป็นยุคของสังคมแห่งความรู้ ที่มีความรู้และภูมิปัญญาถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาประเทศ การศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญที่จะผลักดันประเทศให้ก้าวสู่ศตวรรษใหม่ได้อย่างมั่นคง คุณภาพการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องตระหนัก การเรียนโดยการท่องหนังสือ หรือมุ่งแต่เนื้อหาวิชาเป็นหลักโดยครูเป็นผู้ป้อนหรือถ่ายทอดให้โดยตรง ไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้ครบทุกด้านได้ มนุษย์จึงไม่สามารถที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม จึงก่อให้เกิดภาวะวิกฤตขึ้นจนเป็นที่ถกเถียงกันไปว่าสังคมไทยในปัจจุบัน เป็นสังคมที่กำลังป่วยหนัก ความยากจน งบประมาณ และการทุจริตยังมิอยู่ทุกแห่ง เพราะระบบการศึกษาที่อ่อนด้อยลง (วัลลภ สัตยาชัย 2547 : 2-3) ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้เกิดการก้าวข้ามไปสู่โลกยุคใหม่ที่เรียกว่าโลกยุคโลกาภิวัตน์ เป็นโลกไร้พรมแดน เป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร เกิดความแตกต่างจากโลกยุคอดีตที่ผ่านมาเป็นอย่างมาก การแข่งขันในทุกๆ ด้านของสังคมโลกยุคใหม่ทำให้แต่ละภูมิภาคมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผล กระทบต่อวิถีชีวิต การดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ดังนั้นการศึกษาจึงมีบทบาทและความสำคัญยิ่งต่อวิถีชีวิตของคนและสังคม โดยเฉพาะการเตรียมคนให้มีความพร้อมเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงของโลก การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้าน ย่อมส่งผลให้ประเทศมีความพร้อมและสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทุกๆ ด้านได้อย่างเท่าทัน ประกอบกับการที่ประเทศไทยเป็นเพียงชุมชนเล็กๆ ของเครือข่ายโลกที่ต้องมีการแข่งขันและร่วมมือระหว่างกับนานาประเทศ บุคคลสำคัญและองค์กรของประเทศ จึงได้ให้ความสำคัญกับการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้มีศักยภาพ มีความพร้อมในการแข่งขันกับสังคมโลก (รุ่ง แก้วแดง 2543 : 30)

การจัดการการศึกษาในประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคน ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในเรื่องการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยมุ่งพัฒนาคนและสังคมไทยครอบคลุม 3 เรื่องหลัก คือ การพัฒนาคนไทยให้มีคุณธรรมนำความรู้ พัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัยตลอดชีวิต โดยมุ่งให้เกิดการเสริมสร้างความรู้ตามความเหมาะสมของคนทุกกลุ่มทุกวัย เพื่อให้สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ก้าวสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง และสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถของประเทศ ในขณะเดียวกัน มุ่งเสริมสร้างคนไทยให้มีสุขภาวะที่ดี ควบคู่กับการเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข การคุ้มครองทางเศรษฐกิจและสังคมกระบวนการยุติธรรม การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และมีความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต สร้างและพัฒนากำลังคนที่เป็นเลิศโดยเฉพาะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและองค์ความรู้ ส่งเสริมให้คนไทยเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และการจัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่ตั้งแต่ระดับชุมชนจนถึงประเทศ การสร้างและพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความพร้อมด้านสติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม ภายใต้ระบบการศึกษาที่มุ่งการเรียนรู้ทั้งทางปฏิบัติและวิชาการ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง เศรษฐกิจและสังคม

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ บุคคลจะดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพจะต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ซึ่งได้รับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีประสบการณ์แห่งการเรียนรู้ มีเจตคติ ค่านิยมเกี่ยวกับการเรียนที่ดี การเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนมีความสุข เรียนรู้ที่จะเรียน เรียนรู้ที่จะทำ เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้ในสังคมปัจจุบันเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานการณ์อย่างต่อเนื่องยาวนานตลอดชีวิต ซึ่งผู้สอนต้องสร้างศรัทธาและปัญญาให้กับผู้เรียน ได้สั่งสมประสบการณ์การเรียนรู้ให้พัฒนาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่จะแสวงหาความรู้ได้ตลอดชีวิต และการเรียนรู้จะเกิดได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีสมาธิและรู้จักควบคุมตนเอง ผู้สอนอยู่ในฐานะที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้จักเป้าหมายการศึกษา และเป้าหมายชีวิต และรู้จักใช้เวลา รวมทั้งชี้แนะอบรมสั่งสอนในการครองตนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2542 : 15)

การศึกษาของมนุษย์เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้นการเรียนรู้จะช่วยพัฒนาคนทั้งร่างกายและจิตใจ ให้มีคุณภาพ มนุษย์และธรรมชาติสร้างแหล่งเรียนรู้ที่จะช่วยให้สามารถเรียนรู้ และเกิดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ตามความต้องการทุกเพศ ทุกวัย ทุกเวลา ทุกสถานที่ โดยไม่จำกัด ในยุคโลกาภิวัตน์การรับรู้ข่าวสารข้อมูลเรื่องราวความก้าวหน้าเป็นไปอย่างรวดเร็วทันสมัยจึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคนไทยให้เป็นผู้ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ทันโลก ทันเหตุการณ์ เพื่อปรับเปลี่ยนตัวเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ 2543 : 25)

อย่างไรก็ตาม การปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน จะสำเร็จลุล่วงอย่างดีได้ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายร่วมกันพัฒนาหลายด้านพร้อมๆกัน (อำรุง จันทวานิช 2543 : 13) กล่าวคือ ผู้เรียนเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษา ทุกฝ่ายทั้งบิดา มารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้บริหารทั้งภาครัฐ และเอกชน ต้องร่วมกันจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ และสมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีเจตคติและค่านิยมที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมาย กิจกรรม และวิธีการเรียนรู้ ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งร่วมประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพ ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละคน (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ 2543 : 39)

การจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมากิจกรรมการเรียนการสอนถูกกำหนดขึ้นโดยครูผู้สอน นั่นคือเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นที่ครูมากกว่าผู้เรียน การประเมินผลเน้นความรู้ที่ครูบอกผู้เรียนต้องเรียนตามตำรา เรียนตามคำสั่งของผู้สอน ตารางเรียนก็ถูกกำหนดโดยผู้สอน ผู้เรียนไม่มีสิทธิเลือกที่จะเรียนรู้เอง การเรียนการสอนมุ่งเน้นการท่องจำเพื่อสอบมากกว่าการเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ เพื่อการแก้ปัญหาและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งไม่สามารถปลูกฝังการรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต อันเป็นคุณสมบัติที่สำคัญมากในยุคข้อมูลข่าวสารและสังคมแห่งการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน (พลสันท์ โพธิ์ศรีทอง 2542 : 10-17)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนเรื่องแนวการจัดการศึกษา มาตราที่ 22 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและศักยภาพ การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งจากการวิเคราะห์ จุดเน้นของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการประกอบอาชีพพึ่งตนเองได้ ดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรมและศักดิ์ศรี พัฒนาตนเองและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม คุณสมบัติดังที่กล่าวมาก็คือ การปรับเปลี่ยนรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนให้หันมาเน้นกระบวนการเรียนรู้ว่าเป็นหัวใจในการพัฒนาผู้เรียน โดยต้องการให้ผู้เรียนเป็นผู้ศึกษาและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพราะเชื่อว่าการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนด้วยตนเอง จะช่วยให้ผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น และการเรียนรู้ที่มีพลังความคิดมากที่สุด

เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง สิ่งที่ตนเองชอบและสนใจ จะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมยุคสารสนเทศได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2542 : 56)

ในอดีตการจัดกระบวนการเรียนรู้ การให้การศึกษาไม่ได้เน้น “การเรียนรู้ของผู้เรียน” แต่จะเน้น “การสอนของครู” ต่อมาจากผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคของการศึกษาที่ผ่านมา รวมทั้งการวิเคราะห์ทิศทางการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในอนาคต จึงเกิดการปฏิรูปการศึกษาขึ้น พระราชบัญญัติของการศึกษา พ.ศ. 2542 กำหนดให้การจัดการเรียนรู้ “เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด” เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จากการตระหนักถึงความสำคัญของวิธีการเรียนรู้ดังกล่าว ทำให้สถาบันการศึกษาหลายแห่งกำหนดให้นักศึกษา ศึกษาด้วยตนเองจากสื่อชุดวิชา สื่อทางไกล และสื่ออื่นๆ ทั้งนี้ให้วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ 2541: 23-24) ซึ่งสอดคล้องกับเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning) นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของศิลปะวิทยาการแขนงต่างๆ และการเพิ่มขึ้นของนวัตกรรมทางการศึกษา เช่น การมีศูนย์บริการทางวิชาการ ห้องเรียนแบบเปิด การเรียนแบบไม่แบ่งชั้น เป็นต้น ล้วนแต่ให้ผู้เรียนต้องรับผิดชอบและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองทั้งสิ้น (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2542 : 56) แนวความคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้วิธีการเรียนหรือการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning) จึงเป็นทักษะสำคัญที่สุดที่ต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในยุคที่การศึกษาเป็นปัจจัยที่ 5 การศึกษาเกิดขึ้นอย่างหลากหลายไม่เพียงแต่ในโรงเรียนเท่านั้น (ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ 2542 : 19)

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นอีกแนวทางเลือกหนึ่งที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนค้นคว้าด้วยตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้นการสอนของครูจึงควรให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียน เปิดโอกาสให้ได้คิดอย่างอิสระมีเหตุผล มีความรับผิดชอบ และรู้จักการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่คนเราอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มสังคม การเรียนรู้จึงควรให้ผู้เรียนรู้จักการค้นพบด้วยตนเอง และในส่วนตัวของผู้เรียน ควรจะมีคุณสมบัติบางประการ คือ มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หรือคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หากทราบระดับขององค์ประกอบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของแต่ละบุคคลว่าอยู่ในระดับใดก็จะเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถสร้างภาพเอื้อและสนับสนุนให้บุคคลมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่เพิ่มขึ้น อันจะนำไปสู่การประสบผลสำเร็จทางการศึกษา

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning) ที่ผ่านมามีการจัดไว้เป็นเรื่องของการศึกษาผู้ใหญ่ แต่ความจริงสามารถนำมาใช้กับทุกกลุ่มอายุ ทุกวัฒนธรรม และทุกระดับการศึกษา อีกทั้งนักการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียนต่างยอมรับว่า การที่ผู้เรียนเป็นผู้ศึกษา

ค้นคว้า หรือเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น จะเป็นผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ดีกว่าผู้เรียนที่เรียนตามการชี้นำของผู้อื่น (รุ่ง แก้วแดง 2543 : 112)

โนลส์ (Knowles 1975 : 18, อ้างใน ณัฏฐกัญ หมื่นสา : 15-16) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่า เกิดจากการคิดริเริ่มของบุคคลในเรื่องหนึ่งตามความต้องการ และความสนใจของตนเอง มีการวางแผน วางจุดมุ่งหมายในการเรียน โดยอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่น หรือไม่ก็ตาม สามารถเรียนรู้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม และสามารถประเมินผลการเรียนรู้นั้นได้ บุคคลที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะเรียนได้มากกว่า ดีกว่าบุคคลที่เป็นผู้รับ หรือรอให้ผู้สอนถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ โดยคนที่เรียนรู้ด้วยตนเอง จะเรียนอย่างตั้งใจ มีจุดมุ่งหมาย มีแรงจูงใจสูง มีความเป็นตัวของตัวเองเพิ่มมากขึ้น และสามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง สามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่าผู้ที่รับคำสอนแต่อย่างเดียว การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสอดคล้องกับการพัฒนาการทางจิตวิทยา เป็นกระบวนการทางธรรมชาติ และผลการวิจัยหลายเรื่องที่แสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ก่อให้เกิดผลทางบวกต่อการเรียนการสอน การทำงานและการดำเนินชีวิตของบุคคล การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่มัลคัม โนลส์ (Malcolm S. Knowles) ได้นำเสนอไว้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1975 โดยให้ความหมายเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่า “เป็นกระบวนการที่บุคคลเป็นผู้คิดริเริ่มเรียนรู้ จะด้วยความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นหรือไม่ก็ตาม โดยที่บุคคลนั้นจะเป็นผู้วิเคราะห์ ความต้องการในการเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ จำแนกแหล่งทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม และสามารถประเมินผลการเรียนรู้นั้นๆ” ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมีความสอดคล้องกับนักการศึกษาไทย คือ สมคิด อิศระวัฒน์ (2542 : 2) ที่กล่าวว่า ลักษณะของคนที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ไม่ได้มีอยู่ในตัวของทุกคน แต่สามารถสร้างและพัฒนาขึ้นมาได้ ซึ่งเมื่อใดก็ตามที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีใจรักที่จะศึกษาค้นคว้า เพราะตนมีความต้องการ บุคคลนั้นก็จะดำเนินการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีใครต้องบอก อีกทั้งยังเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นไม่สิ้นสุด ซึ่งวิธีดังกล่าว จะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learner) อันเป็นเป้าหมายที่นักการศึกษาในปัจจุบันคาดหวังและปรารถนาจะให้เกิดกับบุคคลทุกคน แนวคิดของโนลส์ กล่าวถึงองค์ประกอบของความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ 3) การวางแผนการเรียนรู้ 4) การแสวงหาแหล่งวิทยาการในการเรียนรู้ และ 5) การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ฟูโก้ (Foucault 1988 : 18, อ้างอิงใน ทิพากร วิชิตาเลศพงส์ 2550 : 2-3) นักคิดยุคหลังสมัยใหม่ ให้ความหมายกับกับเทคโนโลยี (Self Technology) แห่งตัวตนในฐานะที่เป็นภาคปฏิบัติ

ให้บุคคลได้รับผลจากวิชาการของตนเอง หรือจากความช่วยเหลือของบุคคลอื่นที่มีปฏิบัติการที่แน่นอนกับร่างกาย วิญญาณ ความคิด ความประพฤติกและวิธีการดำรงชีวิต เพื่อจะปรับเปลี่ยนตนเองไปถึงขั้นแห่งความสุข ความบริสุทธิ์ ความฉลาด ความสมบูรณ์หรือความมีคุณธรรม เทคโนโลยีแห่งตัวตนเป็นกระบวนการที่เหมือนเป็นแบบฝึกหัดที่อนุญาตให้ลักษณะเฉพาะของบุคคลมีผลกระทบต่อตนเองในวิธีการของตนเองหรือกับการช่วยเหลือของผู้อื่น ไม่ว่าจะหนึ่งในขั้นตอนของร่างกายและจิตวิญญาณ ความคิด ความประพฤติกและทางที่ควรจะเป็น สิ่งต่างๆเหล่านั้นเป็นเครื่องมือที่จะเปลี่ยนพวกเขาเพื่อให้ได้มาซึ่งความสุข ความบริสุทธิ์ ความเฉลียวฉลาด ความสมบูรณ์แบบความยั่งยืนเป็นอมตะ ซึ่งในการให้หรือเน้นจุดสำคัญดังกล่าวนี้ เป็นการได้รับจากอิทธิพลความรู้สึกส่วนตัวที่ไม่ได้มากกว่าการแสดงออกในแบบลักษณะนิสัยเท่านั้น

นอกจากนี้ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม มีความเชื่อว่า มนุษย์จะพัฒนาตนเองได้ดีในสภาพการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนรู้เป็นศูนย์กลาง โดยครูมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกเน้นกระบวนการเรียนรู้เป็นสำคัญ

การศึกษาในปัจจุบันเน้นการเรียนรู้จากการนำตนเอง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ รู้จักวิธีการศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของตนเอง ให้สามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง นำไปสู่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การเรียนยุคใหม่จึงเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากแหล่งต่างๆรอบตัว ไม่ใช่ความรู้ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน สถาบันการศึกษาเท่านั้น ดังนั้นการศึกษาในอนาคตไม่ใช่การศึกษาในโรงเรียนหรือการศึกษานอกโรงเรียนแต่คือการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการศึกษาที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นการเรียนที่ตอบสนองตนเองมากที่สุด การเรียนรู้แบบนำตนเอง จึงจัดได้ว่าเป็นแนวคิดในการเรียนรู้ ทั้งผู้เรียน ผู้สอน และองค์กรสถาบันที่จัดการศึกษา จำเป็นต้องทำการปรับเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจร่วมกันในการสร้างกระบวนการรู้เพื่อให้เกิดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล เนื่องจากการเรียนรู้แบบนำตนเองมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตและมีลักษณะสอดคล้องกับสภาพและกระบวนการทางจิตวิทยาของมนุษย์ คือเมื่อแรกเกิดมนุษย์จะต้องพึ่งพาผู้อื่น โดยได้รับการดูแลปกป้องจากพ่อแม่ แต่เมื่อโตขึ้น มนุษย์จะต้องการความเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และลดการพึ่งพาผู้อื่นลง พัฒนาการเช่นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของการพัฒนาการเรียนรู้แบบนำตนเอง ดังนั้นจึงถือว่าการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต และเป็นแนวคิดสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะเป็นทักษะและเป็นวิถีชีวิตที่สำคัญมากสำหรับการอยู่รอดของมนุษย์โลกที่มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอยู่เสมอ หากทำให้เยาวชนในประเทศเกิดการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้นได้แล้วนั้น ย่อมทำให้ประเทศชาติเกิดการพัฒนาได้ในอนาคตอย่างยั่งยืน

สำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยส่วนใหญ่ นักศึกษามีช่วงอายุระหว่าง 18-23 ปี ซึ่งเป็นช่วงต่อระหว่างวัยรุ่นตอนปลายกับวัยผู้ใหญ่ตอนต้น มีบุคลิกแห่งตนอย่างชัดเจน คือประสบความสำเร็จในการค้นหาเอกลักษณ์แห่งตน มีพัฒนาการทางสังคมและบุคลิกภาพที่ดี เป็นแบบเอกลักษณ์เฉพาะบุคคล มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีสังคมแบบกลุ่มที่เป็นเอกลักษณ์ มีความมั่นคงในตนเองทั้งบทบาท การกระทำ ในด้านการเรียน ด้านการประกอบอาชีพ ด้านบทบาททางเพศของตน นับว่าช่วงที่สำคัญของชีวิตที่ต้องการความเจริญงอกงาม การได้รับประสบการณ์ที่ดี ความสัมพันธ์ระหว่างเพศสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน และความสำเร็จในการศึกษา ในแต่ละปีการศึกษา คณะวิทยาการจัดการมีนักศึกษาออกกลางคัน เนื่องจากปัญหาจากการเรียน เช่น เรียนช้า เรียนไม่ทัน ไม่เข้าเรียน ขาดเอาใจใส่ในการเรียน ไม่รับผิดชอบ จัดสรรเวลาไม่ถูกต้อง เบื่อเรียน เป็นเหตุให้นักศึกษาต้องพ้นสภาพ เนื่องจากมีผลการศึกษาดำกว่าเกณฑ์ที่มีทางมหาวิทยาลัยกำหนด ทำให้เกิดความสูญเสียค่าทางการศึกษา และเป็นผลเสียแก่นักศึกษา และครอบครัว เนื่องจากนักศึกษาต้องเสียเวลา และค่าเล่าเรียนรวมทั้งค่าใช้จ่ายต่างๆ โดยเปล่าประโยชน์ และต้องหาที่เรียนใหม่เป็นภาระแก่ผู้ปกครองทั้งทางด้านเศรษฐกิจและจิตใจ แนวทางแก้ปัญหาคือทางหนึ่งคือการที่นักศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตน เพื่อนำตนเองสู่ความสำเร็จในการศึกษา เป็นกระบวนการหนึ่งที่นักศึกษามองเห็นหนทางในการพัฒนาตัวตนให้เกิดศักยภาพในการศึกษา เลือกนำมาใช้ในการจัดการเรียน เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนของตน พลิกผันชีวิตด้านการศึกษาของตนจากที่มีผลการเรียนที่ไม่พึงพอใจ หันมาใส่ใจพัฒนาวิธีการเรียน ด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยตนเอง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น จนกระทั่งมีผลการเรียนในระดับที่ดีเป็นที่น่าพอใจ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพและความสุข

การวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยมีความสนใจและต้องการทราบถึงกระบวนการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตน อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จในการศึกษาระดับอุดมศึกษานักศึกษาเพศทางเลือก อันเป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลที่ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ แต่สามารถนำมาเป็นแบบอย่าง เพื่อปรับใช้กับตนเองของบุคคลทั่วไปได้ เนื่องจากความเป็นตัวตนนั้น ต้องเกิดจากบุคคลนั้นๆ จึงมุ่งศึกษาถึง การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตน กระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาเพศทางเลือก เป็นการวิจัยศึกษาด้วยวิธีวิทยาที่เรียกว่าวิธีการศึกษาแบบอัตชีวประวัติ (Autobiography) โดยการศึกษาในแนวทางที่เรียกว่า การศึกษาประวัติชีวิต และเรื่องเล่า (Life History and Narrative Approach) ด้วยการสัมภาษณ์ระดับลึกถึงเรื่องราวประวัติชีวิตที่ผ่านมา และสิ่งที่สังคมได้สร้างและหล่อหลอม ความเป็นบุคคลเพศทางเลือกของมาซา (นามสมมุติ) ที่สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาการจัดการ สาขาจัดการธุรกิจทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนในการพัฒนาศักยภาพการเรียน โดยศึกษาถึงกระบวนการใช้

เทคโนโลยีแห่งตัวตน เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสู่การศึกษา เพื่อทำความเข้าใจถึงกระบวนการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนในการพัฒนาศักยภาพทางการศึกษา โดยผลการวิจัยทำให้สามารถทราบถึงกระบวนการในการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนของนักศึกษา ตลอดจนเป็นแนวทางสำหรับสถาบันการศึกษาในการส่งเสริมสร้างโอกาสให้นักศึกษาที่มีผลการเรียนไม่ดีได้นำวิธีดังกล่าวมาประยุกต์ใช้สำหรับตนเอง และเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริม และสนับสนุนให้นักศึกษามีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สามารถกล้าเผชิญกับปัญหา และเรียนรู้ที่จะหาทางแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาศักยภาพของการเรียน และลดปัญหาการพ้นสภาพของนักศึกษา

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาถึงกระบวนการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตน เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพื่อความสำเร็จในการศึกษาระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาเพศทางเลือก ตรีศึกษา มาช้า (นามสมมติ) ที่สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาการจัดการ สาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี โดยเริ่มต้นจากการเข้าถึงความรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ของมาช้า ผู้ซึ่งได้ถูกประทับตราอัตลักษณ์ทางสังคมอันเกิดจากมีพฤติกรรมเพศทางเลือก สุดท้ายแล้วได้นำไปสู่การค้นพบตนเองและความพยายามในการสร้างตัวตนใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อความสำเร็จในการศึกษา

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษากับนักศึกษากะเทยคนหนึ่ง ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยศิลปากร ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interviews) โดยผู้วิจัยมุ่งศึกษากระบวนการในด้านความพร้อมอันจะนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งเป็นเทคโนโลยีแห่งตัวตนที่ก่อให้เกิดการพัฒนาของผู้เรียน และศึกษาถึงเหตุที่จะก่อให้เกิดกระบวนการ หรือแนวคิดที่จะพัฒนาตนเองให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ

4. กรอบความคิดของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาเพศทางเลือก” มีวัตถุประสงค์ในการการศึกษาถึงกระบวนการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพื่อความสำเร็จในการศึกษาระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาเพศทางเลือก โดยผู้วิจัยให้ความสำคัญกับตัวตนของมนุษย์ในการสร้างตัวตน และการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเป็นแรงผลักดัน เพื่อความสำเร็จในการศึกษา โดยมีแนวทางการวิเคราะห์ศึกษาถึงกระบวนการสำเร็จการศึกษาด้วยตนเอง โดยใช้แนวคิดเทคโนโลยีแห่งตัวตน (Technology of self) เป็นแนวทางในการศึกษา คือ ผู้วิจัยศึกษาประวัติชีวิตและเรื่องเล่า (Life history and Narrative approach) เรื่องราวที่เกี่ยวกับชีวิตนับจากอดีตมาจนถึงปัจจุบันและมีผลถึงอนาคต เพื่อทำความเข้าใจถึงวิถีคิด การนิยาม การให้ความหมาย การตีความ สถานการณ์และเรื่องราวต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตของผู้ให้ข้อมูลหลัก รวมทั้งการนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมที่ผ่านเข้ามาในประสบการณ์ชีวิต โดยใช้แนวคิดแบบปรากฏการณ์ทางสังคม (Phenomenology) เป็นแนวทางการศึกษาโดยวิธีการให้บุคคลอธิบายเรื่องราวและประสบการณ์ต่างๆ ที่ตนเองประสบมา โดยมีฐานคิดว่ามนุษย์จะรู้ดีในเรื่องที่ตนเองมีประสบการณ์มาก่อน การรับรู้และรู้ความหมายในขณะที่ยังมีสติสัมปชัญญะ

การนำเสนอในรูปแบบวิธีการศึกษาประวัติชีวิตและเรื่องเล่า นั้น ผู้เล่าเรื่องหรือผู้ให้ข้อมูลหลักหรือเจ้าของประสบการณ์ สามารถบรรยายถึงความรู้สึก อารมณ์ ความทรงจำ โดยเชื่อมโยงกับคนอื่น งานวิจัยนี้เป็นเรื่องราวของนักศึกษาเพศทางเลือก กล่าวถึงชีวิตที่ผ่านประสบการณ์และเรื่องราวที่ผู้เล่าเรื่องพูดถึงตัวเองและความสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม ไม่ว่าจะเป็น พ่อ แม่ พี่ น้อง คนรัก เพื่อนร่วมชั้นเรียน คู่รัก คู่ปรับ เพื่อนร่วมงาน อาจารย์ผู้สอน เข้ามาไว้ในเรื่องราวชีวิตตนเอง ซึ่งการเล่าเรื่องช่วยให้ผู้เล่ารู้สึกว่าการประสบการณ์ของตนเองมีความหมาย ตระหนักถึงความสำคัญของตนเอง สำคัญต่อสังคม คนทั่วไปมองว่าเป็นเรื่องของคนๆเดียวอาจไม่มีนัยยะ แต่สำหรับคนๆหนึ่งนั้นมีความหมาย เพราะการที่หนึ่งคนประสบปัญหาชีวิตหลายด้านไม่ว่าจะเป็นความกดดันจากมารดาผู้ที่ไม่ยอมรับในความเป็นกะเทย ความขัดแย้งระหว่างเพื่อนกลุ่มกะเทยที่ร่วมชั้นเรียน และมีผลการเรียนที่ตกต่ำ ได้เกิดความรู้สึกตระหนักรู้ในตัวตน ได้ทำการปลิดชีวิตตนเองด้วยการกินยาเกินขนาด คนอื่นอาจมองว่าไม่สำคัญ แต่ของคนนี้หมายถึงการมีอนาคตที่ดีจากการมีความรู้ในสถาบันการศึกษา จากจุดเปลี่ยนของผู้เล่าเรื่องที่ต้องการสำเร็จการศึกษาและต้องการสร้างศักยภาพทางการเรียน ผู้วิจัยมีฐานความคิดว่าผู้เล่าเรื่องมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีตัวตนในความคิด การตัดสินใจที่ประกอบด้วยทั้งเหตุผล อารมณ์ ความรู้สึก มีความสามารถในการเรียนรู้ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการเรียน รวมทั้งมีความระลึกรู้และตั้งกฎเกณฑ์การปฏิบัติของ

ตนเองซึ่งเป็นวิถีเปลี่ยนแปลงตนเองตามความต้องการสำเร็จการศึกษา โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่เรียกว่าเทคโนโลยีแห่งตัวตนเป็นเครื่องมือ

แนวทางการวิเคราะห์ศึกษา กระบวนการนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพื่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาเพศทางเลือก โดยใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเป็นแนวทางในการศึกษากรอบแนวคิด ด้านความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเกิดจากทั้งองค์ประกอบภายใน ได้แก่ ลักษณะทางบุคลิกภาพของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยแรงจูงใจ เจตคติ ค่านิยม ความสามารถในการรับผิชอบและควบคุมตนเอง และองค์ประกอบภายนอกของบุคคล คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งจะศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อทำความเข้าใจการปฏิบัติ พฤติกรรมด้านการเรียน มีผู้เล่าเรื่องเป็นผู้กระทำการจากความคิดและตัดสินใจ พร้อมทั้งการก่อรูปกิจกรรมตามความสามารถ และศักยภาพ โดยการสร้างตัวตนอันเกิดจากความปรารถนาในส่วนลึกของจิตใจ สร้างจิตสำนึกให้ฝ่าฝืนอุปสรรคต่างๆ และสามารถประสบความสำเร็จในการศึกษาได้ในที่สุด เพื่อการดำรงชีวิตในการเป็นคนที่มีคุณภาพของสังคมตามเป้าหมายของตนเอง

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการวิจัยค้นคว้าครั้งนี้

5.1 เพื่อทราบถึงกระบวนการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนสู่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาที่เป็นเพศทางเลือก

5.2 เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน นักศึกษาที่จะเป็นแรงจูงใจและแรงผลักดันให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อจะส่งผลสำเร็จในการเรียนและเป็นเยาวชนที่มีความรู้ความสามารถที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปถึงแม้เป็นเพศทางเลือก

5.3 เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่ออาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาสามารถนำกระบวนการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อความสำเร็จในการศึกษา มาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริม และสนับสนุนให้นักศึกษามีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สามารถกล้าเผชิญกับปัญหาและเรียนรู้ที่จะหาทางแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาเกิดการแสวงหาความรู้อย่างไม่สิ้นสุด อันเป็นผลนำไปสู่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และตลอดชีวิต

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาเพศทางเลือก” เป็นการศึกษาถึงกระบวนการได้มาซึ่งเทคโนโลยีแห่งตัวตน เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสู่ความสำเร็จในการศึกษา จากการศึกษา นักศึกษากะเทยคนหนึ่งของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นการศึกษาในรูปแบบ “อัตชีวประวัติ (Autobiography)”

กรณีศึกษา “อัตชีวประวัติ (Autobiography) ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการที่ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับเพศทางเลือก
 - 1.1 ความรู้เรื่องระบบชายจริงหญิงแท้
 - 1.2 การใช้ภาษาในการสร้างอัตลักษณ์ทางเพศ (Sexual Identities)
 - 1.3 การแปลความหมายของกะเทย
 - 1.4 เพศสรีระและเพศภาวะของกะเทย
2. ความเชื่อ แนวคิดและทฤษฎีการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
 - 2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)
 - 2.2 การเรียนรู้การสร้างสรรค์ด้วยปัญญาตามแนวทฤษฎี Constructionism
 - 2.3 แนวคิดของคาร์ล โรเจอร์ส (Carl Rogers)
3. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
 - 3.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
 - 3.2 ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
 - 3.3 ลักษณะและขั้นตอนของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
 - 3.4 องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
 - 3.5 การจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
 - 3.6 บทบาทของผู้สอนกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
 - 3.7 บทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

4. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
 - 4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
 - 4.2 ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
 - 5.2 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง

1. ความรู้เกี่ยวกับเพศทางเลือก

สังคมโดยทั่วไปจะใช้ลักษณะปรากฏทางกายเพื่อบ่งบอกถึงความแตกต่างระหว่างเพศออกเป็น 2 เพศ คือ เพศชายและเพศหญิง การจำแนกถึงความแตกต่างนี้หมายถึงความแตกต่างในเรื่องของความคาดหวังทางสังคม (social expectations) อันเป็นคุณสมบัติพื้นฐานที่สังคมประทับตราให้กับบุคคลผู้นั้นได้แสดงออกตามเพศที่ตนเป็นอยู่ ซึ่งเอกลักษณ์ทางเพศที่สังคมประทับตราไว้จะถูกใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดคุณสมบัติในเรื่องบทบาท ความสนใจ กิจกรรม ความโน้มเอียงทางเพศ และคุณสมบัติอื่นๆ อีกมากมายที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต (ปริญทร์ นาคสิงห์ 2547 : 95)

การมองว่ามนุษย์เป็นอย่างนี้ตั้งแต่เกิด (Innate) ตั้งอยู่บนฐานความเชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างเป็นธรรมชาติตายตัว ภายใต้อกรอบแนวความคิดของการแบ่งเพศของมนุษย์ว่ามีเพียงสองเพศ คือ เพศหญิง และเพศชาย นั่นคือสารัตถะนิยม (Essentialism) ที่เชื่อว่าสิ่งต่างๆ มีแก่นแท้หรือธรรมชาติที่แท้จริงของตน เพศตามธรรมชาตินั้นมีอยู่สองเพศ เพศภาวะ และเพศวิถีก็เช่นเดียวกัน เมื่อเป็นสมาชิกของสังคมหนึ่งๆ แล้วนั้น ย่อมรับเอากฎเกณฑ์ กติกา ของสังคมมายึดถือเป็นแนวปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน เพื่อดำรงดุลยภาพของสังคม ซึ่งระเบียบเหล่านั้นเป็นได้ทั้งระเบียบเชิงนิรนัยและพฤตินัย และทั้งที่เป็นกฎหมายชัดเจนและเป็นการปฏิบัติ ที่ตั้งอยู่บนหลักของความถูกต้อง ความดี ความงาม สิ่งที่สำคัญคือ ความหมายต่อสิ่งต่างๆ ที่มนุษย์ให้กับสรรพสิ่งนั้นเป็น ความหมายเชิงวัฒนธรรมที่ทุกคนในสังคมรับรู้ร่วมกัน จึงเป็นจุดเริ่มต้นของคำว่าไม่ปกติ ตามที่คนอื่นๆ เป็นและปฏิบัติ ณ จุดหนึ่งในช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ คือไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคมนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม ภายใต้อกรอบการขัดเกลากฎทางสังคมให้สมาชิกมีเอกลักษณ์ตามความคาดหวังทางสังคม ตามเพศที่ปรากฏนั้นก็มิได้ประสบความสำเร็จทุกคน เนื่องจากยังมีผู้ที่แสดงบทบาทขัดแย้งกับความคาดหวังดังกล่าว นั่นคือ ผู้ที่รักเพศเดียวกันไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงก็ตาม (ปริญทร์ นาคสิงห์ 2547 : 96)

1.1 ความรู้เรื่องระบบชายจริงหญิงแท้

สังคมมนุษย์มีความชอบธรรมในการอธิบายและให้ความหมายกับสรรพสิ่งนั้น สร้างจากหลักเหตุผล และความรู้ที่เป็นวิทยาศาสตร์ และผลผลิตของเหตุผลเหล่านี้มีอำนาจในการอธิบายและสร้างความจริงในสังคม เพศ (Sex) หมายถึง ร่างกาย ของมนุษย์ก็เช่นเดียวกัน ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่สร้างความจริงเกี่ยวกับเรื่องเพศ (Scientia Sexualis) หรือ เพศวิถีแบบปฏิฐาน เช่น ชีววิทยา เพศวิทยา กายวิภาคศาสตร์ และจิตวิทยา เป็นต้น สร้างฐานที่มั่นคงของการดำรงอยู่ของอำนาจที่กระทำต่อตัวคน โดยการสร้างความรู้และกล่อมเกลาในสังคมให้เห็นว่าเพศภาวะ (Gender) หมายถึง สิ่งต่างๆแสดงออกติดตามมาในเชิงสังคมและวัฒนธรรม เช่น การแต่งกาย การวางท่าทาง กริยา และลักษณะการพูด เพศวิถี (Sexuality) หมายถึงความรู้สึกละการตอบสนองของการสืบพันธุ์ ตั้งอยู่บนแนวคิดเดียวกัน ความรู้ทางวิทยาศาสตร์สร้างความเข้าใจร่วมกันว่า เพศนั้นมีเพียง 2 เพศ และเพศนี้เองเป็นตัวกำหนดความปรารถนา (Desire) ในเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ หรือเพศวิถีในมิติประเวณีซึ่งสอดคล้องกับเพศสรีระ และเพศภาวะที่ถูกกำกับภายใต้วัฒนธรรมทั้งหมดจึงเป็นการเสนอมิติทางชีวภาพเท่านั้น

กิตติกร สันคติประภา (2550 : 34) กล่าวว่า การแย่งชิงอำนาจที่สำคัญในการสร้างอัตลักษณ์ของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นมนุษย์ที่อ่อนแอ/แข็งแรง ปกติ/พิการ หญิง/ชาย ล้วนมาจากการตัดสินพื้นฐานอย่างหยาบๆด้วยชีวภาพและสรีระทั้งสิ้น วิชาเช่น กายวิภาคศาสตร์ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้ในการจัดประเภทมนุษย์ว่าแบ่งได้สองเพศ คือชายและหญิง ดังนั้นผู้ที่มีอวัยวะที่ไม่สมบูรณ์ตามมาตรฐานของความเป็นเพศ กะเทยแท้จึงไม่สามารถจัดให้เข้าล็อกได้ ซึ่งเมื่อมีความบกพร่องเกิดขึ้นจะต้องมีการพิจารณาตัดสินการปรับเปลี่ยนโดยผู้เชี่ยวชาญให้ถูกต้องตามที่โดยวิธีทางการแพทย์เพื่อให้ปกติ อย่างไรก็ตามก็ดีหากกล่าวเช่นนั้นอาจจะเป็นการกล่าวแยกเป็นส่วนๆ เพราะร่างกายของมนุษย์นั้นมีความสัมพันธ์กับจิต สำหรับผู้ที่มีจิตไม่เป็นไปตามเพศสรีระย่อมผิดปกติด้วย จะเห็นได้จากการตัดสินจากผู้มีอำนาจในกรณีการเกณฑ์ทหารว่ากะเทยไม่ผ่านเกณฑ์เพราะจิตผิดปกติ กรณีที่กล่าวข้างต้นเป็นการตัดสินจากมุมมองของสรีระเพียงอย่างเดียว เมื่อนำประเด็นดังกล่าวมาพิจารณาผู้ที่มีจิตไม่ตรงกับเพศสรีระจึงต้องหาทางออก ซึ่งมีเทคนิควิทยาต่างๆทางการแพทย์ที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้บรรลุความต้องการดังกล่าว รวมไปถึงการทำศัลยกรรมเพื่อความพึงพอใจของตน และให้เข้าได้กับเกณฑ์มาตรฐานของสังคม ที่ขีดเส้นของความหมายความพึงพอใจทางเพศไว้สำหรับความสัมพันธ์กับ “เพศตรงข้าม” ไม่ใช่ความสัมพันธ์ระหว่างชายแท้หญิงเทียม หรือ ชายเทียมหญิงแท้

1.2 การใช้ภาษาในการสร้างอัตลักษณ์ทางเพศ (Sexual Identities)

คือการสร้างและการยืนยันอัตลักษณ์และการแสดงออกทางเพศด้วยวิธีการสร้างศัพท์ใหม่ เช่น ในภาษาอังกฤษมีการสร้างคำที่มีนัยถึงคนรักเพศเดียวกันอย่างหลากหลาย ดังนี้ ความโน้มเอียงทางเพศ (Sexual Orientation) รสนิยมทางเพศ (Sexual Preference) และชนกลุ่มน้อยทางเพศ (Sexual Minorities) ที่ใช้ทดแทนกันเมื่อพูดถึงแง่มุมต่างๆของอัตลักษณ์ พฤติกรรม หรือการรวมกลุ่มทางเพศที่ควรได้รับการปกป้องสิทธิ ในสังคมไทยเองก็เกิดการสร้างอัตลักษณ์คู่ของคนรักเพศเดียวกัน ด้วยการหยิบยืมภาษามาสร้างความหมายใหม่ หรือเรียกขานปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ตัวอย่างได้แก่คำว่า เกย์คิง เกย์ควีน และ ทอม ดี ศัพท์เหล่านี้ไม่เคยมีการใช้ในกลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเลย

สไตเกอร์ (Styker 1991 : 871-876, อ้างถึงใน พิทักษ์ ศิริวงศ์ 2543 : 12) กล่าวว่าโดยทั่วไปแล้วการแสดงพฤติกรรมต่างๆ โดยรวมของมนุษย์นั้นเป็นสิ่งที่ถูกควบคุมจากสังคม และวัฒนธรรมซึ่งเป็นไปตามบรรทัดฐาน ค่านิยม ธรรมเนียมปฏิบัติ และความเชื่อของสังคม ในแต่ละสังคมได้สร้างลักษณะ และพฤติกรรมที่เป็นแบบปฏิบัติตามความเหมาะสม ซึ่งกลายเป็นเอกลักษณ์ของบุคคล และของสังคม เอกลักษณ์ของบุคคลคือการที่บุคคลมีความรู้สึกนึกคิดในการจำแนกตนเอง มีการแสดงบทบาท และมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มต่างๆ ตามความหลากหลายของกลุ่มในสังคม เช่น การแบ่งชนชั้น เชื้อชาติ ศาสนา ชาติพันธุ์ เพศสภาพ ในเวลาเดียวกันบุคคลแต่ละคนจะเป็นสมาชิกของกลุ่มหลายกลุ่ม การแสดงตนเองนั้นขึ้นอยู่กับเอกลักษณ์ที่สร้างขึ้น และการจัดลำดับความสำคัญตามความโดดเด่นของกลุ่ม

ในการใช้ภาษาเพศวิถีเพื่อสร้างความเป็นอื่นโดยการเรียกขานเพศวิถีของคนบางกลุ่มบางอาชีพว่าเป็นเรื่องผิดบาป น่ารังเกียจ และผิดปกติ ศัพท์ต่างๆเหล่านี้ถูกสร้างและนำมาตีตรากลุ่มคนที่ความเชื่อกระแสหลักมองว่าควรถูกกวาดต้อนออกไปจากสังคม หรือหากมีอยู่ก็ควรมีน้อยที่สุด และไม่ควรโผล่หน้าเข้ามาในที่สาธารณะ กลุ่มคนเหล่านี้ ได้แก่ เมียน้อย หญิงบริการ คนรักเพศเดียวกัน และกะเทย เป็นต้น ในสังคมไทย มีการสร้างความเป็นอื่นแฝงอยู่ภายใต้ภาษาที่ใช้พูดถึงคนที่มิเพศสรีระแบบที่สาม หรือที่เรียกกันว่าเพศที่สาม เช่น กะเทย ซึ่งในทางการแพทย์มองว่าเป็นการผิดปกติทางเพศสรีระ เป็นคำเรียกผู้ที่เป็นอื่นไม่ใช่ชาย-ไม่ใช่หญิง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงช่วงเวลาที่ระบบอัตลักษณ์คู่แบบชาย-หญิง ต้องเผชิญกับความระส่ำระสาย และแฝงความกลัวไว้ในระดับของภาษาด้วย

การสร้างความเป็นอื่นให้กับผู้ที่มีอัตลักษณ์ทางเพศต่างจากคนส่วนใหญ่ ว่าหากอัตลักษณ์และพฤติกรรมทางเพศที่หลากหลายไม่ได้รับการสนับสนุน ปกป้องและคุ้มครอง ทั้งในด้านการศึกษา กฎหมาย และงบประมาณ และยอมตามภาษาที่ใช้เรียกนั้นแล้ว ขันติธรรมหรือความอดทน

ต่อความเป็นอื่นที่แสดงออกผ่านภาษาของคนในสังคม ก็จะเป็นอีกมุมหนึ่งของการกดขี่สิทธิเสรีภาพเช่นกัน

นอกจากนี้ การสร้างภาษาของคนรักเพศเดียวกัน เพื่อสะท้อนแนวคิดและภาพลักษณ์ของสังคมต่อบทบาท สถานะ อัตลักษณ์และความสัมพันธ์ทางเพศที่หลากหลาย สะท้อนความเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาของแนวคิดของสังคมต่อความหลากหลายทางเพศ การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเรื่องเพศของคนในสังคม และสะท้อนทั้งแนวคิดของคนที่อยู่ในกระแสหลัก และคนที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่เป็นกระแสรองในวิถีชีวิตทางเพศ กลายเป็นสิ่งสำคัญต่อการทำความเข้าใจ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแนวคิดเรื่องเพศทางสังคม ทำให้สามารถเข้าถึงความเป็นจริงที่ชัดเจน ปราศจากอคติ เคารพศักดิ์ศรีในความเป็นคน และสร้างแนวทางการอยู่ร่วมกันระหว่างคนในสังคม ซึ่งประกอบไปด้วยผู้คนที่มีความหลากหลาย

1.3 การแปลความหมายของกะเทย

กะเทย ผู้มีอัตลักษณ์คลุมเครือ เดิมทีเรียกว่า กะเทย หมายถึง ภาวะทางกายภาพของผู้ที่ไม่อาจบอกเพศได้ หรือหมายถึงผู้ที่มีอวัยวะเพศของทั้งชายและหญิง และถูกขยายความให้หมายรวมไปถึงผู้ที่แต่งกายเลียนแบบเพศตรงข้าม ผู้ที่แปลงเพศและคนรักร่วมเพศ ในตำนานทางภาคเหนือของไทย กะเทย มีผู้ชายและก็มีผู้หญิง แต่เป็นทั้งสองเพศ กะเทยถือเป็นประเภทของคนที่เปลี่ยนจากเพศภาวะหนึ่งไปสู่อีกเพศภาวะหนึ่ง (Transgender Category) เป็นเพศประเภทที่สามอย่างแท้จริง ไม่ได้เป็นเพียงเพศที่แตกออกมาจากผู้ชายหรือผู้หญิง

กิตติกร สันคติประภา (2550 : 28-29) กล่าวว่า ในตำนานตะวันตกสมัยกรีกมีการพูดถึงกะเทย (Hermaphrodite) ว่ากะเทยเกิดจากการขอพรจากเทพเจ้าเพราะความรักของนางไม้ที่ไม่อยากจะแยกจากชายซึ่งตนหลงรัก แต่ปฏิเสธความรักของตนจึงขอพรให้ได้อยู่ด้วยกัน เทพเจ้าจึงให้พรให้หนุ่มที่นางไม้รักกลายเป็นมีสองเพศอยู่ในตัวคนเดียวกัน ยังมีการปรากฏของกะเทยในวัฒนธรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น Hijra(s) ในอินเดีย Berdache ของเผ่านาวาโฮ Bakla ในฟิลิปปินส์ Waria ที่อินโดนีเซีย Leiti ในตองก้า Acuaite ในพม่า หรืออื่นๆ พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานปี 2542 ให้ความหมายคำว่า กะเทย ไว้ว่า คนที่มีอวัยวะทั้งเพศชายและหญิง, คนที่มีจิตใจและกริยาอาการตรงข้ามกับเพศของตน, ผลไม้ที่มีเมล็ดสืบ เช่น ลำไย กะเทย (อาหม ว่าเทย) อย่างไรก็ตามก็มีผู้สนใจศึกษาเรื่อง เกย์ กะเทย (Kathoe) ในเมืองไทย อ้างว่าคำว่า กะเทย ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมเขมร ในภาษาเขมรสมัยใหม่ เรียก Kathoe โดยในภาษาเขมรคำนี้ แปลว่า “เป็นอื่น/แตกต่าง” (Jackson, อ้างถึงใน Totman 2003 : 67) จากการศึกษาของ Totman ให้ความหมายของกะเทยว่า “เป็นชนชั้นของคนที่จะระบุว่ามีความหลากหลายที่ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐาน (non-normative)” (Jackson 1995 : 193, อ้างถึงใน Totman 2003 : 67) ส่วนเกย์นั้นไม่เกี่ยวกับเพศภาวะ (Gender Orientation)

อย่างไรก็ดีจะเห็นได้ว่าในคำภาษาไทยแล้ว คำว่ากะเทย ตั้งอยู่บนหลักของเกณฑ์การตัดสินเชิงชีวภาพ โดยนำเรื่องของอวัยวะและการสืบพันธุ์มาเป็นหลักในการเปรียบเทียบ เพราะผลไม้ที่มีเมล็ดลีบไม่มีความสามารถดังกล่าว นอกจากเป็นการจัดประเภทแล้ว ยังมีการกันออก คือแยกประเภทว่าไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานเรื่องเพศ (บรรทัดฐานรักต่างเพศ หมายถึง สถานะที่เป็นบรรทัดฐานของการรักต่างเพศ ที่ทำให้เพศวิถีทางเลือกอื่นๆ กลาย “เป็นอื่น” และ “เป็นชายขอบ” (Jackson 1999 : 163)) นั่นคือแตกต่างจากคนปกติ ที่มีเพียงเพศชายและหญิง ซึ่งทำให้เห็นว่ากะเทยนั้นมีความหมายครอบคลุมถึง คนที่มีจิตใจและกริยาอาการตรงข้ามกับเพศของตนและต้องการมีสัมพันธ์กับเพศชายในความสัมพันธ์เชิงเพศประเพณี ทั้งนี้ผู้เป็นกะเทยจะมีระดับของการแสดงออก/บรรลุเพศภาวะต่างกัน ตั้งแต่กริยาท่าทาง จนกระทั่งถึงการแปลงเพศ

อีกินส์ (Ekin 1997 : 55-58, อ้างถึงใน กิตติกร สันคติประภา 2550 : 45-46) เสนอวิธีแห่งผู้หญิงของกะเทย (Model of Femaling) ไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การเป็นผู้หญิงทางสรีระ (Body Femaling) หมายถึงความปรารถนาและการปฏิบัติของกะเทยในการทำให้ร่างกายของตนเป็นผู้หญิง เช่นการเสริมฮอร์โมน ปรับแต่งหน้ารูปร่าง เป็นต้น ซึ่งในมโนทัศน์นี้มีมิติต่างๆคือ ระดับของความถาวร การเป็นที่สังเกตได้ ความก้าวหน้า และการสั่งสมหรือสลับสถานะไปมา และการไต่รครองล่วงหน้า

2. การเป็นผู้หญิงทางความรู้สึกอารมณ์เรื่องเพศ (Erotic Femaling) หมายถึง การเป็นผู้หญิงในแง่ทางเพศโดยตั้งใจหรือมีผลต่อการกระตุ้นเร้าความปรารถนาหรือตื่นเต้นทางเพศ หรือการเป็นผู้หญิงที่กระตุ้นเร้าความปรารถนาหรือตื่นเต้นทางเพศของคนอื่น โดยเฉพาะการกระตุ้นเร้าต่อตนเองผ่านการเป็นผู้หญิงของตน เช่นมีความรู้สึกทางเพศเมื่อใส่ถุงน่องผู้หญิง หรือได้แต่งตัวเป็นผู้หญิง และหรือการกระตุ้นเร้าที่เกิดจากการตระหนักรู้ถึงคนอื่นต่อการเป็นผู้หญิงทางความรู้สึกเรื่องเพศของตน ทั้งนี้จะสัมพันธ์กับทั้งเพศสรีระและเพศภาวะ

3. การเป็นผู้หญิงโดยเพศภาวะ (Gender Femaling) หมายถึงวิธีต่างๆที่กะเทยปรับพฤติกรรม อารมณ์ และการรับรู้ทางวัฒนธรรมและสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้หญิงที่ไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กับความเป็นผู้หญิงทางความรู้สึกทางเพศ

มโนทัศน์ทั้งสามสัมพันธ์กับกระบวนการการเป็นกะเทยในแง่บุคคล ทั้งในด้านร่างกาย ตัวตน และอัตลักษณ์ การกระทำ เหตุการณ์ และวัตถุต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้า ข้าวของเครื่องใช้แบบผู้หญิง หลากหลายแง่มุม และสัมพันธ์กับเพศสรีระ เพศภาวะ และเพศวิถีของกะเทย

1.4 เพศสรีระและเพศภาวะของกะเทย

เพศสรีระ (Sex) เป็นสภาวะที่แตกต่างกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย โดยมีร่างกาย (Body) เป็นตัวกำหนด เพศเป็นสภาวะร่างกายที่ธรรมชาติให้มา ซึ่งคนในทุกสังคมและวัฒนธรรมมีร่วมกัน และไม่สามารถทำการเปลี่ยนแปลงสภาวะดังกล่าวได้

เพศภาวะ (Gender) คือ ภาวะที่แตกต่างกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย ซึ่งมนุษย์และสังคมเป็นผู้กำหนด เป็นคุณสมบัติที่ผันแปรไปตามบริบททางวัฒนธรรมและเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์ และสามารถเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติทางเพศภาวะได้

ในสังคมไทยช่วง พ.ศ.2503-2528 คำศัพท์ที่ใช้จำแนกเพศภาวะ (Gender) เพศสรีระ (Sex) หรือศัพท์ภาษาไทยใช้เรียกรวมๆกันว่า เพศ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเกือบสามเท่าของที่มีอยู่เดิม และได้สถาปนาภาวะเพศใหม่ๆขึ้น

ก่อนคริสต์ทศวรรษ 1960 มีเพียง 3 เพศ ที่เป็นที่รับรู้กันในวาทกรรมกระแสหลัก คือ ผู้ชาย (Normatively Masculine “Men”) ผู้หญิง (Normatively Feminine “Women”) และประเภทที่อยู่กึ่งกลางที่เรียกว่า กะเทย ซึ่งเป็นที่เข้าใจกันว่าหมายถึงบุคคลชายหรือหญิงที่มีลักษณะสองเพศ (Exhibited Hermaphroditic) หรือแสดงพฤติกรรมที่สังคมมองว่าไม่ตรงกับเพศภาวะของตน และถูกเรียกว่า “เพศที่สาม” (Third Gender/Sex) ทั้งในสื่อกระแสหลักและในแวดวงวิชาการ

มอริส (Morris 1994 : 22) ด้วยระบบการจำแนกเพศก่อนสมัยใหม่ มอริสได้ตั้งข้อสังเกตว่าต่างจากที่เคยแบ่งเพศออกเป็น 3 เพศอย่างชัดเจนคือ ผู้ชาย กะเทย ผู้หญิง อย่างไรก็ตามหลักฐานที่มีอยู่แสดงให้เห็นว่าอัตลักษณ์ทางเพศและเพศภาวะในสังคมไทย ไม่สามารถที่จะนำไปเปรียบเทียบกับลักษณะที่เป็นคู่ของตะวันตกได้ คือ รักเพศเดียวกันและรักต่างเพศ ความเข้าใจที่ว่า กะเทยคือบุคคลที่มีสองเพศมาจากตำนานการสร้างโลกที่ผสมผสานระหว่างตำนานฮินดู-พุทธ มีส่วนเสริมสร้างความเข้าใจเชิงสัญลักษณ์ต่อระบบอัตลักษณ์ทางเพศทั้งในอดีตและปัจจุบัน ตำนานกะเทยแสดงให้เห็นถึงการผสมผสานของความเป็นชายและความเป็นหญิงที่มีอยู่ในสำนึกของคนไทยต่อเรื่องเพศภาวะและกามารมณ์ (Gender and Eroticism) จนถึงทุกวันนี้

การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของเพศใหม่ๆ เกิดจากการนิยามจำแนกเพศภาวะ เพศสรีระในสังคมไทยในช่วงก่อนสมัยใหม่ ซึ่งการผสมผสานที่ไม่เท่าเทียมของความเป็นชายและความเป็นหญิงถูกมองว่าก่อให้เกิดเพศใหม่ๆ เช่นเดียวกับอัตลักษณ์ทางเพศแบบเดิมอันได้แก่ ชายแท้ (Truly Men) หญิงแท้ (Truly Women) และกะเทยแท้ (Truly Kathoey)

นับตั้งแต่คริสต์ทศวรรษ 1960 การจำแนกเพศใหม่ๆ ได้ปรากฏขึ้นกลางคริสต์ทศวรรษ 1960 หรืออาจก่อนหน้านั้น กะเทย ถูกแบ่งออกเป็น กะเทยชาย (Masculine) กะเทยหญิง (Feminine) การแต่งกายตรงข้ามกับเพศ (Transvestite) และลักษณะกำกวมของอวัยวะเพศ

(Hermaphroditic) ความแตกต่างของกะเทยเหล่านี้ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออื่นๆ ในช่วงเวลานี้คือ

1. กะเทยแท้
2. กะเทยเทียม กะเทยปลอม หรือชายแต่งกายเป็นหญิง
3. กะเทยสาว หญิงแต่งกายเป็นชาย คำอื่นๆ ที่หมายถึงหญิงที่มีลักษณะของผู้ชายในคริสต์ทศวรรษ 1960 คือ สาวลักเพศ หญิงที่แต่งตัวเป็นชาย และหญิงปลอมเป็นชาย
4. กระเทียม มีนัยไปในทางตลกขบขัน ความหมายตามตัวอักษรคือ กระเทียมที่เรากิน พยางค์แรกของคำสะกดเหมือนคำว่า กระเทย แบบเก่า และพยางค์หลังหมายถึง “ของเทียม” ดังนั้น กระเทียม หมายถึง “กะเทยปลอม” หรือผู้ชายที่มีความรู้สึกลงทางเพศกับผู้ชายแต่ไม่ได้แต่งตัวเป็นผู้หญิง หรือมีลักษณะเหมือนผู้หญิงเหมือนกะเทยทั่วไป
5. กะเทยหนุ่ม ชายรักร่วมเพศที่มีอายุน้อย
6. กะเทยผู้ชาย ชายรักร่วมเพศ
7. กะเทยประเภทสอง ชายที่มีความรู้สึกลงทางเพศกับผู้ชาย แต่ไม่ได้แต่งตัวเป็นผู้หญิงหรือมีลักษณะของผู้หญิง

ความหลากหลายของกะเทยผู้ชายที่มีลักษณะของความเป็นชาย ได้แก่ กะเทยหนุ่ม กะเทยประเภทสอง กระเทียม ใช้ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ และเลิกใช้ในช่วงปลายคริสต์ทศวรรษ 1960 และต่อมาถูกแทนที่ด้วยคำว่า เกย์ (Gay) ซึ่งเป็นคำศัพท์ภาษาอังกฤษคำแรกที่ถูกหยิบยืมเข้ามาใช้นิยาม เพศ ชนิดหนึ่งใน พ.ศ.2508 ศัพท์นี้ในระยะแรกหมายถึงผู้ชายชายตัวและลูกค้ำของคนกลุ่มนี้ ใน พ.ศ. 2513 คำว่า เกย์ ถูกแยกออกเป็นเกย์คิง (หมายถึงเป็นฝ่ายรุกเมื่อมีเพศสัมพันธ์) และเกย์ควีน (เป็นฝ่ายรับ) เข้าใจกันว่า เกย์คิง มีลักษณะของผู้ชาย และเกย์ควีน มีลักษณะของผู้หญิง ในบางครั้งการนิยามเช่นนี้หมายถึงรสนิยมในบทบาททางเพศ (Preferred Sexual Role) เช่น บน (Top) หรือ ล่าง (Bottom) มากกว่าจะหมายถึงบทบาททางเพศจริงๆ และมากไปกว่านั้นสังคมไทยยังมีความเข้าใจ Queen เข้ามาใช้ สะท้อนให้เห็นว่าความเข้าใจของคนไทยต่อคำศัพท์คำนี้เชื่อมโยงกับความเป็นผู้หญิง และการแบ่งออกเป็นคู่ต่าง เกย์คิง และ เกย์ควีน ใช้เฉพาะในสังคมไทยเท่านั้น ศัพท์สองคำนี้ไม่เคยมีการใช้ในกลุ่มประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเลย

การผ่าตัดเปลี่ยนเพศครั้งแรกในประเทศไทย ช่วงต้นคริสต์ทศวรรษ 1970 ก่อเกิดเพศใหม่ คือชายที่เปลี่ยนเพศเป็นหญิง หรือที่เรียกสั้นๆว่า การแปลงเพศ ในขณะที่ชายแปลงเพศเป็นหญิงถูกเรียกว่า กะเทย หรือเรียกเต็มๆว่า กะเทยแปลงเพศ แต่กลับไม่มีคำศัพท์ที่ใช้เรียกหญิงที่แปลงเพศเป็นชาย มีแต่คำบรรยายสั้นๆว่า หญิงแปลงเพศเป็นชาย หมายความว่า การแปลงเพศจากหญิงเป็นชาย ไม่ได้ทำให้เกิดเพศใหม่ที่แตกต่างออกไปจากผู้หญิงที่แต่งกายเป็นผู้ชาย ซึ่งอาจถือ

ได้ว่าหญิงแปลงเพศเป็นชายเป็นประเภทหนึ่งของหญิงที่แต่งกายเป็นชาย และคำว่ากะเทยก็เริ่มหมายถึงเพียงชายที่มีพฤติกรรมตรงข้ามกับเพศของตน หรือผ่าตัดแปลงเพศ (Transgender and Transsexual) ในคริสต์ทศวรรษ 1970 ส่วนผู้ที่มีอวัยวะเพศกำกวมเริ่มถูกเรียกว่า คนสองเพศ มากกว่าจะเรียกว่า กะเทย

กิตติกร สันคติประภา (2550 : 36-37) กล่าวว่า กะเทยแสดงบทบาทแบบผู้หญิงในสังคมที่มีเพียงชายและหญิงแท้ เพื่อเป็นหลักอิงให้อยู่ได้ในสังคม เพราะไม่มีที่ของเพศที่สาม และความหมายของเพศที่สาม ต้องเป็นหญิงหรือชายเท่านั้น กะเทยจึงกระทำตามเพศภาวะ (Doing Gender) อิงเพศที่มีปรากฏอยู่คือเป็นผู้หญิงเปรียบเทียบกับผู้หญิง ต้องเน้นความเป็นหญิงให้โดดเด่น เห็นได้จากพลังงานและความพยายามที่กะเทยมิให้แก่ความเป็นหญิงและการสร้างความเป็นหญิง เพราะเป็นสิ่งที่กว่าจะได้มายากลำบากยิ่ง ไม่ว่าจะเริ่มตั้งแต่การเปิดตัวว่าเป็นกะเทย ซึ่งมีผลทั้งลบและบวก และการได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง การปรับแต่งสรีระโดยเฉพาะภายนอก เช่น ผมหงอก งามูก เลียง หน้าอก การเก็บอวัยวะ ตลอดจนการแต่งตัว เปลี่ยนชื่อ จนกระทั่งการปรับแต่งภายใน เช่น การกินยาคุมกำเนิด การฉีดฮอร์โมน การผ่าตัดแปลงเพศ ซึ่งบางคนก็ยอมแม้แต่จะแลกกับการขายร่างกายเพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยในการแปลงเพศ เหล่านี้ไม่ใช่เพื่อความปรารถนาทางเพศเชิงเพศวิถีของตนเป็นอันดับแรก แต่เพื่อการบรรลุความสำเร็จแห่งเพศสถานะ คือเป็นผู้หญิงเต็มตัว สมบูรณ์แบบ

เกย์และกะเทยตามภาษาสมัยใหม่นั้นต่างกัน แต่เดิมในคำไทยมีแต่คำว่ากะเทย ซึ่งเป็นคำกลางๆที่ใช้ครอบจักรวาล เมื่อเรามีการติดต่อสื่อสารและนำความรู้ตะวันตกเข้ามา และโดยผลพวงจากการต่อสู้ของกระบวนการเคลื่อนไหวของกลุ่มรักเพศเดียวกันตั้งแต่ช่วงศตวรรษ 1960 จึงมีการใช้คำว่าเกย์แพร่หลาย จากการแยกแยะอย่างหยาบๆ เกย์มักจะนิยมแสดงภาพลักษณ์ของตนออกมาในทางเพศชาย ส่วนกะเทยตามความเข้าใจทั่วไปนั้นจะมีภาพลักษณ์และการแสดงออกทางเพศภาวะแบบผู้หญิง

สรุปได้ว่าเมื่อพิจารณามิติเรื่องเพศที่ความรู้ยุคสมัยใหม่ได้จัดให้เชื่อว่ามนุษย์มีเพียงสองเพศ ซึ่งถูกยึดถือเป็นกรอบอ้างอิงในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นบทบาททางเพศ หรือเพศวิถีก็ตาม โดยในความเป็นจริงอาจจะไม่ใช่เช่นนั้นก็ได้ แต่เมื่อสังคมสร้างกรอบ กติกาขึ้นมานี้ผ่านกระบวนการสร้างความจริงโดยสถาบัน ผู้เชี่ยวชาญ และศาสตร์ต่างๆ จึงเป็นการง่ายและเป็นความสะดวกสบายในการอ้างอิงว่าจะปฏิบัติตัวอย่างไร จะคิดอย่างไร แนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์หลังสมัยใหม่ได้รับอิทธิพล จากนักคิดวิเคราะห์ภาษา ซึ่งก็คืออัตลักษณ์ถูกสร้างขึ้นมาจากวาทกรรมผ่านภาษา หรือผ่านกระบวนการจัดกระทำตัวตน เพื่อสร้างโลกทัศน์ของมนุษย์ ให้คิด ให้เห็น ให้เชื่ออย่างหนึ่งและกำหนดตัวตนทางสังคม แต่ละเหตุการณ์ทางวาทกรรมจึงเป็นตัวจัดตำแหน่งอัตบุคคล

ดังนั้นจะเห็นว่าพฤติกรรมของผู้หญิงและผู้ชายไม่ได้ขึ้นอยู่กับภาวะร่างกายที่ธรรมชาติสร้าง แต่เป็นเรื่องที่มนุษย์แสวงสรบั้นแต่งขึ้นมา เพศภาวะ (Gender) ความโน้มเอียงทางเพศ (Sexual Orientation) การปฏิบัติทางเพศ (Sexual Practice) และอัตลักษณ์ (Identity) ไม่ได้เป็นบุคลิกลักษณะที่เป็นมาแต่เกิด แต่เป็นทางเลือกที่ขึ้นอยู่กับบริบท ซึ่งบริบทเองก็ถูกหล่อหลอมด้วยปัจจัยแวดล้อม

จากระบบความคิดในเรื่องเพศ เป็นประโยชน์กับการวิจัยในครั้งนี้คือชี้ให้เห็นถึงว่าหากเปลี่ยนวิธีคิดและมีความเชื่อว่าโลกใบนี้มีระบบคิดเรื่องเพศในแบบอื่นๆอีก มุมมองก็จะแตกต่างกันออกไปตามแนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์หลังสมัยใหม่ ในความเป็นจริง ถึงแม้ว่าสังคมไทยจะเปิดกว้างและให้อิสระแก่กะเทย แต่จริงๆแล้วเต็มไปด้วยอคติทั้งสิ้น เริ่มจากอคติที่เห็นว่า สังคมมีแค่สองเพศ คือชายกับไม่ใช่ชาย รวมทั้งกระแสชาวยเป็นใหญ่ ด้วยความแตกต่างที่ถูกสร้างขึ้นในสังคมทำให้กะเทยมีตำแหน่งแห่งที่ สถานะและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ไม่เท่าเทียมกับคนอื่นๆ กะเทยมีลักษณะที่แตกต่าง มีความคิด มีความปรารถนา มีรสนิยมทางเพศและตัวตน ภาพภายนอกหรืออัตลักษณ์ทางสังคมที่แสดงออกมาให้คนทั่วไปรับรู้ก็แตกต่างออกไป ภาพของกะเทยยังเป็นภาพที่เป็นชายขอบในสายตาของคนทั่วไป ซึ่งจากอคติส่วนนี้ ทำให้สังคมไทยยอมรับกะเทยในบางสถานที่ แต่บางสถานที่กลับห้ามเด็ดขาด ถ้าวลองทำความเข้าใจในพฤติกรรมแบบนี้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นรสนิยมทางเพศส่วนตัว คงลดอคติในการมองและให้พื้นที่ยอมรับกับเพศทางเลือกมากขึ้น แนวคิดเหล่านี้ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างคำถามของงานวิจัยครั้งนี้ด้วย

2. ความเชื่อ แนวคิดและทฤษฎีการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)

ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม เป็นทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดการจัดการศึกษาในปัจจุบัน นักทฤษฎีกลุ่มนี้มีความเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะนำตนเองเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงของตนเอง (Self-Actualization) จะคำนึงถึงความเป็นคนของคน มองธรรมชาติที่ว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับความดีที่ติดตัวมาแต่กำเนิด (Good-Active) มนุษย์เป็นผู้มีอิสระ สามารถที่จะนำตนเองและพึ่งตนเองได้ เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะทำประโยชน์ให้สังคม มีอิสระเสรีภาพที่จะทำสิ่งต่างๆ ที่จะไม่ทำให้ผู้ใดเดือดร้อนซึ่งรวมทั้งตนเองด้วย มนุษย์เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบและเป็นผู้สร้างสรรค์สังคม นักจิตวิทยาที่สำคัญในกลุ่มมนุษยนิยม ได้แก่ มาสโลว์ และ คาร์ล โรเจอร์ส (Abraham H. Maslow and Carl Rogers) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เชื่อว่า การให้ความสำคัญกับผู้เรียน โดยเน้นถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ (Humaness) คือ ผู้เรียนจะต้องมีความรู้สึกพึงพอใจ มีความเจริญงอกงามในสิ่งที่

เรียนรู้ และลักษณะทางสติปัญญาที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ ซึ่งการเรียนรู้จะอยู่ในลักษณะ “บุคคลจะต้องเริ่มต้นในการเรียนรู้ด้วยตนเอง”

แสงเดือน ทวีสิน (2539 : 200-201) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ความสำคัญกับคุณค่าและความรู้สึกของผู้เรียนแต่ละคน เป้าหมายที่สำคัญของการสอน ตามแนวคิดของนักมนุษยนิยม คือการพัฒนาผู้เรียนให้ไปสู่การรู้จักตนเอง (Self-Actualization) การนำตนเองได้ (Self-Direction) และวิธีสอนคือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่จะเรียนรู้สามารถที่จะนำตนเองได้ (Self-Direction) ให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความสามารถในการเรียนรู้ วิธีเรียน (Learn How to Learn) รู้จักประเมินตนเอง (Self-Evaluation) สอนโดยไม่แยกพฤติกรรมและจิตพิสัยจากกัน จะต้องไปควบคู่กันเสมอ และบรรยากาศการเรียนการสอนปราศจากการข่มขู่ (A Non Threatening Environment)

มาสโลว์ (Maslow 1984, อ้างถึงใน เชียรศรี วิวิธศิริ 2541 : 110) อธิบาย Self-Actualization ว่าเป็นความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตของคนที่พัฒนาขึ้นสูงสุดแล้ว เพื่อแสดงถึงความสามารถและศักยภาพที่จะกระทำได้ของตนเอง มนุษย์ทุกคนปรารถนาที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเอง มุ่งสู่เป้าหมายสูงสุดหรืออุดมคติที่ตนกำหนดไว้ บุคคลจะรับรู้หรือเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงมีความเป็นอิสระสามารถทำทุกสิ่งได้ตามที่ตนต้องการและทำอย่างถูกต้องมีเหตุผลอย่างคนคิดเป็น และได้เสนอทฤษฎีแรงจูงใจของมนุษย์ในลักษณะลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of need) ซึ่งมีอยู่ 5 ขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางด้านร่างกายหรือต้องการวัตถุที่จะมาทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ (Physiological need or Survival Need) เป็นความต้องการอันดับแรกของมนุษย์ได้แก่ ความต้องการทางด้านปัจจัยสี่ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการพักผ่อนนอนหลับ ความต้องการทางเพศที่จำเป็นในการดำรงเผ่าพันธุ์มนุษย์

ขั้นที่ 2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Need) มนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่จะดำรงชีวิตอยู่โดยปราศจากภัยอันตราย มีสุขภาพจิต สุขภาพกายดี มีความมั่นคงในอาชีพ หน้าที่การงานและฐานะทางเศรษฐกิจ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและการยอมรับจากผู้อื่น (Love and Belonging Needs) ทุกคนต้องการความรักจากผู้อื่น เช่น พ่อแม่ จากเพื่อน ต้องการที่จะให้และรับความรัก มิใช่ตรีจิตซึ่งกันและกัน ปรารถนาที่จะเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ

ขั้นที่ 4 ความต้องการได้รับการยกย่อง มีเกียรติยศ ชื่อเสียง (Self-Esteem Need) หรือ ความต้องการที่จะเห็นคุณค่าหรือความสามารถของตนเอง เป็นการประเมินผลตนเอง ได้รู้ว่า

ตนเองมีคุณค่า ทุกคนในสังคมยอมรับนับถือให้เกียรติยกย่องเกิดความรู้สึกเชื่อมั่น ยอมรับนับถือตัวเอง (Selfrespect)

ขั้นที่ 5 ความต้องการเป็นตัวของตัวเองสามารถกระทำได้ตามความสามารถที่เป็นจริง (Selfactualization or Self fulfillment Needs) เป็นความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตของคนที่มีพัฒนาขึ้นสูงสุดแล้ว เพื่อแสดงถึงความสามารถและศักยภาพที่จะกระทำ ได้ของตนเอง มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีความต้องการไม่สิ้นสุด เมื่อสนองความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งได้ตามความปรารถนา ก็จะเกิดความต้องการในระดับที่สูงขึ้นอีก เนื่องจากมนุษย์ทุกคนปรารถนาที่จะพัฒนาศักยภาพของตนเองจากแนวคิดและทฤษฎีแรงจูงใจของMaslowสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในเรื่อง การเรียนการสอนได้คือ

1. การเรียนรู้จะได้ผลดี เมื่อได้สนองตอบหรือตรงกับความต้องการของผู้เรียน
2. การเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จทำให้ผู้เรียนอยากเรียน
3. การเรียนรู้สิ่งใหม่ถ้าทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจ ผู้เรียนจะเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

จากความเชื่อพื้นฐานของนักจิตวิทยาทฤษฎีมนุษยนิยม มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้คือ มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพ และความโน้มเอียงที่จะขวนขวายเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีแรงจูงใจภายในช่วยสร้างสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ มนุษย์สามารถรับผิดชอบพฤติกรรมของตน ถือว่าตนเองเป็นปัจเจกบุคคล และเป็นบุคคลที่มีค่า มนุษย์มีอิสระที่จะเรียนรู้ได้ตามความต้องการและความสนใจของตนเอง ไม่ชอบการบังคับขู่เข็ญ และการเรียนรู้จะมีความหมายและมีความสำคัญ ถ้าหากผู้เรียนมีโอกาสมือกระทำ มีส่วนร่วมรับผิดชอบและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.2 การเรียนรู้การสร้างสรรค์ด้วยปัญญาตามแนวทฤษฎี Constructionism

เป็นทฤษฎีที่ศาสตราจารย์ เซมัวร์ เพเพอ (Seymour Papert) แห่งสถาบันเทคโนโลยีแห่งแมสซาชูเซต ได้พัฒนาขึ้น (อ้างถึงใน ปาน กิมปี 2543 : 47) ได้สัมภาษณ์เซมัวร์ เพเพอ (Seymour Papert) ได้กล่าวว่า Constructionism เป็นการเรียนรู้โดยการปฏิบัติ (doing) หรือการสร้าง (making) สิ่งต่างๆขึ้นมา ผู้เรียนสามารถสร้างผลงานหรือโครงการของตนเอง โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้คอยจัดโอกาสที่ดีในการสร้างสรรค์ผลงานนั้นขึ้นมา ครูและนักเรียนสามารถเรียนรู้จากการทำงานร่วมกัน ในสถานการณ์ที่ไม่มีใครรู้คำตอบมาก่อน ไม่ใช่การสำรวจทดลองในสิ่งที่รู้คำตอบอยู่แล้วเท่านั้น

กระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ตามแนวทาง Constructionism มีหลักสำคัญ 3 ประการ ดังนี้คือ

1. เชื่อมโยงสิ่งที่รู้แล้วกับสิ่งที่กำลังเรียน
2. ให้โอกาสผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มทำโครงการ หรือ โครงการตามความสามารถ

3. ให้เวลาในการทำโครงการอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ต้องกังวลว่าจะต้องเสร็จตามเวลาที่กำหนด หรือต้องแข่งขันกับผู้อื่น

จากทฤษฎี Construcionism เป็นประโยชน์กับงานวิจัยในครั้งนี้ คือเป็นการยึดหลักให้ผู้เรียนรู้และสร้างความรู้ขึ้นมาเอง และผู้สอนสนับสนุน ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก ให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ และยอมรับในบทบาทของผู้เรียน ในการแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆด้วยตนเอง

2.3 แนวคิดของคาร์ล โรเจอร์ส (Carl Rogers)

โรเจอร์ส (Rogers 1969, อ้างถึงใน สุรางค์ โคว์ตระกูล 2541 : 334) มีความเห็นว่าการเรียนรู้ย่อมจะต้องมีลักษณะเป็นกระบวนการภายในตัวผู้เรียน ที่ควบคุมโดยผู้เรียนเองเท่านั้น แต่อาจมีการปฏิสัมพันธ์กับสังคม และสิ่งแวดล้อมภายนอกที่เขาเป็นสมาชิกอยู่ด้วย ครูผู้สอนควรเป็นผู้อำนวยความสะดวก เพื่อการเรียนรู้ (Facilitator of Learning) แนวคิดทางการศึกษาของโรเจอร์ส (Rogers) เป็นไปในแนวทางมนุษยนิยม ซึ่งได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แนวมนุษยนิยมไว้ในหนังสือชื่อว่า Freedom to Learn ไว้ดังนี้

1. โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้
2. การเรียนรู้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้เรียนรับรู้ว่ามีวิชาที่เรียนมีความหมายและมีความสัมพันธ์ต่อจุดมุ่งหมายของชีวิตของผู้เรียน
3. ผู้เรียนจะต่อต้านการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้สึกว่าเป็นการกระทบกระเทือนขู่เข็ญความรู้สึกเกี่ยวกับ “ตน” (Self) ของผู้เรียน
4. ในกรณีที่มีการขู่เข็ญจากสิ่งภายนอกลดลง ผู้เรียนอาจจะค่อยๆยอมรับการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้สึกว่าเป็นการกระทบกระเทือนต่อตนเองได้บ้าง
5. ผู้เรียนอาจจะยอมรับรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ และเริ่มเรียนรู้ ถ้าหากการขู่เข็ญจากสิ่งภายนอกต่อคนต่ำ
6. การเรียนรู้ที่สำคัญมักจะเกิดจากการลงมือกระทำของผู้เรียนเอง
7. ถ้าผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบในกระบวนการเรียนรู้จะช่วยในการเรียนรู้ของผู้เรียนมากขึ้น
8. ถ้าผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยทุ่มเททั้งด้านความรู้สึกและสติปัญญา จะเป็นผลให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา
9. การส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินผลสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง จะช่วยให้ผู้เรียนมีความคิดอิสระเป็นตัวของตัวเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความคิดสร้างสรรค์

10. การเรียนรู้ที่จะเป็นประโยชน์ที่สุดต่อการมีชีวิตอยู่ในสมัยปัจจุบันคือ การเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ (Process of Learning) หรือเรียนรู้อย่างไร และผู้เรียนจะต้องกล้าที่จะเปิดโอกาสให้ตนเองมีประสบการณ์ใหม่ และพยายามที่จะรับการเปลี่ยนแปลงที่เข้ามาในชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต

แนวคิดนี้มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้คือ การเรียนรู้ย่อมจะต้องมีลักษณะเป็นกระบวนการภายในตัวผู้เรียน ที่ควบคุมโดยผู้เรียนเองเท่านั้น แต่อาจมีการปฏิสัมพันธ์กับสังคม และสิ่งแวดล้อมภายนอกที่ผู้เรียนเป็นสมาชิกอยู่ด้วย ครูผู้สอนควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เป็นประโยชน์กับงานวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งชี้ให้เห็นถึง พื้นฐานของการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง เป็นกระบวนการภายในที่เกิดจากความรับผิดชอบและความสามารถควบคุมตนเองให้ดำเนินการในการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ เพราะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ในแต่ละบุคคล โดยเริ่มตั้งแต่ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการทางด้านจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความรัก ความปลอดภัยหรือความมั่นคงในชีวิต ความต้องการการนับถือตนเองจนไปถึงความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต โดยความต้องการดังกล่าวทำให้เกิดการศึกษาเรียนรู้ในกระบวนการของการชี้นำตนเอง การเรียนรู้ด้วยตัวเองจะเกิดได้ดี ต้องเป็นการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด คิดเป็น สามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้รู้จักวิธีเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ให้มีความสามารถในการแสวงหาความรู้และรู้จักประเมินผลตนเองควบคู่กันไป การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสามารถนำความเชื่อแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ทฤษฎี Constructionism และแนวคิดของคาร์ล โรเจอร์ส (Carl Rogers) นำมาเป็นกรอบแนวความคิดของงานวิจัยนี้ ในการประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม ตามบริบทของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และนำมาใช้เป็นกรอบในการสร้างคำถามในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

3. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

คำว่า “การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง” (Self-Directed Learning) เดิมใช้คำว่า Auto-Didactic สเคเจอร์ (Skager 1977) เป็นแนวคิดที่พัฒนาขึ้นในหลายประเทศและหลายวัฒนธรรม นักปรัชญาโบราณหลายท่านที่ประสบความสำเร็จ และมีชื่อเสียงจากการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เช่น เพลโต (Plato) โซเครตีส (Socrates) อริสโตเติล (Aristotle) ได้ถูกนำมาใช้ค่อนข้างมากในวงการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน โดยได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนมากขึ้นในหลายๆ

หน่วยงานและสถาบันการศึกษา เช่น วิทยาลัยชุมชนและวิทยาลัยการอาชีพ การเรียนในระดับปริญญาตรี บัณฑิตศึกษา และในโครงการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ทั้งนี้เพราะว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนมาก มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นจากการเริ่มต้นของผู้เรียนเองเป็นสำคัญ (Learner's Initiative) นอกจากนั้นแล้วการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะมีลักษณะที่ผู้เรียนแต่ละคนมีความรับผิดชอบในการวางแผนการเรียน การดำเนินการเรียน รวมทั้งการประเมินผลสิ่งที่ได้เรียนรู้แล้ว การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้รับความสนใจอย่างมากจากนักศึกษาทั่วโลกในปัจจุบัน สถาบันการศึกษาต่างๆ กำลังให้ความสนใจในการผลิตนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 เป็นต้นมาและมีแนวโน้มว่าจะเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจและให้ความสำคัญมากขึ้นในอนาคต

3.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นกระบวนการซึ่งผู้เรียนมีความริเริ่มในการวิเคราะห์ และตัดสินใจว่าต้องการเรียนรู้สิ่งใดหลังจากนั้นจะกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ รวมทั้งการระบุถึงวิธีการค้นคว้าที่จะนำไปสู่ความสำเร็จจนกระทั่งสุดท้ายผู้เรียนสามารถตรวจสอบทบทวนถึงผลสัมฤทธิ์และความสำเร็จในการเรียนของตนเองได้

Knowles (1975 : 14 – 17, อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2546 : 9-10) ระบุคุณลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ว่าจะต้องพิจารณาเชื่อมโยงกับคุณลักษณะต่างๆ ที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนและกระบวนการเรียน ได้แก่

1. สามารถเพิ่มความรับผิดชอบให้กับผู้เรียนแต่ละคนในการตัดสินใจทุกขั้นตอน รวมทั้งสามารถควบคุมตนเองให้มีความมานะบากบั่นต่อการเรียนรู้
2. การนำตนเองได้ถือว่าเป็นคุณลักษณะดีที่สุดที่มีอยู่ตัวบุคคลทุกคน สามารถนำไปใช้ได้ในทุกสถานการณ์ของการเรียนรู้
3. การนำตนเองได้นั้น ไม่จำเป็นว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นโดยอยู่ห่างไกลจากผู้อื่น สามารถเรียนรู้ได้ท่ามกลางผู้อื่นได้
4. ผู้เรียนโดยการนำตนเองจะสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ จากความรู้และทักษะในสถานการณ์หนึ่งไปสู่สถานการณ์อื่นๆ ได้
5. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรทั้งหลาย เช่น การอ่านด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการเข้ากลุ่มเพื่อทบทวนความรู้ การฝึกปฏิบัติงาน กิจกรรมการเขียนเพื่อรายงานผลการเรียน เป็นต้น

6. บทบาทของครูหรือผู้สอนที่มีประสิทธิภาพในการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นสิ่งที่สามารถดำเนินการได้ เช่น การสนทนากับผู้เรียน การเสนอแนะแหล่งและสื่อการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ การส่งเสริมการคิดอย่างพินิจพิเคราะห์ เป็นต้น

7. สถาบันการศึกษาจำนวนมากพยายามหาทางสนับสนุนวิธีการศึกษาด้วยตนเองผ่านการเรียนรู้ระบบเปิด (Open Learning) ส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล เปิดสอนรายวิชา และการจัดโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีใหม่ๆ

Brookfield (1984, อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2546 : 10) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น มีประวัติความเป็นมาตั้งแต่ยุคของปรัชญาเมธีชาวกรีก เช่น โซคราติส พลาโต และอริสโตเติล ตลอดจนในบางประเทศที่ถูกปกครองในยุคการล่าอาณานิคม เช่น ในทวีปแอฟริกา หรือเอเชีย ตลอดจนในทวีปอเมริกา ทั้งนี้เป็นเพราะการขาดแคลนการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบให้แก่ประชาชนในประเทศดังกล่าว จึงก่อให้เกิดความจำเป็นที่ประชาชนจะต้องหาทางเรียนรู้เพื่อความอยู่รอดของตนเอง อย่างไรก็ตาม ถ้าจะกล่าวถึงวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำ ตนเองอย่างเป็นทางการก็จะเริ่มในศตวรรษที่ 19 ในสหรัฐอเมริกา โดยที่ได้มีการบันทึกและสนับสนุนการศึกษาด้วยตนเอง (Self - Education) ของประชาชนจำนวนมาก

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มาจากคำในภาษาอังกฤษที่ว่า “Self -Directed Learning” โดยมีนักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

โนลส์ (Knowles 1975 : 75, อ้างถึงใน ทิพากร วิชิตาเลศพงศ์ 2550 : 12) ให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning) ว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลเป็นผู้คิดริเริ่มเรียนรู้ จะด้วยความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นหรือไม่ก็ตาม โดยที่บุคคลนั้นจะเป็นผู้วิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ กำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ จำแนกแหล่งทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม และสามารถประเมินผลการเรียนรู้นั้นๆ

สเคเจอร์ (Skager : 13-14, อ้างถึงในสุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2546 : 11) ให้ความหมายว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ ความสะดวกในการวางแผนการปฏิบัติและการประเมินผลของกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งในลักษณะที่เป็นเฉพาะบุคคล และในฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มการเรียนรู้ที่ร่วมมือกัน

กริฟฟิน (Griffin 1983 : 153, อ้างถึงในสุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2546 : 11) เสนอว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ เป็นการเฉพาะของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยมีเป้าหมายไปสู่การเรียนรู้ของตนเอง และสามารถในการวางแผนการปฏิบัติ และการประเมินผลการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เป็นเฉพาะบุคคล และการพัฒนาการเรียนรู้

บรูคฟิลด์ (Brookfield 1984 : 59-71, อ้างถึงในสุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2546 : 11) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หมายถึง การแสวงหาความรู้โดยผู้เรียนมีความเป็นอิสระ แยกตนอยู่คนเดียว และเป็นตัวของตัวเอง คือตนเองจะเป็นผู้ควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ของตน โดยอาศัยความช่วยเหลือจากแหล่งภายนอกน้อยที่สุด รวมทั้งวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

บอริช (Borich 1992 : 286) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สรุปได้ว่าเป็นทั้งวิธีเรียนและวิธีสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างกระตือรือร้น เพื่อให้ได้ความรู้ โดยผู้เรียนได้ใช้กระบวนการเรียนในระดับสูง ได้แก่ การให้เหตุผล การคิดแก้ปัญหา และการคิดวิเคราะห์ ซึ่งมีความซับซ้อนมากกว่า การได้รู้ ได้เข้าใจ และนำไปใช้ ซึ่งเป็นทักษะการเรียนรู้ในขั้นต่ำที่เกิดได้ในการเรียนโดยทั่วไป

ฮีมสตรา (Hiemstra 1994 : 5394-5395) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นการเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนรับผิดชอบในด้านการวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผลความพยายามในการเรียนรู้ของตนเอง เป็นลักษณะซึ่งทุกคนมีอยู่ในระดับหนึ่งในทุกสถานการณ์การเรียนรู้ ไม่จำเป็นจะต้องเกิดขึ้นโดยผู้เรียนแยกตัวออกจากผู้อื่น ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ และทักษะที่ได้จากการศึกษาจากสถานการณ์หนึ่งไปยังสถานการณ์อื่นได้

ดิคซอน (Dixon 1995 : 17, 89) ให้ความเห็นว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแต่ละคนอาจได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นหรือไม่ก็ได้ ในการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง ตั้งเป้าหมายในการเรียน ระบุบุคลากรที่เกี่ยวข้อง แหล่งความรู้ สื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนรู้ รวมทั้งการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง

นรินทร์ บุญชู (2532 : 16) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองคือ กระบวนการศึกษาของบุคคล เริ่มจากความตั้งใจ มีจุดมุ่งหมาย มีการวางแผนการเรียน มีทักษะในการศึกษาค้นคว้าและมีการวัดและประเมินตนเองอยู่ตลอดเวลา

สมคิด อิศระวัฒน์ (2538 : 4) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองหมายถึง การที่ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง โดยอาศัยความช่วยเหลือหรือไม่ก็ได้ ผู้เรียนจะวิเคราะห์ความต้องการที่จะเรียนรู้ของตน กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ แยกแยะ แจกแจง แหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ คัดเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมและประเมินผลการเรียนรู้นั้นๆ

คณาพร คมสัน (2540 : 36) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองหมายถึง การที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมหรือถูกกระตุ้นให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบควบคุมการเรียนรู้และปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเอง โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ผู้เรียนวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง กำหนดเป้าหมาย และจุดประสงค์ที่จะพัฒนาการทักษะการเรียน วางแผนการเรียน

โดยเลือกและออกแบบ ยุทธวิธีการเรียนที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย โดยดำเนินการด้วยตนเองหรือร่วมมือกับผู้อื่นก็ได้

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2541 : 7) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองคือกระบวนการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และการพัฒนาทักษะที่ผู้เรียนจัดการเรียนด้วยตนเอง โดยได้รับความช่วยเหลือแนะนำและสนับสนุนจากผู้อื่น เช่น เพื่อนหรือครู การเรียนรู้ด้วยตนเองในที่นี้ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญๆ คือ

1. การวิเคราะห์และการกำหนดความต้องการในการเรียนรู้
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้
3. การหาแหล่งวิทยาการเพื่อการเรียนรู้
4. การเลือกวิธีการเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้
5. การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

อชาญรัตน์อุบล (2542 : 47) ให้ความหมายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าผู้เรียนจะได้มีโอกาสสำรวจความต้องการของตนเอง สามารถกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ของตนเองได้ รวมทั้งมีโอกาสรับผิดชอบจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเองและสามารถประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองอีกด้วยหรืออาจจะขอคำปรึกษา และความร่วมมือจากเพื่อนหรือผู้สอนได้

พัชรี มะแสงสม (2544 : 10) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีเสรีภาพในการใช้ความรู้ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความตระหนักและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ผู้เรียนจะทำการวางแผน และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เลือกแหล่งข้อมูล เลือกวิธีการเรียน และประเมินผลด้วยตนเอง หรือขอความช่วยเหลือจากครูผู้สอนหรือบุคคลอื่นก็ได้

เพชรธิดาบุญหนูน (2545 : 21) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีความคิดริเริ่ม วิเคราะห์ และตัดสินใจในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตัวของตัวเอง โดยกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ ค้นคว้าความรู้ เลือกและดำเนินการในการเรียนรู้ด้วยวิธีที่เหมาะสมเพียงลำพัง ทั้งนี้อาจจะอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่น หรือแหล่งความรู้ต่างๆก็ได้

สุธาสินี ใจเย็น (2545 : 11) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแต่ละคนใช้ความสามารถของตนเองในการจัดการเรียนรู้อย่างมีระบบ มีเป้าหมาย มีการวางแผนในการเรียน และสามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ได้

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2546 : 12) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ของบุคคล โดยบุคคลนั้น มีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง มีความตั้งใจ มีจุดมุ่งหมาย

มีการวางแผนการเรียนรู้ เลือกแหล่งข้อมูล เลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีการวัดและประเมินผลตนเอง

สถาพร หมวคอินทร์ (2546 : 12) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ของบุคคล เพื่อให้ได้ความรู้ ซึ่งประกอบด้วย ความจำเป็นของการเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ที่หลากหลาย การใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ และการประเมินผลการเรียนรู้ โดยอาจจะได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ตาม

พิศดี มินศิริ (2547 : 11) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการที่บุคคลวิเคราะห์ตนเองว่าต้องการเรียนรู้อะไร มีความริเริ่มวางแผน ตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ แสวงหาแหล่งทรัพยากร ความรู้ บริหารการจัดการ ควบคุมตนเอง เพื่อให้ประสบความสำเร็จ และมีการประเมินผลการเรียนของตน โดยการเรียนรู้ อาจจะได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นก็ตาม

ทองจันทร์ หงส์ลดารมภ์ (2548 : 137) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนริเริ่มแสวงหาองค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยจะอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ตาม องค์ประกอบดังกล่าว ได้แก่ 1) การหาความจำเป็นของการเรียนรู้ของตน (Learning need) 2) การตั้งเป้าหมายของการเรียนรู้ (Learning goals) 3) การแสวงหาแหล่งความรู้ทั้งที่เป็นวัสดุและเป็นคน (Learning resources) 4) การเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง (Learning strategies) 5) การประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง (Learning evaluation)

มรุต ก้องวิริยไพศาล (2549 : 13) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง กระบวนการที่บุคคลแสวงหาความรู้ด้วยตนเองที่มีความเป็นอิสระและเป็นตัวของตัวเอง โดยอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้ ทั้งในลักษณะที่เป็นเฉพาะบุคคลและฐานะสมาชิกของกลุ่มการเรียนรู้ร่วมกัน

สุรรัตน์ ศรีบุญเรือง (2550 : 17) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีอิสระในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความคิดริเริ่ม วิเคราะห์และตัดสินใจในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ มีการวางแผน เลือกวิธีเรียนรู้ที่เหมาะสม แสวงหาแหล่งความรู้ที่หลากหลาย และประเมินผลด้วยตนเองหรือผู้อื่น

จากความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองดังกล่าวสรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งในการกำหนดกระบวนการเรียนรู้นั้น ผู้เรียนต้องคำนึงถึงความต้องการของตนเองเป็นสำคัญ โดยมีแรงจูงใจภายใน มีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง มีความตั้งใจ มุ่งมั่น ค้นคว้า มีจุดมุ่งหมายในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างรับผิดชอบ มีการวางแผนการเรียนรู้ มีการเลือก

แหล่งข้อมูล เลือกวิธีการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับความสามารถและสัมพันธ์กับนิสัยในการเรียนรู้ของตนเอง มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายอย่างชัดเจน กำหนดวิธีการเรียนรู้และศึกษาค้นคว้า รวมทั้งมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ เพื่อที่ตนไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยจะดำเนินการด้วยตนเองหรืออาจอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่น

3.2 ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความสำคัญมากยิ่งขึ้น เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีความรู้ต่างๆ เพิ่มขึ้นเป็นอันมาก การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของศิลปะวิทยาการแขนงต่างๆ การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมุ่งสร้างเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการแสวงหาความรู้ต่างๆ ได้ด้วยตนเอง เพื่อให้เป็นคนทันเหตุการณ์ การฝึกฝนให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการเรียนรู้ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยการนำตนเองจึงมีความสำคัญ เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนของตนในระดับสูงขึ้น

โนลส์ (Knowles. 1975 : 14-17, อ้างถึงใน เกศรา น้อยมานพ 2548 : 23) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้สรุปได้ 4 ประการ คือ

1. คนที่เรียนรู้ด้วยการริเริ่มของตนเองจะเรียนได้มากกว่า ดีกว่าคนที่ เป็นเพียงผู้รับ หรือรอให้ครูถ่ายทอดวิชาความรู้ให้เท่านั้น คนที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะเรียนอย่างตั้งใจ มีจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจ สามารถให้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ดีกว่า และยาวนานกว่าบุคคลที่รอคำสั่งสอนแต่เพียงอย่างเดียว

2. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสอดคล้องกับการพัฒนาทางจิตวิทยาและกระบวนการทางธรรมชาติมากกว่า คือ เมื่อตอนยังเป็นเด็กเป็นธรรมชาติที่จะต้องพึ่งพิงผู้อื่น ต้องการผู้ปกครองปกป้องเลี้ยงดู และตัดสินใจแทนให้ เมื่อเติบโตมีการพัฒนาขึ้นก็ค่อยๆ พัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นอิสระ ไม่ต้องพึ่งพิงผู้ปกครอง ครู และผู้อื่น การพัฒนาเป็นไปในสภาพที่เพิ่มความเป็นตัวของตัวเองและขึ้นนำตนเองได้มากขึ้น

3. นวัตกรรมใหม่ๆ ทางการศึกษา เช่น มีหลักสูตรใหม่ห้องเรียนแบบเปิด (Open Classrooms) การเรียนแบบไม่มีชั้น (Nongraded School) ศูนย์บริการทางวิชาการ (Learning Resource Centers) การศึกษาอย่างอิสระ (Independent Study) โปรแกรมการเรียนที่จัดแก่นักศึกษาภายนอก (Nontraditional Study Program) การศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิด (Universities-Without-Walls) และอื่นๆ รูปแบบของการศึกษาเหล่านี้ ล้วนผลักดันการรับผิดชอบไปที่ผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

4. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นความอยู่รอดของชีวิตในฐานะที่เป็นบุคคลและเผ่าพันธุ์มนุษย์ เนื่องจากโลกปัจจุบันเป็นโลกใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญก้าวหน้าทาง

เทคโนโลยี การศึกษาและการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็น การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต (A Lifelong Process) ความเปลี่ยนแปลงของโลกหลายด้าน ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ทางการศึกษา ได้แก่

4.1 ความรู้ต่างๆที่มนุษย์เรียนรู้และสะสมไว้จะค่อยๆล้าสมัยและหมดไปภายในสิบปีหรือน้อยกว่า ดังนั้นจึงต้องพัฒนาทักษะดังกล่าว เมื่อบุคคลจบการศึกษาไปแล้วก็ยังแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ที่ทันสมัย

4.2 ความหมายของการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้เรียนเริ่มเรียนรู้สิ่งต่างๆจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียน เช่น เรียนรู้จากบิดา มารดา เพื่อน ครู สื่อมวลชนสถาบันต่างๆ นั่นคือการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต และบุคคลสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

4.3 การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จะไม่จำกัดอายุของผู้เรียน ผู้เรียนมีโอกาสตัดสินใจเลือกเรียนตามความสนใจและความต้องการที่จะเรียนรู้ ผู้เรียนที่อยู่ในวัยเยาว์ควรเน้นทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อจะได้ใช้ทักษะเหล่านี้ในการแสวงหาความรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกอนาคต

บอริช (Borich, 1992 : 286) กล่าวว่า เรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง และช่วยให้ผู้เรียนสรุปความสำคัญของเรื่อง รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหารู้จักใช้เหตุผล และมีความคิดวิจารณ์ญาณในการเรียนรู้

กณพร คมสัน (2540 : 3) สรุปว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนมีความตั้งใจสูง มีแรงจูงใจสูง มีความยืดหยุ่นมากขึ้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการปรับตัวกิจกรรมทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รู้จักเหตุผล รู้จักคิดวิเคราะห์ ปรับวิธีการแก้ปัญหาของตนเอง จัดการกับปัญหาได้ดีขึ้น เรียนรู้วิธีการเรียนได้มากขึ้นและดีขึ้น และสามารถนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ได้ดีขึ้น ยาวนานขึ้น ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้วิธีการเรียนยังสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยา และธรรมชาติของมนุษย์ รวมทั้งพัฒนาการใหม่ๆทางการศึกษา ที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาในขั้นพื้นฐานที่จะต้องมีการเตรียมผู้เรียนให้มีประสบการณ์ในการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาตลอดชีวิต

สมศักดิ์ อสระวัฒน์ (2541 : 38) สรุปความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ดังนี้

1. ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีพในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ
2. ทำให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีความกระหายใคร่รู้

3. ทำให้บุคคลสามารถเรียนรู้เรื่องต่างๆที่มีอยู่ได้มากที่สุด
4. ทำให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง โดยไม่ต้องมีใครมาบอกและเป็นผู้คิดริเริ่มที่จะเรียนรู้
5. ช่วยให้การศึกษาก่อเกิดความสมดุล

สถาพร หมวดอินทร์ (2546 : 15) กล่าวว่า ปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และการสื่อสารข้อมูล ความรู้ต่างๆสามารถกระทำได้อย่างรวดเร็วและไร้ข้อจำกัด ดังนั้นการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ครูจำเป็นต้องส่งเสริม สนับสนุน แนะนำ กระตุ้น และช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ สรุปความรู้และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

โดยสรุปความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ว่า จัดเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคคลที่เริ่มต้นจากการริเริ่มของตนเองด้วยความสมัครใจ เป็นการเรียนรู้ที่เป็นอิสระ ไม่พึ่งพาผู้อื่น สอดคล้องกับพัฒนาการทางจิตวิทยา และกระบวนการทางธรรมชาติของผู้ใหญ่ เป็นสมรรถภาพพื้นฐานที่ทุกคนควรมีเพื่อเป็นรากฐานในการดำรงชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต เป็นการเรียนรู้ที่ยอมรับสภาพความแตกต่างระหว่างบุคคล สนองตอบต่อความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ยอมรับในศักยภาพของผู้เรียนว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง เพื่อที่ตนเองสามารถที่ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างมีความสุข

3.3 ลักษณะและขั้นตอนของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ลักษณะของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง Griffin (1983 : 108) จำแนกรูปแบบหรือลักษณะของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองออกเป็น 5 กลุ่มความคิด ดังนี้คือ

1. กลุ่มที่เชื่อแนวคิดของโนลส์ (Tke Knowles Group Learnibg Stream) นักการศึกษาผู้ใหญ่แห่งสหรัฐอเมริกาได้เสนอรูปแบบของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ที่เรียกว่า “สัญญาการเรียน” (Learning Contract) ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการมอบหมายภาระงานให้แก่ผู้เรียนว่าจะต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้ได้รับความรู้ตามเป้าประสงค์ และผู้เรียนจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้น

2. กลุ่มที่เชื่อแนวคิดของทัฟ (The Adult’s Learning Project Stream) นักการศึกษาผู้ใหญ่แห่งประเทศแคนาดาได้กำหนด “โครงการเรียน” (Learning Project) เป็นเครื่องมือวัดลักษณะ

และปริมาณการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนวัยผู้ใหญ่โดยทั่วไป โดยเป็นตัวชี้ว่าบุคคลนั้นมีส่วนในการเรียนรู้ด้วยตนเองมากน้อยเพียงใด

3. กลุ่มที่เชื่อแนวคิดของสกินเนอร์ (Skinner) ในเรื่องบทเรียนสำเร็จรูป (Individualized Program Instruction) ซึ่งกริฟฟิน (Griffin) ได้วิจารณ์ว่าวิธีนี้เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองตามข้อเสนอแนะของสื่อการเรียนนั้น (Self-Directed Approach) ซึ่งมีใช้การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning) หากแต่เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการกำกับของครู (Teacher-Directed Learning) มากกว่า

4. กลุ่มที่เป็นแนวคิดในการจัดการศึกษาที่ต่างไปจากรูปแบบของสถานศึกษาตามปกติทั่วไป (Non-Traditional Institution Arrangements) ตัวอย่างกิจกรรมตามแนวนี้นั้น เช่น การจัดการศึกษาในรูปของตลาดวิชา มหาวิทยาลัยเปิด และการศึกษาทางไกล สิ่งที่ทำให้คือประกาศนียบัตรสำหรับบุคคลภายนอก หน่วยกิจสำหรับประสบการณ์ชีวิต กลุ่มคนที่มาเรียนในรูปแบบนี้มีความคาดหวังในความรู้ สมัครมาเรียนตามความสนใจ

5. กลุ่มที่เรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ในมนุษย์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันทั่วไป ลักษณะของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น มีข้อแตกต่างจากการเรียนรู้ที่มีครูเป็นผู้สอนหรือถ่ายทอดโดยตรง แต่ความต้องการดังกล่าวไม่ได้หมายความว่าทำให้ทั้ง 2 วิธีไม่เกี่ยวข้องกันหรือแยกจากกันโดยสิ้นเชิง ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผู้เรียนต้องมีคุณสมบัติบางประการที่เอื้อต่อวิธีการเรียน สำหรับนักการศึกษาที่ได้ทำการค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองคือ

โนลส์ (Knowles 1975: 61) สรุปลักษณะของผู้เรียนด้วยการนำตนเอง โดยที่ Knowles ได้ใช้รูปแบบของ “สัญญาการเรียน” กับผู้เรียนในระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาการศึกษาผู้ใหญ่ และได้ค้นพบข้อสรุปลักษณะของผู้มีการนำตนเองในการเรียนรู้ที่จะบังเกิดผลดี 9 ประการคือ

1. ความเข้าใจถึงความแตกต่างของบุคคลในด้านความคิด และทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ ได้แก่ รู้ความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้โดยมีครูเป็นผู้ชี้นำและการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

2. แนวความคิดเกี่ยวกับตนเองว่าเป็นบุคคลที่มีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ขึ้นกับผู้อื่นและเป็นผู้ที่สามารถนำตนเองได้

3. มีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน เพื่อที่จะให้บุคคลเหล่านั้นเป็นผู้สะท้อนให้ทราบถึงความต้องการในการเรียนรู้การวางแผนการเรียนของตนเอง รวมทั้งการช่วยเหลือผู้อื่น ตลอดจนการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลเหล่านั้น

4. มีความสามารถในการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยร่วมมือกับผู้อื่น

5. มีความสามารถในการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ จากความต้องการในการเรียนรู้ของตนเอง โดยเป็นจุดมุ่งหมายที่สามารถประเมินผลสำเร็จได้

6. มีความสามารถในการเชื่อมความสัมพันธ์กับผู้สอน เพื่อขอความช่วยเหลือหรือปรึกษา

7. มีความสามารถในการแสวงหาบุคคล และแหล่งวิทยาการที่เหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

8. มีความสามารถในการเลือกแผนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้ประโยชน์จากแหล่ง วิทยาการต่างๆ มีความคิดริเริ่ม และมีทักษะในการวางแผนอย่างดี

9. มีความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำผลจากข้อมูลที่ค้นพบไปใช้ได้เหมาะสม

สเคเจอร์ (Skager 1978 : 116-117, อ้างถึงใน สุริรัตน์ ศรีบุญเรือง 2550 : 21-22) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้เรียนที่จะเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ด้นั้น ควรมีลักษณะ 7 ประการดังนี้

1. การเป็นผู้ยอมรับตนเอง (Self-Acceptance) ได้แก่ การมีเจตคติในเชิงบวกต่อตนเอง

2. การเป็นผู้มีการวางแผนการเรียนรู้ (Planfulness) ประกอบด้วย

2.1 การรู้ความต้องการในการเรียนของตนเอง

2.2 การวางจุดหมายที่สอดคล้องกับความต้องการนั้น

2.3 การวางแผนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้

3. การเป็นผู้มีแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) คือ เรียนรู้ได้โดยไม่ต้องมีสิ่งควบคุม หรือบังคับจากภายนอก เช่น รางวัล การถูกลงโทษ การหวังวุฒิบัตรหรือตำแหน่ง

4. การประเมินผลตนเอง (Internalized Evaluation) ว่าสามารถเรียนได้ดีเพียงใด ซึ่งอาจขอความร่วมมือจากผู้อื่นการประเมินด้วยก็ได้

5. การมีลักษณะเปิดกว้างต่อประสบการณ์ (Openness to Experience) ได้แก่ การมีความ สนใจใคร่รู้ อดทนต่อความไม่ชัดเจนคลุมเครือ ยุ่งยากสับสน เรียนอย่างสนุก สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรม ซึ่งก่อให้เกิดประสบการณ์ใหม่ๆ

6. การมีลักษณะของการยืดหยุ่น (Flexibility) คือ มีการปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้เมื่อยังไม่ประสบผลสำเร็จ โดยมีการสำรวจปัญหา ลองผิดลองถูกโดยไม่เลิกล้มความตั้งใจที่จะเรียนรู้

7. ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) บุคคลที่มีความเป็นตัวของตัวเองจะสามารถตั้งมาตรฐานด้านเวลา และสถานที่ได้ว่า ลักษณะการเรียนรู้แบบใดมีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับได้

เดียร์เด็น (Dearden 1975, อ้างถึงใน Boud 1982 :22) กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่า ต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ โดยอาจสังเกตได้จากลักษณะต่อไปนี้

1. ช่างสงสัย และชอบถาม มีความรู้สึกว่าตนมีสิทธิที่จะถาม
2. จะไม่รับข้อตกลงหรือข้อเสนอที่ผู้อื่นหยยยื่นให้โดยไม่ได้อภิปรายพิจารณา
3. สามารถบอกสิ่งที่ตนสนใจได้
4. สามารถตั้งเป้าหมาย หลักการ และวางแผนงานของตนเองจากความมุ่งหมายและความต้องการของตนเองอย่างเสรี โดยปราศจากการบังคับจากผู้อื่น
5. เลือกวิธีต่างๆ ในการแสดงออกทางความคิดหรือจุดหมายของตนอย่างอิสระ
6. สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ตนสนใจได้
7. ควบคุมดูแลการกระทำและเจตคติของตนเอง

ทัฟ (Tough 1971 : 95-96) กล่าวถึงลักษณะการเรียนรู้โดยการนำตนเองไว้ ดังนี้

1. การตัดสินใจในกระบวนการเรียนรู้นั้นอะไรที่เป็นความรู้ ทักษะที่จะเรียนรู้ ผู้เรียนอาจจะมองหาข้อผิดพลาด และจุดอ่อนของความรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยพิจารณาทั้งด้านทักษะ และรูปแบบการเรียนรู้ในปัจจุบัน

2. การตัดสินใจที่จะเรียนรู้กิจกรรมเฉพาะอย่าง อย่างไร วิธีการ แหล่งวิชาการ หรืออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนมีอะไรบ้าง ผู้เรียนจะต้องทราบว่าตนเองมีความต้องการเฉพาะด้านอะไร เกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกแหล่งวิทยาการการเรียนรู้เฉพาะอย่าง การรวบรวมความรู้ข้อเท็จจริงข้อได้เปรียบเสียเปรียบ การเข้าถึงระดับและความเหมาะสมของแหล่งวิทยาการหรือกิจกรรมเฉพาะด้าน ผู้เรียนอาจดูหนังสือหรือบทความในห้องสมุดหรือร้านขายหนังสือก่อนการเลือกสิ่งที่เหมาะสมที่สุด ในกรณีที่แหล่งวิทยาการบุคคลอาจตัดสินใจว่าบุคคลประเภทใดอาจให้เนื้อหาวิชาที่ต้องการได้ และพยายามหาบุคคลเหล่านั้น ซึ่งเลือกสรรแล้วว่าเหมาะสมที่สุด

3. ตัดสินใจว่าจะเรียนที่ใด ผู้เรียนอาจจะเลือกบริเวณที่เงียบสงบสะดวกสบาย และไม่มีผู้ใดมารบกวน หรืออาจจะต้องการสถานที่ซึ่งมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก หรือแหล่งวิทยาการที่อาจใช้สะดวก

4. วางเป้าหมายและกำหนดระยะเวลาการทำงานที่แน่นอน
5. ตัดสินใจว่าจะเริ่มเรียนเรื่องใด เมื่อใด
6. ตัดสินใจว่าช่วงระยะเวลาใด เนื้อหาควรจะทำไปเท่าใด
7. พยายามหาเหตุผลที่เป็นอุปสรรค ที่จะทำให้การเรียนรู้ไม่ประสบผลสำเร็จ หรือขั้นตอนส่วนที่ทำให้กระบวนการเรียนในปัจจุบันไม่มีประสิทธิภาพ

8. การหาเวลาสำหรับการเรียนรู้ ขั้นตอนนี้จะเกี่ยวข้องกับการลดเวลา หรือจัดเวลาให้เหมาะสมกับการทำงาน กิจกรรมในครอบครัวหรือการพักผ่อน โดยอาจจะขอร้องไม่ให้บุคคลอื่นรบกวนในเวลาที่กำลังศึกษา หรือขอร้องให้ผู้อื่นทำงานแทน

คาฟฟาเรลลา (Caffarella 1983 : 7, อ้างถึงใน อุเทน วิทยา 2547:53) กล่าวถึง ทักษะพื้นฐานการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจำเป็นที่จะต้อง มี 11 ประการ ได้แก่

1. มีความสามารถในการตัดสินใจว่าจะเรียนเพื่อรับความรู้หรือทักษะอะไร
2. มีความสามารถในการวินิจฉัยความจำเป็นในการเรียนรู้ตามสภาพที่เป็นจริงอาจ โดยความช่วยเหลือจากครูและเพื่อน
3. มีความสามารถในการแปลความจำเป็นของการเรียนรู้มาเป็นวัตถุประสงค์ของการเรียนรูปแบบที่เป็นไปได้ในการประเมินความสำเร็จ
4. มีความสามารถที่จะเชื่อมโยงกับครูหรือผู้อำนวยการความสะดวก ผู้ช่วยเหลือ หรือปรึกษา และมีความคิดริเริ่มในการใช้ประโยชน์จากแหล่งความรู้
5. มีความสามารถที่จะเชื่อมโยงกับเพื่อน ให้เขาช่วยเหลือในฐานะที่เป็นแหล่งความรู้
6. มีความสามารถในการชี้แจงแหล่งความที่เป็นบุคคลและวัสดุที่เหมาะสมในแต่ละประเภทของวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ที่แตกต่างกันออกไป
7. มีความสามารถในการเลือกใช้ทักษะยุทธวิธีอย่างมีประสิทธิภาพและด้วยความคิดริเริ่ม
8. มีความสามารถในการใช้แหล่งความรู้ให้เป็นประโยชน์ เพื่อให้ได้รับความรู้และทักษะ
9. มีความสามารถในการประเมินเกี่ยวกับความก้าวหน้าของงานตนเอง และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่คนอื่นได้
10. มีความสามารถในการสืบสวน และรับมือกับอุปสรรคการเรียนรู้
11. มีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจขึ้นมาใหม่ สำหรับการเรียนรู้เมื่อขาดแรงจูงใจ

นรินทร์ บุญชู (2532) ซึ่งทำ การวิจัยเรื่อง ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของ นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้แนวคิดของ Guglielmino โดยที่ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำ ตนเองอยู่ในระดับสูงเพียง 2 ด้าน คือ การเปิดโอกาสต่อการ เรียนรู้ และการมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองที่เหลือ 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมองอนาคตในแง่ดี มีความรักในการเรียน มโนภาพของ ตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถใช้ทักษะการศึกษาคหา ความรู้และทักษะการแก้ปัญหา และมีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การศึกษาตัวแปรที่มี ผลต่อการเรียนรู้พบว่า เพศ คณะที่ศึกษา และผลการศึกษาส่งผลให้ นักศึกษามีความแตกต่างในเรื่อง การเรียนรู้ด้วยการนำ ตนเอง ส่วนตัวแปรอื่น ๆ อีก 3 ด้าน คือ เหตุผลที่เข้าศึกษา วิธีการเรียน และ การประกอบอาชีพขณะศึกษา ไม่ส่งผลให้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสรุปได้ว่า ลักษณะ การเรียนรู้ด้วยการนำ ตนเอง จุดเน้นจะอยู่ที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะเป็นผู้กำหนดแนวทางการ เรียน และมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการ กำหนดจุดมุ่งหมาย วางแผนการเรียน แสวงหาแหล่งวิทยาการ และการประเมินผล ซึ่งในบางครั้ง อาจต้องอาศัยความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นด้วยเช่นกัน

สมคิด อิศระวัฒน์ (2532 : 35-36) สรุปลักษณะของบุคคลที่สามารถเรียนรู้ด้วยการ นำตนเอง ว่ามีลักษณะดังนี้

1. สมารถใจที่จะเรียนด้วยตนเอง (Voluntarity to Learn) มิได้เกิดจากการบังคับ แต่มี เจตนาที่จะเรียนด้วยความอยากรู้

2. ตนเองเป็นแหล่งข้อมูลของตัวเอง (Self Resourceful) นั่นคือ ผู้เรียนสามารถ บอกได้ว่าสิ่งที่ตนจะเรียนคืออะไร รู้ว่าทักษะและข้อมูลที่ต้องการหรือจำเป็นต้องใช้มีอะไรบ้าง สามารถกำหนดเป้าหมาย วิธีการ รวบรวมข้อมูลที่ต้องการและวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียน ต้องเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆด้วยตนเอง (Manager of Change) ผู้เรียนต้องมีความตระหนัก ในความสามารถตัดสินใจได้ มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ และบทบาทในการเป็นผู้เรียนที่ดี

3. ผู้เรียนต้องรู้วิธีการที่จะเรียน (Know How to Learn) นั่นคือ ผู้เรียนควรทราบถึง ขั้นตอนการเรียนรู้ของตนเอง รู้ว่าเขาจะไปสู่จุดที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร

รุ่ง แก้วแดง (2543 : 12-13) กล่าวว่า ผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองมีลักษณะ ดังนี้

1. มีความคิดริเริ่มในการวินิจฉัย หรือประเมินความต้องการในการเรียนรู้ของ ตนเอง

2. เลือกแหล่งและมาตรการที่เหมาะสม เพื่อช่วยในการเรียนรู้

3. รู้จักพัฒนาเกณฑ์ในการประเมินการเรียนรู้ของตนเอง โดยการค้นหาคำตอบ และการให้เหตุผล
 4. รู้จักถามเหตุผลของการมีกฎระเบียบ กระบวนการ หลักการ และข้อสมมุติฐาน ที่ยอมรับได้
 5. ปฏิเสธที่จะเห็นด้วยหรือปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้อื่น (ผู้สอน) ต้องการ ถ้าเห็นว่า เป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้
 6. ตระหนักในทางเลือกทั้งโดยยุทธศาสตร์การศึกษาและการแปลความหมาย และเลือกทางเลือกที่สอดคล้องกับแนวคิด และวัตถุประสงค์ของตนเองอย่างมีเหตุผล
 7. ทบทวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับยุทธวิธีของตนเองเพื่อเสริม ศักยภาพและพัฒนาการในการเรียนรู้
 8. มองเป้าหมาย นโยบายและแผน อย่างอิสระ โดยปราศจากแรงกดดันจากผู้อื่น
 9. พัฒนาความเข้าใจในความเป็นไปต่างๆจนสามารถอธิบายกับผู้อื่นได้
 10. สร้างกรอบแนวความคิดได้ชัดเจน อย่างอิสระ และพร้อมที่จะเปลี่ยน แนวความคิดอย่างมีเหตุผล
 11. สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ด้วยความกระตือรือร้นอย่างสม่ำเสมอ โดยไม่พึ่งการเสริมแรงหรือรางวัลจากผู้อื่น
 12. ระบุความสนใจของตนเองและคำนึงส่วนตัวได้
 13. สามารถและเต็มใจยอมรับแนวความคิดอื่นที่ถูกต้อง และเผชิญกับการต่อต้าน อุปสรรค รวมทั้งการวิจารณ์เป้าหมายของตนเองโดยปราศจากโทสะ
 14. สามารถประเมินข้อบกพร่องและข้อจำกัดของตนเองในฐานะผู้เรียนได้
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2546 : 78) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่า การให้ความหมายของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต้องพิจารณาเชื่อมโยงกับคุณลักษณะต่างๆที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนและกระบวนการเรียน ได้แก่
1. สามารถเพิ่มความรับผิดชอบให้กับผู้เรียนแต่ละคนในการตัดสินใจทุกขั้นตอน รวมทั้งสามารถควบคุมตนเองให้มีความมานะบากบั่นต่อการเรียนรู้
 2. การนำตนเองได้ถือว่าเป็นคุณลักษณะดีที่สุดที่มีอยู่ในตัวบุคคลทุกคน สามารถนำไปใช้ได้ในทุกสถานการณ์ของการเรียนรู้
 3. การนำตนเองได้นั้น ไม่จำเป็นว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นโดยอยู่ห่างไกลจากผู้อื่น สามารถเรียนรู้ในท่ามกลางผู้อื่นได้

4. ผู้เรียนโดยการนำตนเองจะสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ จากความรู้และทักษะในสถานการณ์หนึ่งไปสู่สถานการณ์อื่นๆ ได้

5. การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรทั้งหลายเช่น การอ่านด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการเข้ากลุ่มเพื่อทบทวนความรู้ การฝึกปฏิบัติงานกิจกรรมการเขียนเพื่อรายงานผลการเรียน เป็นต้น

6. บทบาทของครู-ผู้สอนที่มีประสิทธิภาพในการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นสิ่งที่สามารถดำเนินการได้ เช่น การสนทนากับผู้เรียน การเสนอแนะแหล่งและสื่อการเรียนรู้การประเมินผลการเรียนรู้ การส่งเสริมการคิดอย่างพินิจพิจารณา เป็นต้น

7. สถาบันการศึกษาจำนวนมากพยายามหาทางสนับสนุนวิธีการศึกษาด้วยตนเอง ผ่านการเรียนรู้ระบบเปิด (Open Learning) ส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล เปิดสอนรายวิชา และการจัดโปรแกรม การเรียนด้วยเทคโนโลยีใหม่ๆ

ทองจันทร์ หงส์ลดารมภ์ (2548 : 139) อธิบายคุณลักษณะของผู้เรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ 9 ประการ ดังนี้

1. ความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้โดยพึ่งครูกับการเรียนรู้โดยพึ่งตนเอง
2. มีความเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถทำงาน หรือเรียนได้โดยพึ่งตนเอง
3. สามารถสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนที่ร่วมเรียนด้วยกันได้ เพื่อให้เขาช่วยวินิจฉัยความจำเป็นของการเรียนรู้ วางแผนการเรียนรู้ และร่วมเรียนไปด้วยกันโดยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
4. สามารถวินิจฉัยตนเองได้ว่าจะเรียนรู้อะไร
5. สามารถแปลความจำเป็นของการเรียนรู้ เป็นวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้
6. สร้างความสัมพันธ์กับครูในฐานะเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้และกัลยาณมิตร
7. สามารถหาแหล่งความรู้ได้ด้วยตนเอง
8. เลือกวิธีการเรียนของตนเอง
9. ประเมินผลตนเองได้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้หรือไม่

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่าลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียนที่มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะต้องมีความมั่นใจ เชื่อมมั่นในตนเอง เป็นตัวของตัวเอง และมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง มีแรงจูงใจที่จะเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีอิสระในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง มีความสามารถในการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียน มีการวางแผนการเรียน สามารถ

แสวงหาความรู้จากบุคคลและแหล่งวิทยาการต่างๆ ตลอดจนมีการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน และครูผู้สอนเพื่อช่วยเหลือหรือเป็นที่ปรึกษา และสามารถประเมินผลตนเองได้ ดังนั้นครูผู้สอน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องจึงตระหนักถึงปัจจัยเหล่านี้ของผู้เรียน ซึ่งมีความหลากหลายและแตกต่างกัน ในการจัดการเรียนการสอนจึงควรสนับสนุน ส่งเสริมคุณลักษณะดังกล่าวให้เกิดภายในตัวของผู้เรียน แต่ละคนให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริง ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ต้องการ ในสังคมแห่งการเรียนรู้ในปัจจุบัน

ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ทัฟ (Tough 1971: 95-96) ระบุถึงขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ไว้ดังนี้

1. การตัดสินใจว่ากระบวนการเรียนรู้ นั้น อะไรเป็นความรู้ ทักษะที่จะเรียนรู้ ผู้เรียนอาจจะมองหาข้อผิดพลาดและจุดอ่อนของความรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยพิจารณาทั้งด้าน ทักษะและรูปแบบการเรียนรู้ในปัจจุบัน

2. การตัดสินใจที่จะเรียนรู้กิจกรรมเฉพาะอย่างไร วิธีการ แหล่งวิชาการ หรือ อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนมีอะไรบ้าง ในขั้นนี้ผู้เรียนควรศึกษาว่าตนเองมีความต้องการเฉพาะ ด้านอะไรเกณฑ์ที่ใช้ในการเลือกแหล่งวิทยาการเรียนรู้เฉพาะอย่าง การรวบรวมความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อได้เปรียบเสียเปรียบ การเข้าถึงระดับและความเหมาะสมของแหล่งวิทยาการ หรือกิจกรรมเฉพาะ ด้านผู้เรียนอาจดูหนังสือหรือบทความในห้องสมุด หรือร้านขายหนังสือก่อนการเลือกที่เหมาะสม ที่สุด ในกรณีที่เป็นแหล่งวิทยาการบุคคล อาจตัดสินใจว่าบุคคลประเภทใดที่อาจให้เนื้อหาวิชาที่ ต้องการได้ และพยายามหาบุคคลเหล่านั้นซึ่งเลือกสรรแล้วว่าเหมาะสมที่สุด

3. ตัดสินใจว่าจะเรียนที่ใด ผู้เรียนอาจจะเลือกบริเวณที่เงียบสงบ สะดวกสบายและ ไม่มี ผู้ใดมารบกวน หรืออาจจะต้องการสถานที่ ซึ่งมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก หรือแหล่ง วิทยาการที่อาจใช้สะดวก

4. วางเป้าหมายหรือกำหนดระยะเวลาการทำงานที่แน่นอน

5. ตัดสินใจว่าจะเริ่มเรียนเรื่องใด เมื่อใด

6. ตัดสินใจว่าช่วงระยะเวลาใด เนื้อหาควรจะทำไปเท่าใด

7. พยายามหาเหตุผลที่เป็นอุปสรรค ที่จะทำให้การเรียนรู้ไม่ประสบความสำเร็จ หรือหาขั้นตอนส่วนที่ทำให้กระบวนการเรียนรู้ในปัจจุบันไม่มีประสิทธิภาพ

8. การหาเวลาสำหรับการเรียนรู้ ขั้นตอนนี้จะเกี่ยวข้องกับการลดเวลา หรือจัดเวลา ให้เหมาะสมกับการทำงาน กิจกรรมในครอบครัว หรือการพักผ่อน โดยอาจขอร้องไม่ให้บุคคลอื่น รบกวนในเวลาที่กำลังศึกษา หรือขอร้องให้ผู้อื่นมาทำงานแทนเป็นครั้งคราว

9. คำนวณระดับความรู้และทักษะ หรือความก้าวหน้าของตนในด้านความรู้ หรือทักษะที่ต้องการ

10. การเข้าถึงแหล่งวิทยาการที่เหมาะสม หรืออุปกรณ์ที่เหมาะสม ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนนี้ ผู้เรียนอาจหาเวลาว่างไปในสถานที่ต่าง ๆ พยายามหาหนังสือที่เหมาะสมในห้องสมุด ตลอดจนการเข้าพบบุคคลที่สำคัญที่เอื้อต่อการเรียน

11. การสะสมหรือหาเงินที่จำเป็นสำหรับประโยชน์ในการหาแหล่งวิทยาการ การซื้อหนังสือ การเช่าอุปกรณ์บางอย่าง ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการศึกษา

12. เตรียมสถานที่หรือดัดแปลงห้องเรียนที่เหมาะสมสำหรับการเรียน โดยคำนึงถึงความร้อนหนาว อากาศถ่ายเทและแสงสว่าง

13. เพิ่มขั้นตอนที่จะเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ ผู้เรียนอาจหาวิธีเพิ่มแรงจูงใจเพื่อที่จะเพิ่มความก้าวหน้าในการเรียน หรือเพิ่มความพอใจ พยายามเน้นความสำคัญของการเรียนซึ่งสิ่งที่จะทำได้มีดังนี้

13.1 หาสาเหตุของการขาดแรงจูงใจ

13.2 พยายามเพิ่มความสุข และความยินดีในการเรียนรู้ หรือเพิ่มความสนใจในกิจกรรมในการเรียนรู้

13.3 จัดการกับการขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองที่จะเรียนรู้ หรือจัดการกับความสงสัยในความสำเร็จของโครงการที่จะเรียนรู้

13.4 การเอาชนะความรู้สึกลึกซึ้งผิดหวังต่อเหตุที่มีสาเหตุมาจากความยากลำบาก

13.5 บอกกล่าวผู้อื่นถึงความสำเร็จของตน

จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบซึ่งผู้เรียนเป็นผู้จัดการระบบการเรียนของตนเอง ด้วยการจัดการด้านเวลาที่ใช้ในการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนด้วยการเตรียมความพร้อมให้กับตนเองในด้านต่าง ๆ รู้จักวิธีที่จะเรียนด้วยตนเอง และรู้จักใช้ประโยชน์จากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ เพื่อการศึกษาค้นคว้าต่อไป

3.4 องค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

โนลส์ (Knowles 1975 :40-47, อ้างถึงใน ฉัชชกัญ หมั่นสา 2548 : 17-18) กล่าวว่าถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมี 5 ด้าน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความต้องการของตนเอง โดยให้ผู้เรียนแต่ละคนบอกความต้องการและความสนใจพิเศษของตนเองในการเรียนให้เพื่อนคนหนึ่งซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ และเพื่อนอีกคนหนึ่งทำหน้าที่จดบันทึก และกระทำเช่นนี้หมุนเวียนกันไปจน

ครบทั้งสามคน ได้แสดงบทบาทครบ 3 ด้าน คือผู้เสนอความต้องการ ผู้ให้คำปรึกษา และผู้คอยจดบันทึกสังเกตการณ์ ทั้งนี้การเรียนรู้บทบาทดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเรียนร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทุกๆด้าน

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน โดยเริ่มต้นจากบทบาทของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1 ผู้เรียนควรศึกษาจุดมุ่งหมายของวิชา แล้วจึงเริ่มเขียนจุดมุ่งหมายในการ
2.2 ผู้เรียนควรเขียนจุดมุ่งหมายให้แจ่มชัดเข้าใจได้ไม่คลุมเครือคนอื่นอ่านแล้ว
เข้าใจ

2.3 ผู้เรียนควรเน้นถึงพฤติกรรมที่ผู้เรียนคาดหวังว่าจะเกิดขึ้น
2.4 ผู้เรียนควรกำหนดจุดมุ่งหมายที่สามารถวัดได้
2.5 การกำหนดจุดมุ่งหมายของผู้เรียนในแต่ละระดับ ควรมีความแตกต่างอย่าง
เห็นได้ชัด

3. การวางแผนการเรียน โดยให้ผู้เรียนกำหนดแนวทางการเรียน เพื่อให้บรรลุ
วัตถุประสงค์ของวิชา ผู้เรียนควรวางแผนกิจกรรมการเรียนดังนี้

3.1 ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเกี่ยวกับการวางแผนการเรียนของตนเอง
3.2 การวางแผนการเรียนควรเริ่มต้นจาก ผู้เรียนกำหนดจุดมุ่งหมายในการ
เรียนรู้ด้วยตนเอง

3.3 ผู้เรียนเป็นผู้จัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการและความสนใจ
ของผู้เรียน

3.4 ผู้เรียนเป็นผู้ระบุวิธีการเรียนการสอน เพื่อให้เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด

4. การแสวงหาแหล่งวิทยาการ โนลส์ (Knowles) ได้กล่าวถึงการแสวงหาแหล่ง
วิทยาการทั้งที่เป็นวัสดุและบุคคลดังต่อไปนี้

4.1 แหล่งวิทยาการที่เป็นประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เรียนเอง ซึ่งประสบการณ์
การเรียนในแต่ละด้านที่จัดให้ผู้เรียนสามารถแสดงให้เห็นถึงความมุ่งหมาย ความหมาย และ
ความสำเร็จของประสบการณ์นั้นๆ

4.2 แหล่งวิทยาการที่เป็นเสมือนวิทยาการ คือ ครูหรือเพื่อนผู้ที่สามารถ
ช่วยเหลือร่วมมือในกระบวนการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี เลือกแหล่งวิทยาการให้เหมาะสมกับ
ผู้เรียนแต่ละคน

4.3 แหล่งวิทยาการที่ใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า เช่น ห้องสมุด
พิพิธภัณฑ์ วัด สถานือนามัย เป็นต้น สามารถนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม

4.4 ทักษะต่างๆ ที่มีส่วนช่วยให้แสวงหาแหล่งวิทยาการได้สะดวก รวดเร็ว เช่น ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการอ่าน ฯลฯ มีการจัดสรรอย่างดี เหมาะสม กิจกรรมบางส่วนผู้เรียนจะเป็นผู้จัดการเองตามลำพัง และบางส่วนเป็นกิจกรรมที่จัดร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียน

กล่าวโดยสรุป การแสวงหาแหล่งวิทยาการทั้งที่เป็นวัสดุและบุคคล เป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ช่วยให้การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเกิดประสิทธิภาพดี และผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มความสามารถ

5. การประเมินผล ผู้เรียนควรได้ประเมินผลตามที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ว่าเขาต้องการบรรลุวัตถุประสงค์อย่างไร การประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โดยทั่วไปจะเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยม โดยมีขั้นตอนในการประเมินผลดังนี้

5.1 กำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ให้แน่ชัด

5.2 ดำเนินการทุกอย่างเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ขั้นตอนนี้สำคัญในการใช้ประเมินผลการเรียนการสอน

5.3 รวบรวมหลักฐานการตัดสินใจจากผลการประเมิน จะต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่สมบูรณ์และเชื่อถือได้

5.4 รวบรวมข้อมูลก่อนเรียน เพื่อเปรียบเทียบกับหลังเรียนว่า ผู้เรียนก้าวหน้าไปเพียงใด

5.5 แหล่งของข้อมูล จะหาข้อมูลจากครูและผู้เรียนเป็นหลักในการประเมินผล ดังนั้นการประเมินผล จึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญประการหนึ่ง ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการเรียนของตนเองเป็นอย่างดี

แกริสัน (Garrison 1997, อ้างถึงใน อาชญญา รัตนอุบล 2542) นำเสนอบทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีองค์ประกอบ 3 ประการ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกัน ได้แก่

1. การจัดการด้วยตนเอง (Self-management) ได้แก่ กิจกรรมที่ต้องการกระทำ เป็นการจัดการ ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ การจัดการทรัพยากร หรือแหล่งความรู้

2. การควบคุมด้วยตนเอง (Self-monitoring) เป็นกระบวนการเรียนรู้ของบุคคล การพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการที่บุคคลสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่ และเก่าเข้าด้วยกันเป็นความรับผิดชอบของผู้เรียนในการบูรณาการความรู้ และพัฒนาความรู้ใหม่

3. แรงจูงใจ (Motivation) นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ในการที่จะทำให้นักลริเริ่มก่อนที่จะเรียน และก้าวเข้าสู่กระบวนการเรียนนั้น ๆ แรงจูงใจจะมีอิทธิพลต่อการที่บุคคลจะ

สามารถบรรลุเป้าหมายในการเรียน แรงจูงใจนี้อาจจะเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากภายนอกหรือแรงจูงใจจากภายในก็ได้

สรุปได้ว่า ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น ผู้เรียนจะต้องทำการวิเคราะห์ความต้องการที่แท้จริงของตนเองให้ได้เสียก่อน แล้วจึงมากำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนให้มีความชัดเจนเพื่อจะได้ดำเนินการไปสู่เป้าหมายนั้น ส่วนการวางแผนการเรียนก็ควรให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของตัวผู้เรียนเอง การแสวงหาแหล่งวิทยาการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนจะช่วยให้การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองประสบความสำเร็จ สำหรับการประเมินผลการเรียนจะช่วยให้ตัวผู้เรียนเองทราบถึงความก้าวหน้า และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายในการเรียนที่คาดไว้แต่แรก อีกทั้งการเรียนเพียงคนเดียวหรือเป็นกลุ่มก็ได้ อาจได้รับความช่วยเหลือจากครูและเพื่อน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามสภาพแวดล้อมและความต้องการของแต่ละบุคคล ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้หรือค้นพบความรู้ด้วยตนเอง มีโอกาสคิดและแสดงความคิดเห็น รวมทั้งมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงความรู้สึกละเอินให้เกียรติเคารพซึ่งกันและกัน ขอมรับการขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้

3.5 การจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีประสิทธิภาพได้ดีเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนการสอนที่มีส่วนสำคัญอีกประการหนึ่ง

สำหรับการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น โนลส์ (Knowles 1975 : 64) กล่าวว่าไว้สรุปได้ว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองควรเริ่มจากการที่ผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียนในสิ่งหนึ่งสิ่งใด เพื่อพัฒนาทักษะ ความรู้สำหรับการพัฒนาชีวิตและการงานอาชีพของตนเอง การเตรียมตัวของผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตรรายวิชาที่สอนและจุดประสงค์ของรายวิชาที่สอน นอกจากนั้นการจัดการเรียนการสอนมีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ เนื้อหาวิชาที่เรียนไม่มากเกินไป มีการจัดเวลาเรียนได้เหมาะสม ผู้สอนสร้างบรรยากาศในการเรียนที่เป็นกันเอง ทำให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนได้ตามความสามารถของแต่ละบุคคล ทุกขั้นตอนของการเรียน โดยมุ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดสร้างสรรค์และคิดวิเคราะห์ มีกิจกรรมที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม และสื่อที่ใช้ประกอบการเรียนมีเพียงพอและมีสีสัน เพื่อสร้างความสนใจให้เกิดการเรียนรู้เข้าใจตรงเป้าหมาย มุ่งให้ผู้เรียนเรียนจนรู้ชัด เรียนจนทำได้

สเคเจอร์และเดฟ (Skager ans Dave 1977 : 133-135) สรุปลักษณะสำคัญที่จะต้องจัดให้แก่ผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ 5 ประการดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการและประเมินผลการเรียนรู้ ได้แก่ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ บนพื้นฐานความต้องการของกลุ่มผู้เรียนและของตนเอง มีส่วนในการปรับปรุงการบริหารและการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม รวมทั้งมีส่วนร่วมในการวางแผนประเมินผลการเรียนรู้ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

2. การเรียนรู้ที่คำนึงถึงความสำคัญของผู้เรียนรายบุคคล (Individualization of Learning) ได้แก่ การพิจารณาถึงความแตกต่างของความสามารถในการเรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ (Learning Styles) ของแต่ละบุคคล วุฒิภาวะ ความรู้พื้นฐาน ความสนใจของผู้เรียน มีการจัดองค์กรอำนวยความสะดวกสำหรับการเรียนการสอนและการฝึกฝนเพื่อการเรียนรู้ จัดเนื้อหาและสื่อการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้รายบุคคล

3. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนรู้การคิดสืบค้น (Inquiry Learning) เปิดโอกาสให้มีการฝึกปฏิบัติเทคนิคที่จำเป็น เช่น การสังเกต การอ่านอย่างมีจุดประสงค์ การบันทึกข้อความ การจัดประเภทหมวดหมู่ เปิดโอกาสให้ได้ใช้แหล่งความรู้ สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความต้องการในการเรียนรู้ของตน และกำหนดจุดประสงค์ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความต้องการในการเรียนรู้ของตน และกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เอง แสดงรูปแบบ และขั้นตอนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง

4. การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (Inter-Learning) ได้แก่ การกำหนดให้ ผู้เรียนแบ่งความรับผิดชอบในกระบวนการเรียนการสอน มีการทำงานและการเล่นเป็นทีม ได้ร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน เช่น มีอายุ ความรู้ ทักษะ และขนาดของกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน

5. การพัฒนาทักษะการประเมินตนเอง และการร่วมมือกันในการประเมินของผู้เรียน ประเมินตนเองเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประเมินผล ยอมรับการประเมินจากผู้อื่นว่าเป็นส่วนประกอบหนึ่งในการประเมินตนเอง มีการร่วมมือกันไม่ว่าจะเป็นการทำงานกลุ่ม หรือการทำงานเดี่ยว เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ และการประเมินผลหลายรูปแบบ

เทรฟฟิงเกอร์ (Treffinger 1995 : 327) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนตามระดับการนำตนเอง ในการเรียนรู้ของผู้เรียนว่า เริ่มตั้งแต่ระดับที่ครูเป็นผู้นำ จนถึงระดับที่ผู้เรียนนำตนเองได้ในระดับสูง ครูควรต้องฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้พอเพียง ก่อนที่จะทำให้ผู้เรียนดำเนินการด้วยตนเอง ผู้เรียนควรมีโอกาสทำงานทั้งการทำงานตามลำพัง และการร่วมมือกับผู้อื่น เขายังได้นำเสนอองค์ประกอบที่ใช้พิจารณาประกอบการจัดการเรียนการสอนตามแนวการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไว้ 4 ประการดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์การเรียนรู้ (Identification of Goals and Objectives) ได้แก่ ตัดสินใจว่าจะเรียนอะไร ระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนในองค์ประกอบนี้ประกอบด้วย

- 1.1 ระดับที่ครูเป็นผู้นำ ได้แก่ การที่ครูกำหนดให้ผู้เรียนกระทำตามครู
- 1.2 การนำตนเองในระดับต้น ได้แก่ ระดับที่ครูนำเสนอเป้าหมายและจุดประสงค์หลายๆ ประการให้ผู้เรียนเลือกเอง
- 1.3 การนำตนเองในระดับกลาง ได้แก่ การที่ผู้สอนร่วมกับผู้เรียนสร้างทางเลือกใหม่ๆ
- 1.4 การนำตนเองในระดับสูง ได้แก่ การที่ผู้เรียนสามารถควบคุมทางเลือกของตนในขณะที่ครูเป็นผู้จัดหาสื่อการเรียนรู้และแหล่งความรู้ให้

2. การประเมินพฤติกรรมก่อนการเรียนรู้ (Assessment of Entering Behavior)ระดับการนำตนเองในองค์ประกอบนี้ประกอบด้วย

- 2.1 ระดับที่ครูเป็นผู้นำ ได้แก่ ครูเป็นผู้ทดสอบแล้วนักเรียนปฏิบัติตามขั้นการเรียนรู้ที่ครูกำหนด
- 2.2 การนำตนเองระดับต้น ได้แก่ ครูวินิจฉัยผู้เรียนแล้วนำเสนอทางเลือกให้ผู้เรียนเลือก
- 2.3 การนำตนเองในระดับกลาง ได้แก่ ครูและผู้เรียนร่วมกันวินิจฉัย หรือทดสอบซึ่งอาจเป็นการทดสอบรายบุคคล
- 2.4 การนำตนเองในระดับสูง ได้แก่ ผู้เรียนวินิจฉัยตนเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาหากมีบางสิ่งบางอย่างที่ไม่ชัดเจน

3. การกำหนดขั้นการเรียนการสอน และการนำขั้นการเรียนการสอนไปใช้ (Identification and Implementation of Instructional Procedures) ในขั้นนี้ระดับการนำตนเองประกอบด้วย

- 3.1 ระดับที่ครูเป็นผู้นำ ได้แก่ ครูเป็นผู้นำเสนอเนื้อหา แบบฝึกหัด และกิจกรรมทั้งหมด
- 3.2 การนำตนเองในระดับต้น ได้แก่ ครูนำเสนอทางเลือกสำหรับนักเรียน ที่จะเลือกทำได้อย่างอิสระตามความสามารถ และความก้าวหน้าในการเรียนของแต่ละคน
- 3.3 การนำตนเองในระดับกลาง ได้แก่ ครูจัดหาแหล่งวิทยาการ และทางเลือกในการปฏิบัติและใช้สัญญาณการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนทำงานในขอบเขต ขั้นตอน ที่ตัดสินใจทำ

3.4 การนำตนเองในระดับสูง ได้แก่ ผู้เรียนวางโครงการเรียน กำหนดกิจกรรม แหล่งความรู้ที่ต้องการจำกัดขอบเขต ลำดับขั้นและตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่จะทำในแต่ละขั้น

4. การประเมินการปฏิบัติ (Assessment of Performance) เนื่องจากผู้เรียนมีโอกาสดำเนินการเกี่ยวกับวิธีการเรียน เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติและกิจกรรมที่กระทำ ดังนั้นผู้เรียนจึงควรมีส่วนร่วมในการประเมินด้วย สิ่งที่ผู้เรียนจะประเมิน ได้แก่ การประเมินระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในแต่ละองค์ประกอบทั้ง 4 ประการ ระดับความสามารถในการประเมินของผู้เรียนแตกต่างกัน 4 ระดับ ดังนี้

4.1 ระดับที่ครูเป็นผู้นำ ได้แก่ ครูดำเนินการวัดประเมินผลด้วยตนเอง เลือกเครื่องมือในการประเมินและเป็นผู้ให้ผลการเรียนเอง

4.2 ระดับการนำตนเองในระดับต้น ได้แก่ ครูเชื่อมโยงการวัดและประเมินผลกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และให้โอกาสนักเรียนได้แสดงออกและโต้ตอบ

4.3 ระดับการนำตนเองในระดับกลาง ได้แก่ ผู้เรียนร่วมมือกับเพื่อนให้ข้อมูลป้อนกลับ

4.4 ระดับการนำตนเองในระดับสูง ได้แก่ ผู้เรียนประเมินผลตนเอง

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2530 : 47-51) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดบรรยากาศในการเรียนที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ดังนี้

1. บรรยากาศอบอุ่น เป็นมิตร
2. บรรยากาศแห่งความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน ทั้งในหมู่ผู้เรียนเอง และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
3. บรรยากาศซึ่งเอื้อต่อการสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
4. บรรยากาศความเข้าใจและเชื่อมั่นในบทบาทของตนเอง โดยผู้สอนจะทำหน้าที่เพียงผู้ชี้แนะหรือผู้ช่วยเหลือ ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้รู้ ซึ่งกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่ต้องการ และตามความสามารถของตนเอง ทั้งนี้โดยมีปัญหาและประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นที่มาของข้อมูล ความจริง การเรียนรู้และความคิดริเริ่มต่างๆ

5. บรรยากาศของความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นซึ่งกันและกัน คือผู้สอนสามารถเปิดเผยและแสดงความจริงใจต่อผู้เรียนในเรื่องฉันทาคติและอคติ ผู้เรียนก็ควรเป็นผู้เปิดใจกว้างและพร้อมที่จะศึกษาอย่างจริงจังถึงแนวคิดและข้อชี้แนะของผู้สอน

สมคิด อิศระวัฒน์ (2541 : 38) ให้แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออกซึ่งความสามารถ และมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออกซึ่งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ความรับผิดชอบ

3. เมื่อผู้สอนทำการสอน ควรใช้กลวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสคิด สังเกต วิเคราะห์ ลองปฏิบัติจริง และประเมินผล

4. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับผู้เรียน พยายามผลักดัน หรือมอบหมายให้ผู้เรียนมีตำแหน่งหน้าที่ มีความรับผิดชอบ เพราะจะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ ความสามารถในการติดต่อประสาน การเพิ่มวิสัยทัศน์ การตัดสินใจ การเปิดกว้างที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

จะเห็นได้ว่าลักษณะการจัดการเรียนการสอน ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีหลักการให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียน การจัดการเรียนการสอนคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นให้ผู้เรียนรับผิดชอบในการควบคุมกระบวนการเรียนรู้ของตนเองให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ เน้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและศักยภาพของผู้เรียน เน้นการบูรณาการค้นคว้าจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ทั้งแหล่งความรู้ที่มีชีวิตและแหล่งความรู้ที่ไม่มีชีวิต สามารถพัฒนาปัญหาหลากหลายด้าน ตลอดจนมีการวัดและประเมินผลด้วยตนเอง

3.6 บทบาทของผู้สอนกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ผู้สอนเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียน โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การเตรียมการเพื่อการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องมีความแตกต่างระหว่างบุคคลและตอบสนองความต้องการระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยการจัดการเรียนการสอนที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความสามารถของผู้เรียน ใช้อุปกรณ์และวิธีการสอนหลากหลายวิธี ผู้สอนต้องพยายามรู้จักจัดการผู้เรียนเป็นรายบุคคล และต้องพยายามให้ผู้เรียนได้รู้จักกันด้วย การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้เรียน ความเอาใจใส่ในผู้เรียน จะช่วยให้บรรยากาศในการเรียนได้ดี มีการปรึกษาหารือกันได้ง่ายขึ้น มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนการสอนทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

2. การสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตลอดไปนั้น ผู้สอนจะต้องปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของตนจากการเป็นผู้ป้อนความรู้เพียงฝ่ายเดียว มาสู่การเป็นผู้สนับสนุนการ

เรียนรู้ของผู้เรียน มีการกระตุ้นให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ เป็นผู้ร่วมคิด และเป็นเพื่อนกับผู้เรียน ผู้สอนควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกมากกว่าการเป็นผู้ควบคุมการสอน การสอนควรอยู่ในบรรยากาศของความไว้วางใจและเอื้ออาทร จัดโอกาสและสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปตามแนวทางของตน อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ได้ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพให้เป็นตัวของตัวเอง มีทักษะกว้างขวาง เกิดความคิดริเริ่มต่างๆขึ้น ตรวจสอบและติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

3. การร่วมกันเรียนรู้ การให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้จะต้องจูงใจให้ผู้เรียนปรับความเชื่อและการรับรู้ของตนให้รับรู้สิ่งต่างๆ เปลี่ยนไปจากเดิมและแสดงพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปจากเดิม มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน มีการกระตุ้นให้อีกฝ่ายหนึ่งใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ถึงความต้องการของผู้เรียน เพื่อจะจัดการสอนให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้บรรยากาศของการเรียนการสอนจะต้องเป็นแบบเปิดเผย มีความจริงใจ ซื่อสัตย์ไว้วางใจ มีการยอมรับความสามารถของตนเอง

4. การส่งเสริมพัฒนาการในฐานบุคคล ผู้สอนจะต้องสร้างบรรยากาศของการเรียนการสอนให้เป็นการเปิดเผย แสดงให้เห็นถึงประสบการณ์ การเผชิญปัญหา รวมทั้งวิธีการแก้ไขปัญหาของตนต่อผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นแนวทาง และสามารถแก้ไขปัญหาที่คล้ายกันได้อย่างซื่อสัตย์จริงใจ ไว้วางใจ มีการยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความเชื่อมั่นยอมรับความเป็นบุคคลของผู้เรียน และประจักษ์ในความสามารถของตนเอง ผู้สอนควรชี้แนะผู้เรียนให้เห็นถึงความเหมาะสม ความถูกต้องของวินัยในการเรียน ให้อิสระผู้เรียนในการแสดงความคิดเห็นโดยปราศจากความกลัว วิธีการสอนที่เลือกใช้ก็ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ กระตุ้นให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งผู้สอนก็ต้องปฏิบัติในแนวเดียวกัน

เทรฟฟิงเกอร์ (Treffinger 1995 : 32,40) กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่า ผู้สอนมีบทบาทในการนำผู้เรียนก่อนที่ผู้เรียนจะเริ่มสามารถนำตนเองได้โดยการช่วยสร้างทางเลือกที่หลากหลาย เมื่อผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้บ้างแล้ว ครูจึงมีบทบาทเพียง 3 ประการ ได้แก่ แนะนำ ช่วยเหลือ และจัดหาแหล่งความรู้สนับสนุนให้เท่านั้น

ฮิมสตรา (Hiemstra 1994 : 5395) กล่าวว่า ในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น ครูผู้สอนมีบทบาทในการสนทนากับผู้เรียน ดูแลจัดหาแหล่งความรู้ให้ผู้เรียน รวมไปถึงการประเมินผล และการส่งเสริมให้มีการคิดวิเคราะห์

โคลและเชน (Cole and Chan 1994 : 143) กล่าวว่า ครูควรช่วยให้นักเรียน ตั้งเป้าหมายที่มีมาตรฐานที่ชัดเจนและท้าทาย ไม่กำกวม ไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป สามารถทำได้โดยเร็ว ช่วยให้นักเรียนวางแผนการทำงานและแผนการประเมินความก้าวหน้าของตนเองได้ง่ายขึ้น ส่งเสริมการทำงานกลุ่ม กระตุ้นให้ผู้เรียนพยายามทำดีที่สุด และได้กล่าวถึงสภาพการเรียนรู้ที่ครูควรสร้าง เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้แก่ การช่วยให้นักเรียนมีโครงสร้างการเรียนรู้ที่ดี มีความต่อเนื่อง มีความรู้พื้นฐานในการประเมิน มีความพร้อมที่จะเผชิญและยอมรับสิ่งที่ท้าทาย ครูควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้แบบรอบรู้ (Mastery Goal Orientation) เปิดโอกาสในการสำรวจความคิด และนำเสนอรูปแบบการคิด รวมทั้งกระบวนการเรียนรู้ และการมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง

เกียรติวรรณ อมาตกุล (2530 : 47-51) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่สำคัญของผู้สอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้ทราบถึงความต้องการทางการศึกษาของผู้เรียน โดยพิจารณาถึงสิ่งต่างๆ เหล่านี้ เช่น ความสามารถของผู้เรียน ความสามารถของผู้สอน เวลาที่ใช้เรียน และอุปกรณ์ในการเรียน เป็นต้น
2. ช่วยผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ เพื่อที่จะบรรลุถึงความรู้และทักษะที่ผู้เรียนต้องการ
3. ร่วมมือกับผู้เรียนสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น บรรยากาศของความอบอุ่น เป็นมิตร มีความรู้จักกันเป็นอย่างดีระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน บรรยากาศแห่งความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน ทั้งในระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
4. ร่วมมือและช่วยเหลือผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อบรรลุถึงความรู้และทักษะที่ผู้เรียนต้องการ
5. เป็นผู้ชี้แนะ บริการ แหล่งวิชาและจัดสื่อการเรียนการสอนต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ และสามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
6. ช่วยผู้เรียนในการประเมินผลว่าบรรลุถึงความรู้และทักษะที่ผู้เรียนต้องการมากน้อยเพียงไร ผู้เรียนมีความสามารถอยู่ในระดับใด มีความพร้อมในความสามารถของตนเองมากน้อยเพียงใด และยังคงต้องการมีประสบการณ์ด้านใดเพิ่มอีก เป็นต้น

ในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ครูจึงควรมีบทบาทในการดำเนินการต่อไปดังนี้

1. การกำหนดโครงร่างของเป้าหมาย ครูต้องสนใจโดยให้ทางเลือกที่ตรงกับเนื้อหา และกำหนดกรอบเวลาที่เป้าหมายควรจะบรรลุผล

2. การวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเอง นักเรียนจะตอบสนองในระดับสูง ถ้าได้มีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้โดยตนเอง ครูอาจส่งเสริมโดยเขียนแผนภูมิการทำงานให้นักเรียนดูแล้วลองถามถึงสิ่งที่จะต้องทำในขั้นแรก เปิดโอกาสให้อภิปรายจนได้คำตอบ แล้วจึงถามถึงขั้นต่อไป เป็นการฝึกกระตุ้นให้นักเรียนวางแผนด้วยตนเอง ต่อไปเด็กก็จะทำงานได้

3. การสอนยุทธวิธีการจัดการส่วนบุคคล ผู้เรียนที่ได้รับการสอนการจัดการการเรียนรู้ของตนเองจะสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ดี ครูอาจให้รายการแหล่งความรู้ต่างๆ ที่มีให้นักเรียนใช้ประกอบการคัดเลือกแหล่งข้อมูล และจัดการเรียนรู้ของตนเองได้หลังจากได้รับมอบหมายงาน จากนั้นจึงให้ผู้เรียนจัดการเรียนการสอนของตนเองในครั้งต่อไปอย่างอิสระ

4. การกระตุ้นผู้เรียนให้เชื่อมต่อกระบวนการต่างๆ ที่วางไว้ เพื่อบรรลุเป้าหมาย ผู้เรียนที่ได้นำเสนอแผนการเรียนรู้ของตนเองกับผู้อื่น จะรู้สึกผูกมัดกับแผนที่ได้นำเสนอไป และเกิดความตระหนักในกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ดังนั้นครูควรให้โอกาสนักเรียนอธิบายถึงเหตุผลของตนในการเลือกเป้าหมาย อาจเป็นการเขียนเค้าโครงร่างเสนอผู้สอน การอธิบายในชั้นเรียนกับเพื่อนในกลุ่ม หรือคิดไว้ที่ป้ายนิเทศของชั้นเรียน

5. ในการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดทางเลือกที่หลากหลาย เพื่อการบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนายุทธวิธีหลากหลาย จะเป็นผู้เรียนที่เรียนได้ดี เพราะผู้เรียนที่เรียนได้ไม่ดี มักจะยึดติดกับวิธีใดวิธีหนึ่งวิธีเดียว ส่วนผู้เรียนที่เรียนได้ดีมักจะหาวิธีต่างๆ เพื่อเลือกยุทธวิธีที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากที่สุด ในการทำงานแต่ละครั้งเพื่อจะได้ไม่เสียเวลา และมีความพยายามในการทำงานครั้งต่อไป

6. การจูงใจโดยให้โอกาสผู้เรียน เลือกเนื้อหาการเรียนเอง ผู้เรียนจะได้มีความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น

7. การกำหนดให้มีโครงการส่วนบุคคล ในขอบเขตเนื้อหาวิชาที่ได้คัดเลือกแล้ว เป็นเงื่อนไขในการเรียน ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจากโครงการของชั้นเรียนที่ต้องมี

จะเห็นได้ว่า ผู้สอนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ลักษณะของผู้สอนจึงเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียน ผู้สอนจำเป็นต้องทราบถึงความสามารถและความแตกต่างของผู้เรียน ให้กำลังใจ อำนวยความสะดวกในการแสวงหาความรู้ ชี้นำ ให้ความช่วยเหลือในการวางแผนการเรียน ให้คำปรึกษา สร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นกันเอง ให้ผู้เรียน

สามารถที่จะสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และผู้เรียนกับผู้สอนได้เป็นอย่างดี มีความสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

จากแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของครูผู้สอน ในการดำเนินการเรียนการสอน ตามรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสรุปได้ว่า ครูมีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. ครูสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี เป็นที่ปรึกษาแก่ผู้เรียน แนะนำช่วยเหลือในการหาแหล่งความรู้ และทางเลือกในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน
2. กระตุ้นและจูงใจให้ผู้เรียนมีการวางแผนตั้งเป้าหมาย กำหนดยุทธวิธีในการเรียนที่ชัดเจน สามารถทำได้สำเร็จด้วยตนเอง
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมั่นใจในความสามารถของตนเอง มีความรับผิดชอบและตั้งใจในการศึกษาเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ แนะนำอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนสามารถบริหารโครงการการเรียนรู้ของตนเองได้สำเร็จ

3.7 บทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น บทบาทของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดลักษณะการนำตนเอง หากผู้เรียนไม่เข้าใจในบทบาทของตนเองแล้ว กระบวนการต่างๆ ก็จะไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จะเน้นบทบาทของผู้เรียน

เบาวด์ (Bound 1982 : 24) กล่าวถึงการกระทำที่แสดงถึงความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่า ได้แก่ การวางแผนการเรียนของตนเอง โดยอาศัยแหล่งทรัพยากรทั้งความรู้ต่างๆ ที่จะช่วยให้แผนการเรียนไปสู่การปฏิบัติ อาจเป็นการอาศัยประสบการณ์ และความชำนาญของผู้อื่นก็ได้ แต่เป็นความรับผิดชอบของผู้เรียนที่จะให้แน่ใจได้ว่าจะได้มาซึ่งคำตอบของคำถามที่ต้องการ

โนลส์ (Knowles 1975 : 47) กล่าวถึงบทบาทของผู้เรียนในการวางแผนการเรียนสรุปได้ว่าผู้เรียนจะต้องดำเนินการดังนี้

1. ขั้นการวินิจฉัยการเรียนรู้ (Diagnosing Learning) ผู้เรียนต้องเป็นผู้ริเริ่ม สนใจและความต้องการจากผู้เรียนเป็นหลักในการเรียนรู้ สิ่งหนึ่งสิ่งใด เพื่อการพัฒนาทักษะ ความรู้สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง
2. ขั้นการวินิจฉัยความต้องการ (Diagnosing Needs) การเตรียมตัวของผู้เรียน คือ ผู้เรียนจะต้องศึกษาหลักการ จุดมุ่งหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร รายวิชาที่สอน และจุดประสงค์ของรายวิชาที่จะเรียน เพื่อนำไปกำหนดหรือวางแผนในการเรียนต่อไป

3. ขั้นการกำหนดเป้าหมาย (Formulating Goals) ผู้เรียนควรจัดเนื้อหาวิชาด้วยตนเองตามจำนวนคาบที่กำหนดไว้ในโครงสร้าง และกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมลงไปให้ชัดเจนว่าต้องการบรรลุผลในด้านใด เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆแล้ว และมีความคิดเห็นหรือเจตคติในการนำไปใช้ชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อมด้วย

4. ขั้นการกำหนดบุคลากร และสื่อการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง (Identifying Human and Material Resources for Learning) ผู้เรียนเป็นผู้วางแผนในการเรียน และการดำเนินกิจกรรมการเรียนด้วยตนเอง โดยอาจขอคำแนะนำช่วยเหลือจากครูหรือเพื่อน ลักษณะของการร่วมมือกันทำงาน ผู้เรียนเรียนรู้ได้จากการร่วมมือกัน การร่วมมือกันนั้นไม่ได้หมายถึงการเข้ากลุ่มทำงานอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการที่แต่ละฝ่ายช่วยเหลือ ส่งเสริมซึ่งกันและกันในการเรียน สิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนร่วมมือกันคือ กระบวนการกลุ่ม และผู้เรียนเรียนรู้ได้จากภายในตัวเองที่แสดงออกมา ซึ่งหมายถึงการที่ผู้เรียนได้สร้างความรู้สึบางอย่างเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียน ไม่ใช่เรียนโดยถูกกำหนดบางอย่างเข้าไปในตัวผู้เรียน

5. ขั้นการใช้ยุทธวิธีที่เหมาะสมในการเรียนรู้ (Choosing and Implementing Appropriate Learning Strategies) ในขั้นการปฏิบัติ ผู้เรียนเรียนรู้ได้จากสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระ หมายถึง การที่ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเองโดยไม่ได้อุปถัมภ์จากบุคคลอื่น ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ถ้าผู้เรียนเรียนรู้ได้จากการลงมือปฏิบัติจริง จะทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบความจริงด้วยตนเอง

6. ขั้นการประเมินผลการเรียนรู้ (Evaluating Learning Outcomes) การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ควรเป็นการประเมินผลร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยร่วมกันตั้งเกณฑ์ในการประเมินผลร่วมกัน

สำหรับบทบาทของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กำหนดวิธีการเรียน วางแผนการเรียน วิเคราะห์และสรุปผลด้วยตนเอง ภายใต้การอำนวยความสะดวกของผู้สอน ผู้เรียนควรมีแนวความคิดและสามารถคิดได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะมีประโยชน์มากกว่าที่จะคอยให้ผู้สอนบงการให้คิด หรือคิดตามแนวคิดของผู้อื่น

ทอมสัน (Thomson 1992 : 525) สรุปบทบาทในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนภาษาต่างประเทศว่า จะต้องดำเนินการตามขั้นตอน 5 ขั้น ประกอบด้วย

1. ผู้เรียนสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่พอใจด้วยตนเอง โดยร่วมมือกับเพื่อนๆ ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
2. ผู้เรียนวินิจฉัยความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง
3. ผู้เรียนกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนจากความต้องการของตนเอง

4. ผู้เรียนเลือกใช้ประโยชน์จากกิจกรรมและยุทธวิธีที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนด

5. ผู้เรียนประเมินผลสัมฤทธิ์ของตนเอง

คอร์นวอลล์ (Cornwall 1982 : 191) กล่าวถึงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ในเชิงปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จว่า หลังจากตัดสินใจเลือกเรียนแล้ว ผู้เรียนอาจถามตนเองเพื่อให้คำตอบสำหรับการวางแผนดังต่อไปนี้

1. จะเรียนรู้อย่างไร และเมื่อใดจึงจะเรียนรู้ได้เร็วที่สุด
2. จะมีวิธีการอะไรในการศึกษาเรื่องนั้นๆ
3. จะใช้หนังสือหรือแหล่งข้อมูลอะไรบ้าง
4. จะกำหนดจุดประสงค์เฉพาะในการศึกษาของตนอย่างไร
5. จะคาดหวังความรู้ ทักษะและเจตคติอะไร
6. จะประเมินผลการเรียนรู้ตนเองอย่างไร
7. จะใช้เกณฑ์อะไรตัดสินใจว่าประสบความสำเร็จหรือไม่

สิริรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ์ (2540 : 23) สรุปความสำคัญของบทบาทของผู้เรียนด้วยการนำตนเองที่เวนเบิร์ก (Wenburg 1972) กล่าวไว้ ดังนี้

1. ผู้เรียนเรียนรู้ได้จากสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระ หมายถึง ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเองไม่ถูกควบคุมจากบุคคลอื่น ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วขึ้น
2. ผู้เรียนเรียนรู้ได้จากการลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบความจริงด้วยตนเอง

3. ผู้เรียนเรียนรู้ได้จากการร่วมมือกัน ไม่ได้หมายถึงการเข้ากลุ่มอย่างเฉยๆ เท่านั้น แต่หมายถึงการที่แต่ละฝ่ายช่วยเหลือส่งเสริมซึ่งกันและกันในสถานการณ์การเรียนรู้ โดยส่งข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ให้สมาชิกอื่นๆทราบ สิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนร่วมมือกัน คือกระบวนการกลุ่ม

4. ผู้เรียนเรียนรู้จากภายในตัวออกมา หมายถึง การที่ผู้เรียนได้สร้างความรู้สึบบางอย่างเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียน ไม่ใช่เรียนโดยถูกกำหนดบางสิ่งบางอย่างเข้าไปในตัวผู้เรียน

ชิดชงค์ ส. นันทนาเนตร (2542 : 17) อธิบายถึงการที่บุคคลใด ๆ จะสามารถเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น บุคคลนั้นควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ

1. สามารถกำหนดความต้องการการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
2. มีทัศนคติที่ดีต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. สามารถกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสม
4. สามารถเลือกวิธีการเรียนรู้หรือปรับใช้วิธีการเรียนรู้ใหม่ๆ ในสถานการณ์ต่างๆ

5. ความสามารถทำให้ตนเองเกิดแรงจูงใจ และการควบคุมตนเอง
6. มีความยืดหยุ่นในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และการเลือกวิธีเรียน
7. รู้ว่าตนเองจะเรียนอย่างไร และรู้จักจุดอ่อนจุดแข็งของตนเอง
8. มีความรู้และทักษะในการเรียนรู้

ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น ผู้เรียนสามารถพัฒนาขึ้นมาได้ด้วยตนเอง หรือด้วยความช่วยเหลือจากผู้สอน หรือผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง จนกระทั่งเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้เรียนด้วยการนำตนเองในที่สุด

จากแนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้เรียนในกระบวนการเรียนด้วยการนำตนเองนั้น สรุปได้ว่า ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ตนเองพอใจ กำหนดวิธีการเรียนวางแผนการเรียนรู้ตามความต้องการ กำหนดเป้าหมายเลือกใช้วิธีการกิจกรรมหรือยุทธวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม วิเคราะห์ เรียบเรียงและสรุปผลด้วยตนเอง ประเมินผลสัมฤทธิ์ของตนเอง ภายใต้อำนาจความสะดวกของผู้สอน ผู้เรียนควรมีแนวความคิดเป็นของตนเอง และสามารถคิดได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะมีประโยชน์มากกว่ารอให้ผู้อื่นบอกให้คิดหรือคิดตามแนวคิดของผู้อื่น ในที่สุดผู้เรียนจะสามารถสร้างกฎเกณฑ์และข้อสรุปต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

บรอกเค็ต และฮีมสตรา (Brockett and Hiemstra 1991 : 11,1330) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นบุคลิกลักษณะที่มีอยู่ในบุคคลทุกคน อาจมีอยู่ในระดับมากหรือน้อยแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การเรียนรู้ของบุคคลนั้น และความช่วยเหลือสนับสนุนให้บุคคลมีศักยภาพในการนำตนเองเพิ่มขึ้น ดังนั้นการที่ผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ดี บุคคลเหล่านั้นควรมีองค์ประกอบหรือคุณสมบัติบางอย่างที่สามารถพัฒนาขึ้นด้วยตนเองหรือด้วยความช่วยเหลือจากผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงมีนักการศึกษาหลายท่านสนใจศึกษาถึงองค์ประกอบหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองดังนี้

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

มีนักการศึกษาหลายท่าน กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองดังนี้

สเคเจอร์ (Skager 1978 : 13-14) กล่าวถึงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่าเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของแต่ละบุคคลต่อเป้าหมายของการสร้างทักษะของผู้เรียนด้วยตนเอง และความสามารถในการวางแผนดำเนินการ และประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งในรายบุคคลและในฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มการเรียนรู้

แคนดี้ (Candy 1991 : 22-23) เสนอมิติในการพิจารณาเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองออกเป็น 2 มิติ คือ

1. มิติที่เป็นเป้าหมาย เป็นคุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ ความรับผิดชอบและการจัดการตนเอง ความสามารถที่จะดำเนินการทางด้านการศึกษาของบุคคลด้วยตนเอง
2. มิติที่เป็นกระบวนการ เป็นกระบวนการของความรู้ความเข้าใจ และกระบวนการคิดวิเคราะห์จัดการด้านสภาพการสอนด้วยตนเองและเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ภายนอกสถาบันการศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้โดยธรรมชาติ

แกริสัน (Garrison 1997 อ้างถึงใน อาชญญา รัตนอุบล 2542) อธิบายถึงแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองว่า เป็นผลจากการผลักดันของปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ

1. Motivation (Entering) จะเป็นจุดที่ริเริ่มและดำรงรักษาความพยายามที่มุ่งสู่การเรียนรู้
2. Self Monitoring (Responsibility) ซึ่งเป็นปัจจัยภายในของบุคคล
3. Self Management (Task Control Issues) ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอกของบุคคล

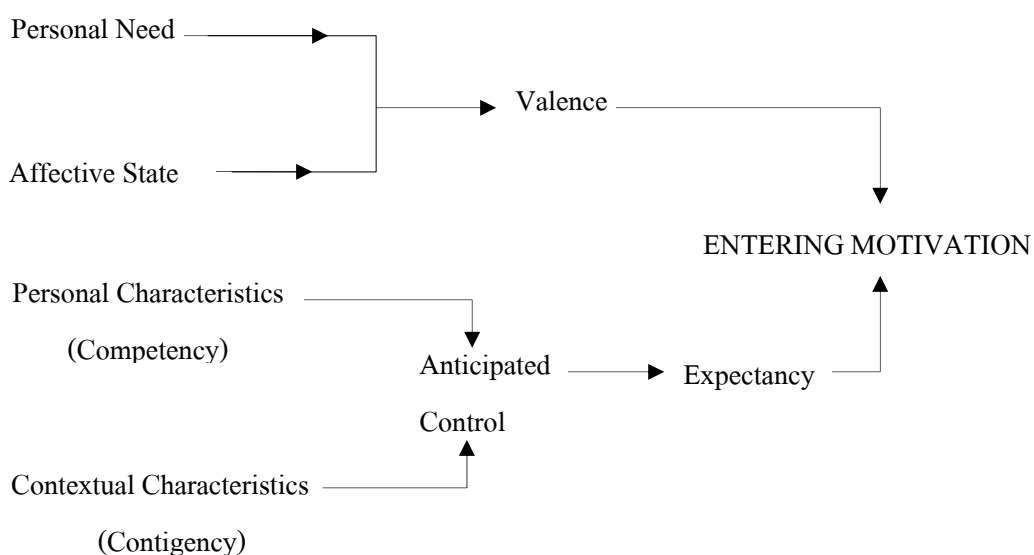
นอกจากนี้แล้ว แกริสัน (Garrison 1997, อ้างถึงใน อาชญญา รัตนอุบล 2542 : 36) ให้ความสำคัญกับกระบวนการเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นอย่างมาก เพราะทำให้เกิดความคิดริเริ่มที่จะเรียน และสามารถดำรงรักษาความต่อเนื่องไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ ซึ่งจะเกิดขึ้นในช่วงที่สองของการจูงใจ โดยไปประสานกับความรับผิดชอบส่วนตนและการควบคุมโดยสถาบัน เมื่อได้เกิดพลังร่วมดังกล่าวแล้ว บุคคลก็จะเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้ ดังแผนภูมิที่ 1

บูชาร์ด (Bouchard 1994) สรุปตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองตามแนวคิดของทัฟ (Tough, 1971) กูกลิเอลมิโน (Guglielmino, L.M. 1977) สเปียร์ และม็อกเกอร์ (Spear and Mocker 1984-1988) ได้ 3 ลักษณะดังนี้

1. ลักษณะที่เป็นตัวแปรด้านการเรียนการสอน ทัฟ (Tough 1971) เน้นที่กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่ซึ่งมีขั้นตอนประกอบด้วย การวางแผน และการดำเนินตามแผน ตามแนวคิดนี้ผู้เรียนจะได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ จึงจัดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นตัวแปรด้านการเรียนการสอน
2. ลักษณะที่เป็นตัวแปรด้านจิตวิทยา กูกลิเอลมิโน (Guglielmino, L.M. 1977) เน้นที่แรงจูงใจของผู้เรียนแต่ละคนที่จะนำตนเองในการเรียนรู้ในทศวรรษนี้ ผู้ที่จะเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ได้คือต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพในการนำตนเอง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงเป็นตัวแปรทางด้านจิตวิทยา

3. ลักษณะที่เป็นตัวแปรที่เป็นระบบ สเปียร์และมอคเคอร์ (Spear and Mocker, 1984) มีความเห็นว่า ลักษณะทั้ง 2 ด้านดังที่ทัฟ (Tough) และ กุกลีเอลมีโน (Guglielmino) กล่าวถึงนั้นยังไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะเกิดขึ้นต้องมีสถานการณ์มาประกอบด้วย ดังนั้นจึงมีทัศนะต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในลักษณะของตัวแปรที่เป็นระบบ

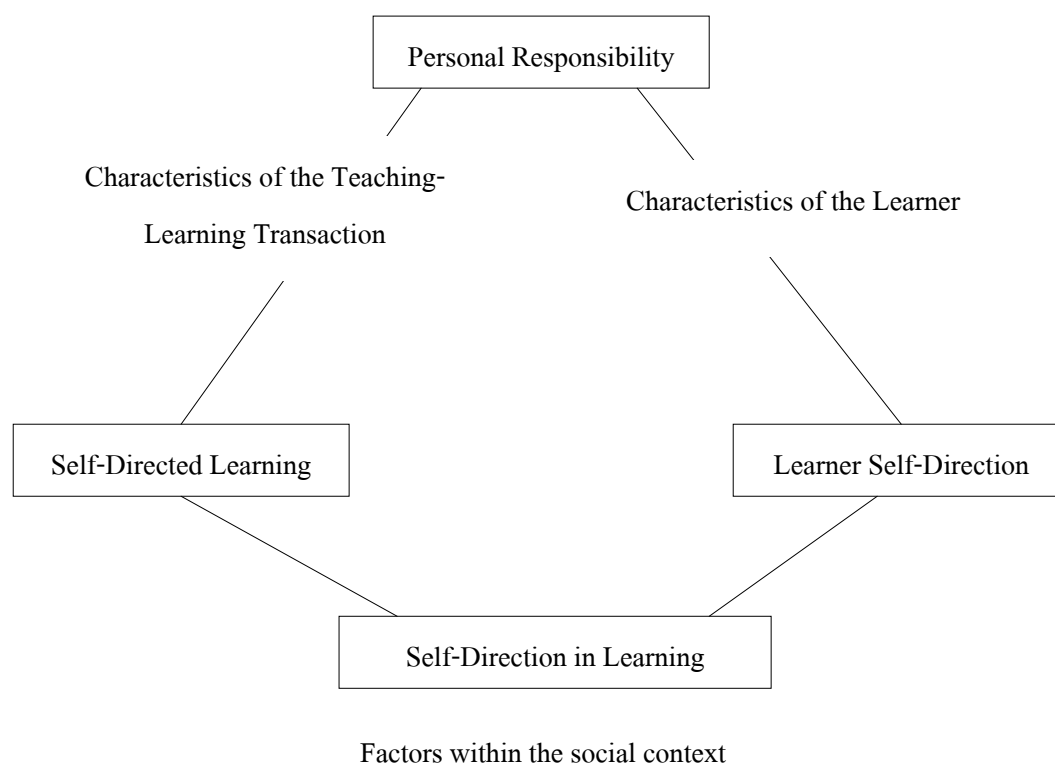
แผนภูมิที่ 1 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการเกิด Entering Motivation

ที่มา : อาชญญา รัตนอุบล, การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน (กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), 36.

บรอกเกตและฮีมสตรา (Brockett and Hiemstra 1991 : 24-25) เสนอแนวคิดของการเรียนรู้ โดยการชี้นำตนเองโดย 2 นัย แต่มีความสัมพันธ์กันทั้ง 2 มิติ คือ

1. กระบวนการของวิธีการเรียนการสอน (Self-Directed Learning) เป็นกระบวนการที่สมมุติ ความรู้จะมีบทบาทในการอำนวยความสะดวก
2. ลักษณะบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Learning Self-Directed) ซึ่งจะเป็นบุคลิกลักษณะของผู้เรียนที่มีการนำตนเอง

บรอกเกตและฮีมสตรา (Brockett and Hiemstra) เสนอรูปแบบ The Personal Responsibility Orientation (PRO) Model แสดงในแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 แสดงแบบจำลอง The Personal Responsibility Orientation (PRO) Model

ที่มา : Brockett, R.G., & Hiemstra, R., Self-direction in Adult Learning : Perspectives in Theory, research, and Practices (London : Routledge, 1991), 25.

จากแผนภูมิที่ 2 อธิบายการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Direction in Learning) ว่า เกิดจากการองค์ประกอบทั้งภายในและภายนอกตัวผู้เรียน ดังนี้

1. Personal Responsibility หมายถึง ความรับผิดชอบในด้านความคิดและการกระทำของตนเอง สามารถเลือกกระทำอย่างมีเหตุผลในวิถีทางที่ตนเองปรารถนา ควบคุมการเรียนรู้ และกำหนดทิศทางในการนำตนเอง รวมทั้งยอมรับผลของการกระทำที่มาจากความคิดของตนเอง
2. Self-Directed Learning การเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกระบวนการศูนย์กลางของกิจกรรมการเรียนรู้ในด้านการวางแผน การนำไปปฏิบัติและประเมินผล เป็นองค์ประกอบภายนอกตัวผู้เรียน

3. Learner Self-Direction คือ ผู้เรียนที่มีการนำตนเองมีบุคลิกภาพส่วนบุคคลแบบตนเอง เป็นองค์ประกอบภายในตัวผู้เรียน

4. Self-Direction in Learning เป็นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เกิดขึ้นจากองค์ประกอบภายในและภายนอกตัวผู้เรียนประกอบกัน ระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนอาจขยายออกไปได้ ถ้าจัดสถานการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น มีการจูงใจบุคคลให้มีระดับการนำตนเองสูงขึ้น และได้รับประสบการณ์ที่เอื้อต่อการนำตนเอง ก็จะมีโอกาสที่ประสบความสำเร็จได้สูงเช่นเดียวกัน หากผู้เรียนที่มีระดับการนำตนเองต่ำ ถ้าได้รับโอกาสที่เอื้ออำนวยก็จะประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นผู้สอนอาจมีบทบาทโดยตรงมากยิ่งขึ้น

5. Social Context คือ องค์ประกอบที่ล้อมรอบองค์ประกอบต่างๆอยู่ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่สามารถแยกออกไปจากบริบทสังคมที่เขาเกี่ยวข้องได้ สภาพแวดล้อมของสังคมมีผลต่อกิจกรรมต่างๆ บริบทของสังคมจะกำหนดขอบเขตในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่แสดงออกมา

สมคิด อิศระวัฒน์ (2532 : 74-75) อธิบายว่า การเรียนรู้ที่เกิดขึ้น มิได้เกิดขึ้นจากการฟังคำบรรยาย หรือทำตามที่ครูผู้สอนบอกเสมอไป แต่อาจเกิดขึ้นในสถานการณ์ต่างๆดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้โดยบังเอิญ (Random or Incidental Learning) อาจจะเป็นผลพลอยได้จากเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยที่ผู้เรียนมิได้เจตนา
2. การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) เป็นการเรียนที่เกิดจากความอยากรู้ อยากเรียน ผู้เรียนจะมีการวางแผนการเรียนนั้นด้วยตนเอง
3. การเรียนรู้จากกลุ่ม (Collaborative Learning)
4. การเรียนรู้ที่จัดโดยสถาบันการศึกษา (Provider Sponsored) โดยมีกลุ่มบุคคลจัดกำกับดูแล มีการให้คะแนน ให้ปริญญาหรือประกาศนียบัตร

จากแนวคิดดังกล่าว จะเห็นว่าการเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นในสถาบันการศึกษาเสมอไป การเรียนรู้อาจเกิดขึ้นได้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หรือจากการเรียนด้วยกลุ่มก็ได้ แต่ถ้าทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เรื่องการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในอำนาจความนึกคิด (Consciousact) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลนั้น การเรียนรู้เกิดขึ้นเพราะบุคคลนั้น

กณพร คมสัน (2540 : 176-177) อธิบายว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของบุคคลยังก่อให้เกิดมิติ 2 ด้าน ดังนี้

มิติที่เป็นคุณลักษณะของบุคลิกภาพ เป็นส่วนประกอบสำคัญในการเรียนรู้ที่มีอยู่ในผู้เรียนทุกคนในระดับที่ไม่เท่ากัน ในทุกสถานการณ์ที่เรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังให้แก่ผู้เรียน สามารถจำแนกตามองค์ประกอบ 8 ด้าน ตามแนวคิดของ กุกลิเอลมีโน (Guglielmino) ซึ่ง

ประกอบด้วย การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ มโนคติต่อตนเองในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ความคิดริเริ่มและความเป็นอิสระในการเรียนรู้ รับผิดชอบในการเรียนรู้ ความรักการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ มองอนาคตในแง่ดี ความสามารถในการใช้ทักษะทางการศึกษาระดับพื้นฐานและทักษะการแก้ปัญหา

มิติที่เป็นกระบวนการ ได้แก่ เป็นวิธีการเรียนการสอนที่มีศูนย์กลางอยู่ที่กิจกรรม ซึ่งเป็นความต้องการ ความจำเป็นของผู้เรียน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ของตนเอง โดยเน้นที่ความเป็นอิสระภายใต้ขอบเขตของหลักสูตร การมีเป้าหมายในการเรียนรู้ การรับรู้ความสามารถทางการเรียนและวิธีการเรียนรู้ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรับผิดชอบของผู้เรียนในการที่จะควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องเรียนแยกจากผู้อื่น

จากแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง สรุปได้ว่าการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสามารถพิจารณาสิ่งที่เกี่ยวข้องเป็น 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบภายใน ได้แก่ ลักษณะทางบุคลิกภาพของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยแรงจูงใจ เจตคติ ค่านิยม ความสามารถในการรับผิดชอบ และควบคุมตนเอง องค์ประกอบภายนอก คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

4.2 ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ความพร้อมในการเรียนเป็นสภาวะของบุคคลในการที่จะเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างบังเกิดผล ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จึงเป็นคุณลักษณะของบุคคลในสภาวะที่สามารถจะเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างดี ด้วยความคิดริเริ่ม ความใฝ่เรียนรู้ของตัวบุคคลเอง

กุกลิเอลมีโน (Guglielmino 1977, อ้างถึงใน สุรวิรัตน์ ศรีบุญเรือง 2550 : 22-23) ศึกษาและสร้างแบบวัดระดับความพร้อมของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จากผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง จำนวน 14 คน เป็นผู้ให้ข้อมูล โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi) ซึ่งทำการสำรวจ 3 ครั้ง และนำผลการสำรวจทั้ง 3 ครั้ง มาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning Readiness Scale) หรือ SDLRS วัดได้จากความรู้สึก ความคิดเห็น หรือทัศนคติของบุคคล แบบวัดนี้เป็นลักษณะการประเมินตนเอง โดยมีตัวเล็กลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับประเภท (Likert-type item) จำนวน 41 ข้อ และได้้นำเครื่องมือนี้ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 307 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่แตกต่างกัน แล้วนำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์เป็นรายข้อ (Item Analysis) และประมาณค่าพารามิเตอร์ของแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor

Ananalysis) ครั้งนี้พบว่าองค์ประกอบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มี 8 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การเปิดโอกาสสู่การเรียนรู้ (Openness to Learning Opportunities) ได้แก่ การมีลักษณะเป็นผู้รักความก้าวหน้า มีความสนใจในการเรียนมากกว่าผู้อื่น ต้องการเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้เป็นคนที่มีคุณภาพ มีความพึงพอใจในความคิดริเริ่มของตน รักที่จะเรียนรู้อยู่เสมอเมื่อมีโอกาส และคาดหวังว่าจะเรียนอย่างต่อเนื่อง ความสนใจหาแหล่งความรู้ การมีความอดทนต่อการค้นหาคำตอบในข้อสงสัย การมีความสามารถในการยอมรับและใช้ประโยชน์จากการวิจารณ์ได้ ยินดีที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น การนำความสามารถด้านสติปัญญามาใช้ และการมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง

2. มโนคติต่อตนเองในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (Self-Concept as an Effective Learner) ได้แก่ มีความมั่นใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีระเบียบวินัยในการเรียนความสามารถในการจัดแบ่งเวลาการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม การมีความรู้เกี่ยวกับความต้องการการเรียนรู้ และรู้แหล่งทรัพยากรในการเรียนรู้และการมีทัศนคติต่อตนเองว่าเป็นผู้กระตือรือร้นในการเรียนรู้

3. ความคิดริเริ่มและความเป็นอิสระในการเรียนรู้ (Initiative and Independence in Learning) ได้แก่ ความพยายามติดตามปัญหาที่ยาก ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว มีความปรารถนาต่อการเรียนรู้อยู่เสมอ ชื่นชอบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีความเชื่อมั่นในความสามารถที่จะทำงานด้วยตนเองได้ดี ชื่นชอบในการเรียนรู้ มีทักษะในการศึกษา ความพึงพอใจในการอ่านและทำความเข้าใจด้วยตนเอง มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งความรู้ต่าง ๆ มีความสามารถในการวางแผนสำหรับการทำงานของตนเองได้ และมีความคิดริเริ่มในโครงการใหม่ ๆ

4. ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง (Informed Acceptance of Responsibility for One's Own Learning) ได้แก่ การมีภาระต่อตนเองในด้านสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลางหรือสูงกว่า ยินดีต่อการศึกษาในเรื่องที่ยาก ๆ มีความสามารถและเต็มใจเรียนในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ ในขอบเขตที่ตนสนใจ มีความเชื่อต่อหน้าที่ในวิธีการตรวจสอบเกี่ยวกับการศึกษา ชื่นชอบต่อบทบาทในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง และมีความสามารถในการตัดสินใจความก้าวหน้าในการเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองได้

5. ความรักในการเรียนรู้ (Love of Learning) ได้แก่ การเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ชื่นชอบที่ค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ มีความตั้งใจจริงที่จะศึกษาหาความรู้ มีความใฝ่รู้ รักและใส่ใจในการเรียนรู้อยู่เสมอ รักที่จะค้นคว้าเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ

มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเรียน มีความสนุกสนานกับการแสวงหาความรู้ และมีความต้องการที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต

6. ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ได้แก่ การเป็นผู้ชอบลองทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง การมีความกล้าเสี่ยงกล้าลอง ในการนำความคิดแปลกๆ ที่นำมาใช้งานได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถค้นหาวิธีใหม่ๆและหลากหลายในการแก้ปัญหา มีความอดทนและพยายามที่จะแก้ปัญหาที่ยาก ใช้จินตนาการเพื่อเปิดความคิดที่ถูกบังเพราะความเคยชิน

7. การมองอนาคตในแง่ดี (Positive Orientation to The Future) ได้แก่ การมองตนเองเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ชอบคิดถึงอนาคต เห็นว่าเหตุการณ์เป็นสิ่งที่ท้าทายมากกว่าจะเป็นปัญหาและอุปสรรคและไม่ใช่ว่าจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเป็นผู้ที่มีความพยายามเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับเป้าหมายระยะยาวที่ตั้งไว้ มีความคิดว่าการเรียนรู้ทำให้เกิดความก้าวหน้า และเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นตลอดชีวิต มีความสุขสนุกสนานในการคิดถึงเรื่องในอนาคต และมองว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทายไม่ใช่อุปสรรค

8. ความสามารถในการใช้ทักษะทางการศึกษาระดับพื้นฐาน และทักษะการแก้ปัญหา (Ability to Use Basic Study Skills and Problem-Solving Skills) ได้แก่ การเป็นผู้ที่มีความสามารถในการนำความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยทักษะการสังเกต การฟัง การอ่าน การเขียน ความจำ ตั้งใจทบทวน การตั้งสมมติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล และการสรุปผลข้อมูลมาใช้ในการค้นหาข้อมูล และสามารถคิดหาวิธีแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

หลังจากนั้น กุกลิเอลมิโน (Guglielmino) ได้ปรับปรุงแบบวัด SDLRS ซึ่งเดิมมี 41 ข้อ เป็น 58 ข้อและแบบวัด SDLRS เป็นแบบวัดระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย และมีผู้สนใจได้นำไปใช้งานวิจัยต่างๆทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทยให้การยอมรับ และมีข้อยืนยันว่าเป็นแบบวัดที่มีความน่าเชื่อถือและสมเหตุสมผลในการนำมาใช้เพื่อการวิจัยได้ดี แซบบากเฮียน, ฮาซซัน และบรอกเกต (Sabbaghatian, Hassan and Brockett, อ้างถึงใน Brookfield 1984 : 59-64) ได้ทำการทดสอบเครื่องมือนี้แล้ว ดังนั้นความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ตามแนวคิดของกุกลิเอลมิโน (Guglielmino) สามารถวัดได้โดย 8 องค์ประกอบดังกล่าว

พัชรี สวนแก้ว (2536 : 33-34) กล่าวว่าองค์ประกอบที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมในการเรียน มีดังนี้

1. องค์ประกอบภายในตัวผู้เรียน ประกอบด้วย

1.1 วุฒิภาวะ เป็นตัวกำหนดระดับความเจริญเติบโตสูงสุดของพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

1.2 ประสบการณ์เดิมหรือความรู้พื้นฐานของผู้เรียน เป็นความรู้เบื้องต้นที่ช่วยให้เรียนเข้าใจหรือเรียนรู้ความรู้ใหม่ๆ ได้ เช่น การรู้คำศัพท์ จะเป็นพื้นฐานให้กับการพูดเป็นประโยค ดังนั้นในการเรียนรู้สิ่งใดๆ ผู้เรียนจะต้องมีวุฒิภาวะและประสบการณ์เดิมมาก่อน จึงจะช่วยให้พร้อมที่เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

2. องค์ประกอบภายในโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้สอน บทเรียน วิธีของผู้สอน จะต้องใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ผู้สอนต้องใช้เทคนิควิธีสอนหลายๆวิธี เพื่อให้เหมาะสมกับบทเรียน มีกิจกรรมและสื่อการสอนที่น่าสนใจ ที่จะช่วยกระตุ้นความสนใจและความกระตือรือร้นของผู้เรียน สิ่งแวดล้อมต่างๆไปในโรงเรียน

สรุปได้ว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นคุณลักษณะของบุคคลในสถานะที่สามารถจะเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการนำตนเองได้อย่างบังเกิดผลด้วยความคิดริเริ่มของบุคคลนั้น วัตถุประสงค์จากความรู้สึกรู้สึก และความคิดเห็นที่ผู้เรียนมีต่อการแสวงหาความรู้ของตนเอง และเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนที่ต้องการพัฒนาประสิทธิภาพของตนเองให้มีความใฝ่รู้ และรอบรู้ อีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาส่งเสริมและปลูกฝังให้มีอยู่ในตัวผู้เรียนตลอดไป สำหรับปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีองค์ประกอบหลักที่ควรพิจารณา 2 ประการ คือ องค์ประกอบภายนอก ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และองค์ประกอบภายใน ได้แก่ ลักษณะบุคลิกภาพส่วนบุคคลของผู้เรียน ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญที่มีอยู่ในผู้เรียนทุกคนในระดับที่ไม่เท่ากัน และหากมีการจัดสถานการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม สามารถส่งเสริมให้บุคคลมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่สูงขึ้น และมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จได้สูง และจากการศึกษาของกุกลิเอลมินโน (Guglielmino) พบว่าองค์ประกอบของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมี 8 ด้าน คือ การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ มโนคติต่อตนเองในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ความคิดริเริ่มและความเป็นอิสระในการเรียนรู้ ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ความรักการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ มองอนาคตในแง่ดีรวมทั้งความสามารถในการใช้ทักษะทางการศึกษาระดับพื้นฐานและทักษะการแก้ปัญหา

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัย มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ดังนี้

กุกลีเอลมีโน (Guglielmino 1977, อ้างถึงใน นรินทร์ บุญชู 2532: 22-24) ศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยใช้แบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง Self-Directed Learning Readiness Scale (SDLRS) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 307 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่แตกต่างกัน 4 กลุ่ม คือกลุ่มระดับ High School Juniors กลุ่มระดับ High School Seniors กลุ่มนักศึกษาในระดับวิทยาลัยที่เรียนเต็มเวลาและกลุ่มนักศึกษาภาคค่ำ นำคำตอบมาวิเคราะห์รายข้อ และประมาณค่าพารามิเตอร์ของแบบวัด SDLR ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.87 ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้ที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีองค์ประกอบ 8 ประการ คือ การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ มโนคติต่อตนเองในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ความคิดริเริ่มและความเป็นอิสระในการเรียนรู้ รับผิดชอบในการเรียนรู้ ความรักการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ มองอนาคตในแง่ดี รวมทั้งความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาระดับพื้นฐาน และทักษะการแก้ปัญหา

กุกลีเอลมีโน (Guglielmino : 1977) ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในอเมริกาและฮ่องกงและสมรรถภาพในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างในอเมริกามีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและสมรรถภาพในการทำ งานมีความสัมพันธ์ทางบวก และกลุ่มตัวอย่างในอเมริกามีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างในฮ่องกง

มูเรด (Mourad 1978, อ้างถึงใน Brockett และ Hiemstra 1991) ศึกษาระดับ Self-Directed Learning Readiness Scale (SDLRS) กับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่มีสติปัญญาดีเลิศ ระดับประถมศึกษามัธยมศึกษาจำแนกตามเพศและระดับผลการศึกษา พบว่า นักเรียนเพศหญิงมีระดับ SDLR แตกต่างจากเพศชาย และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีระดับ SDLR สูงกว่านักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น

กูเทนสัน (Gutenson 1978, อ้างถึงใน ทิพากร วิชิตเลิศพงศ์ 2550 : 34) ศึกษาเกี่ยวกับการพยากรณ์บุคลิกลักษณะของนักศึกษาในการปฏิบัติตนให้ประสบความสำเร็จ ในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง พบว่า ความสามารถทางสมอง ประสิทธิภาพทางสติปัญญา ลักษณะนิสัย ด้านการศึกษา และทัศนคติทางด้านการศึกษา สามารถใช้ทำนายการประสบความสำเร็จในกลุ่มที่มีการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองได้

แซบบาเกฮิอัน (Sabbaghatian 1980, อ้างถึงใน ทิพากร วิจิตเลศพงส์ 2550 : 34) ศึกษาความสัมพันธ์ของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับมโนภาพต่อตนเองของผู้เรียนผู้ใหญ่ พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับมโนภาพต่อตนเอง เพศ และอายุ มีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง กล่าวคือ เพศหญิงมี SDLR มากกว่าเพศชาย และผู้เรียนที่อายุมากกว่ามี SDLR สูงกว่าผู้เรียนที่มีอายุน้อยกว่า

บอซซ์ (Box 1983, อ้างถึงใน ทิพากร วิจิตเลศพงส์ 2550 : 34) ศึกษา Self-Directed Learning Readiness ของนักศึกษาโปรแกรมพยาบาลที่กำลังศึกษาอยู่และสำเร็จการศึกษาไปแล้ว ของ Tulsa Junior College เมือง Tulsa มลรัฐ Oklahoma โดยใช้เครื่องมือ Self-Directed Learning Readiness Scale (SDLRS) ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญด้านเพศและอายุ แต่คะแนน SDLR มีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมของของคะแนนเฉลี่ยสะสม

เรย์โนลด์ (Reynolds 1985 : 3571, อ้างถึงใน ทิพากร วิจิตเลศพงส์ 2550 : 34) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง กับเหตุผลหรือแรงจูงใจในการเข้าศึกษาของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนนอกเวลาทำการในวิทยาลัยชุมชน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา จำนวน 95 คน มีอายุเฉลี่ย 35.17 ปี โดยใช้เครื่องมือ SDLRS (Self-Directed Learning Readiness Scale) และ EPS (Education Participation Scale) ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกระหว่างแรงจูงใจด้านความรู้ทางสติปัญญา และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยประสบการณ์และสิ่งปะทะที่ท้าทายต่างๆ ในชีวิตเป็นอิทธิพลที่สำคัญ และระบุว่าความสนใจทางด้านสติปัญญาเป็นเหตุผลสำคัญในการเข้าร่วมศึกษา

เม็ค คาร์เทย์ (Mc Carthy 1985, อ้างถึงใน ทิพากร วิจิตเลศพงส์ 2550 : 34) ศึกษาการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง และเจตคติเรื่องเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ของนักศึกษาวิชาเอกคณิตศาสตร์ระหว่างนักศึกษาที่มีอายุน้อยกับนักศึกษาที่มีอายุมาก โดยใช้เครื่องมือ Self-Directed Learning Readiness Scale (SDLRS) และ MAS (Math Attitude Scale) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่อายุน้อยมีระดับการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองในระดับปานกลาง เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ในเชิงลบ ส่วนใหญ่มีความวิตกกังวล นักศึกษาที่มีอายุมาก มีระดับการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองระหว่างระดับปานกลางถึงสูงกว่า มีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์ แต่มีความกังวลเช่นเดียวกับนักศึกษาที่มีอายุน้อย เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มผู้ที่มีอายุน้อยและกลุ่มผู้ที่มีอายุมาก

โพสเนอร์ (Posner. 1990 : 813) ศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง การรับรู้ความสามารถทางการเรียน และการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมแบบเปิด (An Open Alternative High School) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทักษะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

เจตคติต่อการเรียน และคุณลักษณะของนักเรียนที่ส่งผลต่อความสำเร็จในโปรแกรมโรงเรียนมัธยมแบบเปิด และ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถทางการเรียน การเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว The Self-Perception Profile for Adolescents, A Scale of Intrinsic Versus Extrinsic Orientation in the Classroom และ The Self-Directed Learning Readiness Scale ของ Guglielmino กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 149 คน จาก 5 ชั้น ของการพัฒนาการในโปรแกรมโรงเรียนมัธยมแบบเปิด ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เจตคติ และคุณลักษณะค่อยๆเป็นไปในขั้นตอนแรก จุดสำคัญของการพัฒนาเกิดขึ้นเมื่อนักเรียนได้ประสบความสำเร็จโครงการการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมากกว่า 1 โครงการขึ้นไป 2) การรับรู้ความสามารถทางการเรียนที่สูงขึ้นของนักเรียนส่งผลต่อความสำเร็จในโปรแกรมโรงเรียนมัธยมแบบเปิด และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจภายใน 3) ส่วนประกอบของแรงจูงใจภายในที่ส่งผลต่อความสำเร็จในโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ประกอบด้วย การสร้างประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ท้าทาย การให้อิสระแก่ผู้เรียนในโครงการการเรียนรู้เพื่อรอบรู้ และการกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นและความสนใจของผู้เรียน 4) การจัดการศึกษาที่สนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น สิ่งที่แสดงคือ การให้อ่านแก่ผู้เรียน การวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการให้ความสำคัญแก่ความสามารถหลายด้าน

เชลลีย์ (Shelley 1992 : 4190) ศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะการพึ่งพา-ไม่พึ่งพาผู้อื่นเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการพึ่งพา-ไม่พึ่งพาผู้อื่น กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับตัวแปรเกรดเฉลี่ย ระดับชั้น อายุ และเพศ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการพึ่งพา-ไม่พึ่งพาผู้อื่นกับตัวแปรเกรดเฉลี่ย ระดับชั้น อายุ และเพศ เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ The Group Embedded Figures Test (GEFT), Self-Directed Learning Readiness Scale (SDLRS) กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาวิทยาลัยครู จำนวน 204 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับลักษณะการพึ่งพา-ไม่พึ่งพาผู้อื่นมีความสัมพันธ์กัน 2) ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสัมพันธ์กับระดับชั้น และอายุ 3) ลักษณะการพึ่งพา-ไม่พึ่งพาผู้อื่น มีความสัมพันธ์กับระดับชั้น 4) ลักษณะการพึ่งพา-ไม่พึ่งพาผู้อื่น และอายุ สามารถร่วมกันพยากรณ์ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ฮัดส์ เพธ (Hudspeth 1992 : 3514) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสอนของครูกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา รูปแบบการสอนที่มีผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ของนักเรียนวิทยาลัยชุมชน

และ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษา เพศ และความตั้งใจ กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม โดยใช้ Pretest เป็นตัวแปรร่วม (Convariate) ในการวัด Posttest การวิจัยนี้ทำขึ้นในเดือนกันยายน 1989 ถึงเดือนมิถุนายน 1990 ในวิทยาลัยชุมชนมอนทานา 3 แห่ง และวิทยาลัยชุมชนวอชิงตัน 1 แห่ง เครื่องมือที่ใช้คือ Self-Directed Learning Readiness Scale (SDLRS) ของ Guglielmino ใช้วัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียน และใช้ The Principles of Adult Learning Scale (PALS) เพื่อวัดรูปแบบการสอนของครู โดยครูผู้สอนจะไม่ได้รับข้อมูลหรือคำแนะนำเกี่ยวกับความคิดรวบยอดของรูปแบบการสอน และครูผู้สอนใช้วิธีสอนนักเรียนในชั้นเรียนของตนเองอย่างที่เคยสอน ผลการวิจัยพบว่า อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษา และความตั้งใจ มีผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนรูปแบบการสอนและเพศไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียน

สตีบเบลฟิลด์ (Stubblefield : 1992) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในวัยเด็กและการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้ใหญ่ โดยใช้เครื่องมือ Self-Directed Learning Readiness Scale (SDLRS) ของกุกลิเอลมิโน (Guglielmino) กับกลุ่มตัวอย่าง 149 คน ซึ่งเป็นบัณฑิตจากมหาวิทยาลัย และผู้ที่ศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี โดยสอบถามข้อมูลส่วนตัว และตอบแบบวัด SDLR หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์เชิงปริมาณ เพื่อคัดเลือกตัวอย่างอีกครั้ง ตัวอย่างจำนวน 16 คน เพื่อสัมภาษณ์แบบเจาะลึกให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ขั้นตอนสุดท้ายใช้กระบวนการ Triangulated การศึกษาพบว่าความสัมพันธ์อย่างมีคุณภาพภายในครอบครัววัยเด็ก ประสบการณ์ในวัยเด็ก มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้ใหญ่ นอกจากนั้นยังพบว่า การควบคุมตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญ สำหรับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

รีท (Rheet : 1997) ใช้การศึกษาระยะยาว (Longitudinal Study) เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีอิทธิพลต่อผู้เรียน ในระหว่างการเรียนรู้ระดับปริญญาโท โดยพิจารณาว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่นำมาซึ่งความคิด และการกระทำอย่างมีเป้าหมายของนักศึกษาเต็มเวลา จำนวน 25 คน ในวิทยาลัยการจัดการ Wheatherhead ชั้นปีที่ 1 สิ้นสุดการศึกษาในชั้นปีที่ 2 ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะ Multi-Method Approach โดยเริ่มต้นเก็บข้อมูลในช่วงการประเมินและพัฒนารายวิชาในภาคการศึกษาที่ 1 จากนั้นรวบรวมข้อมูลทุกๆ 6-8 สัปดาห์ ตามลักษณะการจัดการเรียนการสอน ใช้เครื่องมือวัดการรายงานพฤติกรรมตนเอง และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ในการรวบรวมข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ผู้เรียนมีความสามารถในการจัดการและความรู้ในระหว่างช่วงการเรียนรู้สูงขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ค่านิยมหลักและคุณลักษณะไม่เปลี่ยนแปลง
2. ความแตกต่างของพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ในช่วงระหว่างการเรียนรู้และพบความแตกต่างเมื่อเปรียบเทียบกับผู้เรียนกลุ่มอื่นๆ
3. การพัฒนาความสามารถของผู้เรียนขึ้นอยู่กับกระบวนการต่างๆในโปรแกรมที่จัดมากกว่าความสามารถก่อนเริ่มต้นโปรแกรม
4. ผู้เรียนมีโอกาสที่จะเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอย่างสูงสุดมากขึ้นกว่าเดิม
5. คุณลักษณะของผู้เรียน ค่านิยม พัฒนาการและการนำไปใช้ มีผลกระทบต่อระดับและกระบวนการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

กอร์ดอน (Gordon 1998, อ้างถึงใน กนกวรรณ ศรีลาเลิศ 2549 : 66-67) ทำการศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนเกรด 5 ผู้ปกครอง และครู โดยกอร์ดอน ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองถูกนำมาถึงอย่างกว้างขวางในการวิจัยทางการศึกษาผู้ใหญ่ เมื่อ 15 ปี ที่ผ่านมา งานวิจัยส่วนใหญ่จะเน้นไปที่ผู้ใหญ่ที่มีพัฒนาการทางด้านต่างๆ และมีความพร้อมในการนำตนเองด้านการเรียนสูง มีงานวิจัยบางส่วนที่มุ่งอธิบายความสัมพันธ์ ความเป็นมา และความเข้าใจในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของบุคคลในช่วงวัยเด็ก งานวิจัยนี้พยายามที่จะตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับของการรับรู้ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้ปกครองและครู และการรับรู้ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของกุกลิเอลมีโน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 5 รวม 209 คน ของโรงเรียนในเมืองคลาร์ค มลรัฐจอร์เจีย รวมทั้งผู้ปกครอง และครู รวมถึงทำการทดสอบความสามารถทางการคิดและสติปัญญาของนักเรียนด้วย เพื่อหา

1. ความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของครู กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียน
2. ความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้ปกครอง กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียน กับความสามารถทางการคิดและสติปัญญาของนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนกับความสามารถทางการคิด และสติปัญญาของนักเรียน และไม่สามารถสรุปสมมติฐานในข้อ 2 ได้ เนื่องจากข้อมูลจากผู้ปกครองมี

ไม่เพียงพอ จากงานวิจัยนี้ไม่สามารถสรุปได้ว่า ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้ใหญ่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของเด็ก ซึ่งอิเซ็นแมน ได้เสนอว่างานวิจัยอื่นๆเช่น งานวิจัยของเดซี และไรอัน (Eisenman. 1998 : Abstract; citing Deci and Ryan. 1981) และงานเขียนเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่ของโนลส์ และ กุกลิแอลมิโน (Eisenman. 1988 : Abstract; citing Knowles. 1975 and Guglielmino. 1977) ที่ได้เสนอว่า บางทีความแตกต่างระหว่างระดับความพร้อมในการเรียนรู้ของบุคคล อาจจะมีตั้งแต่ก่อนเข้าเรียน แต่สำหรับผู้ที่ได้รับการส่งเสริมจากผู้ปกครองและครูในขณะที่เรียน และได้รับการฝึกอย่างเหมาะสมก็จะมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูง และจากงานวิจัยนี้ กอร์ดอน ได้เสนอแนะว่า งานวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษา 1) ความแตกต่างระหว่างอายุ โดยเฉพาะตั้งแต่วัยเด็ก 2) คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ อาจจะมีส่วนให้เกิดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง หรืออาจเป็นรูปแบบของการศึกษา พัฒนาการระยะยาว เพื่อจะได้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงด้านความพร้อมได้ดี

บอยด์ (Boyd 2001, อ้างถึงในกนกวรรณ ศรีลาเลิศ 2549 : 66) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับรูปแบบการเรียนรู้ โดยการวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับรูปแบบการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในสาขาการศึกษาและสาขาพฤติกรรมศาสตร์ในมหาวิทยาลัยมอร์เฮด เมืองมอร์เฮด มลรัฐเคนตักกี จำนวน 260 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (SDLRS) โดยพัฒนาจากแบบวัดของกุกลิแอลมิโน (Guglielmino : 1977) และแบบสอบถามวัดรูปแบบการเรียนรู้ (LSI) โดยพัฒนาจากแบบวัดของคอลบ (Kolb : 1984) และแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนรู้แต่ละแบบ ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่แตกต่างกัน แสดงว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น เกิดจากรูปแบบการเรียนรู้ในแต่ละแบบเท่าๆกัน ยิ่งไปกว่านั้นผลการวิจัยนี้ ยังแสดงให้เห็นว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในด้านบวกและด้านลบ แต่มีความสัมพันธ์น้อยมาก โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรจะทำการศึกษาเกี่ยวกับด้านสังคม ด้านจริยธรรม และในเชื้อชาติต่างๆ และอาจใช้เครื่องมือวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่าง เพื่อที่จะแสดงให้เห็นถึงแนวคิดในแง่มุมต่างๆ ของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับรูปแบบการเรียนรู้

สรุปผลการวิจัยต่างประเทศ พบว่า ผู้ใหญ่มีเหตุผลในการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ต้องการความสำเร็จเกี่ยวกับอาชีพ ต้องการสมาคม และเพื่อความสนุกหรือความสนใจ มีการศึกษาการใช้แบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง Self-Directed Learning Readiness Scale (SDLRS) พบว่าบุคคลที่มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำ

ตนเอง ต้องมีองค์ประกอบของบุคลิกภาพ 8 ประการ คือ การเปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้ มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความรักการเรียน มีความคิดสร้างสรรค์ มองอนาคตในแง่ดี และมีความสามารถในการใช้ทักษะการศึกษาระดับพื้นฐานและทักษะการแก้ปัญหา นอกจากนี้พบว่า ความสามารถทางสมองสติปัญญา นิัยการ เรียน ทศนคติด้านการศึกษา สามารถใช้ทำนายการประสบความสำเร็จ ในกลุ่มผู้ที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองได้

งานวิจัยบางเรื่องกล่าวว่า เพศและอายุมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง แต่ งานวิจัยบางเรื่องไม่พบความแตกต่างรวมทั้งพบว่าประสบการณ์ความสัมพันธ์ของครอบครัวในวัยเด็ก แรงจูงใจด้านความรู้สติปัญญา ความสามารถในการควบคุมและคะแนนเฉลี่ยสะสม มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

5.2 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง

นรินทร์ บุญชู (2532) ศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับตัวแปรทางด้านเพศ คณะที่ศึกษา เหตุผลในการเข้าศึกษา วิธีการเรียน ผลการศึกษา และการประกอบอาชีพขณะศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบทดสอบที่สร้างโดยดัดแปลงจากแบบวัดระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการนำตนเอง SDLRS (Self-Directed Learning Readiness Scale Form A) ของ กุกลิเอลมิโน (Guglielmino, L.M. 1977) พบว่า นักศึกษามีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอยู่ในระดับสูง 2 ด้าน คือ การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ และการมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ที่เหลือ 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การมองอนาคตในแง่ดี มีความรักในการเรียน มโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถใช้ทักษะขั้นพื้นฐานและทักษะการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองการศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อการเรียนรู้พบว่า เพศ คณะที่ศึกษา และผลการศึกษาส่งผลให้ นักศึกษามีความแตกต่างในเรื่องการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ส่วนตัวแปรอื่น ๆ อีก 3 ด้าน คือ เหตุผลที่เข้าศึกษา วิธีการเรียน และการประกอบอาชีพขณะศึกษา ไม่ส่งผลให้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

สมคิด อิศระวัฒน์ (2538) ศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของคนไทย เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือบุคคลซึ่งประสบความสำเร็จในอาชีพของตนเอง โดยมิได้รับการศึกษาหรือเรียนจากสถาบันการศึกษาใด ๆ เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากท้องถิ่นนั้น ๆ ว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในอาชีพนั้น โดยการจับฉลาก จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่าลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของคนไทย คือ (1) อ่าน

หนังสือ คู่มือ เข้าไปอยู่ด้วยหรือคลุกคลี ฟังและสังเกต (2) คิด วิเคราะห์ (3) ลองทำ (4) ประเมินผล จุดเริ่มต้นของแต่ละบุคคลอาจจะไม่เหมือนกัน แต่ขั้นที่ 2 ถึง 4 จะเหมือนกันทุกคนคุณสมบัติของคนที่เรียนรู้ด้วยตนเอง คือต้องช่างสังเกต ช่างคิด ช่างวิเคราะห์ เป็นนักปฏิบัติ และนักประเมินผล มีความเพียรพยายามและมีความตั้งใจจริงในการทำงาน แหล่งข้อมูลในการเรียนรู้คือ การลองทำ ด้วยตนเอง ผู้รู้ หนังสือ เพื่อน และการดูงาน สำหรับปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ บุคลิกภาพของพ่อแม่หรือบุคคลผู้ใกล้ชิด วิธีการสร้างสิ่งแวดล้อมเพื่อเลี้ยงดูพ่อแม่และวิธีการสอน

สิริรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ (2540) ศึกษาลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พบว่า ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองอยู่ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอิสระ พบว่า นักศึกษาชายมีระดับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสูงกว่านักศึกษาหญิง นักศึกษาที่มีผลการศึกษายาวจะมีทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนและการแก้ปัญหาสูง ในด้านอายุและสาขาวิชาไม่พบความแตกต่าง

สุนทร สุทองหล่อ (2542) ศึกษาคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนดุสิต พบว่า มีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองปานกลาง นักศึกษาชายและหญิงมีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยในระดับมากกับน้อย มีคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเผด็จการมากและน้อย แบบคุ้มครอง การเรียนรู้แบบนำตนเองไม่แตกต่างกัน รวมทั้งนักศึกษาที่มีบิดามารดา มีระดับการศึกษาต่างกัน และผลการเรียนเดิมของนักศึกษาที่ต่างกัน มีคุณลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองไม่แตกต่างกัน

พัชร มะแสงสม (2544) ศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ แบบสอบถามวัดความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู และแบบสอบถามวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นตามแนวแบบวัด Self-Directed Learning Readiness Scale (SDLRS) ของ Guglielmino พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองในระดับสูง ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน เพศ ส่วนการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลยนั้น ไม่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สุธาสินี ใจเย็น (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา ในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับการศึกษาทางไกล ในเขตบางเขน

กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งตัวแปรเป็น 3 ด้านคือ ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคต ตัวแปรด้านครอบครัว ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับสมาชิกในครอบครัว การสนับสนุนทางการเรียนแก่นักศึกษาของผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ บรรยากาศทางการเรียน การสอน สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคต สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ ซึ่งเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน

ทัศนีย์ เกริกกุลธร (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักในภาคปฏิบัติแบบบูรณาการระหว่างวิชา ต่อความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหา และความรู้พร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า เมื่อสิ้นสุดการทดลอง คะแนนเฉลี่ยความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักศึกษา กลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นเมื่อสิ้นสุดการทดลองและมากกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คะแนนเฉลี่ยความรู้พร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา ในระยะก่อนการทดลองและระยะสิ้นสุดการทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและแตกต่างกับคะแนนของกลุ่มเปรียบเทียบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียน การศึกษาต่อเนื่องสายอาชีพ ได้แก่ ผู้เรียนการศึกษานอกโรงเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่เรียนจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในเขตภาคกลาง พบว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมี 11 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรักและความต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ 2) ความสามารถในการเลือกทักษะเพื่อการเรียนรู้ 3) การแสวงหาคำตอบเพื่อการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 4) ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้และมีขั้นตอนเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย 5) การมีวินัยในตนเองและการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ 6) การทุ่มเทเพื่อการเรียนรู้ด้วยความพยายามอย่างเหมาะสม 7) การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ 8) ความสามารถริเริ่มการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 9) ความสามารถตั้งคำถามเพื่อนำไปสู่ความรู้ที่ต้องการ 10) การประเมินผลตนเองได้อย่างถูกต้องยุติธรรม 11) ความอดทนในการแสวงหาความรู้

สถาพร หมวดอินทร์ (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาพาณิชยการใน

โรงเรียนมัธยมศึกษา ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ความเชื่ออำนาจในตน ความมีวินัยในตนเอง และพฤติกรรมการสอนของครูกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทั้งสี่ด้านมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยทางด้านความเชื่ออำนาจในตน ลักษณะมุ่งอนาคต และความมีวินัยในตนเอง ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนพฤติกรรมการสอนของครูส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อดิพร หงส์ทอง (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองกับเชาวน์อารมณ์ และคุณสมบัติบางประการของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและสมรสแล้ว มีอายุระหว่าง 22-46 ปี และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานอยู่ในช่วง 1-5 ปี ร้อยละ 92 จบการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในอาชีพอื่นมาก่อน มีเหตุผลหลักในการเป็นครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพราะว่าตรงตามสาขาที่เรียนร้อยละ 93 มีประสบการณ์ในการเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ นอกจากนี้พบว่า ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนมีความพร้อมของการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองและเชาวน์อารมณ์อยู่ในระดับสูงมาก ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีประสบการณ์ในอาชีพแตกต่างกัน มีความพร้อมของการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ครูที่มีคุณสมบัติอื่นๆแตกต่างกันไม่มีความพร้อมของการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองที่แตกต่างกัน ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่มีเชาวน์อารมณ์แตกต่างกัน มีความพร้อมของการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่า มีเพียงปัจจัยเชาวน์อารมณ์เท่านั้นที่สามารถทำนายความพร้อมของการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อมรรัตน์ กระดาษ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทางไกลของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมผู้เข้ารับการฝึกอบรมทางไกลมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความต้องการพัฒนาตนเอง และระดับ SDLR อยู่ในระดับสูง เมื่อแยกเป็นองค์ประกอบพบว่า การเปิดโอกาสในการเรียนรู้ รองลงมาคือ การรักการเรียนรู้ และต่ำสุดคือความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้

มรุต ก้องวิริยะไพศาล (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตตัวแปรอิสระ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความสัมพันธ์กับกลุ่ม

เพื่อน เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความมีวินัยในตนเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความมีวินัยในตนเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

สุกมาส จินะราช (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการพัฒนาตนเองของนิสิตภาคพิเศษ ระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ตัวแปรอิสระได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง บุคลิกเปิดรับประสบการณ์ การมองโลกในแง่ดี ความชัดเจนในเป้าหมาย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความผูกพันต่อองค์กร และบรรยากาศขององค์กรกับการพัฒนาตนเอง ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านความเชื่อมั่นในตนเอง บุคลิกภาพการเปิดรับประสบการณ์ใหม่ การมองโลกในแง่ดี ความชัดเจนในเป้าหมาย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความผูกพันต่อองค์กร และบรรยากาศขององค์กร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการพัฒนาตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยด้านความเชื่อมั่นในตนเอง บุคลิกภาพการเปิดรับประสบการณ์ ความชัดเจนในเป้าหมาย และความผูกพันต่อองค์กร ส่งผลทางบวกต่อการพัฒนาตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับปัจจัยด้านการมองโลกในแง่ดีส่งผลส่งผลทางลบต่อการพัฒนาตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุรรัตน์ ศรีบุญเรือง (2550) ศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 ในกลุ่มศูนย์สุขภาพศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางด้านความเชื่อมั่นในตนเอง เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาแยกแยะด้าน ปัจจัยที่ส่งผลต่อตัวแปรตามแต่ละด้าน ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ เจตคติต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตัวแปรหุ่นคณะสหเวชศาสตร์เทียบกับคณะพยาบาลศาสตร์ ตัวแปรหุ่นคณะทันตแพทยศาสตร์เทียบกับคณะพยาบาลศาสตร์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีวินัยในตนเอง และตัวแปรหุ่นคณะแพทยศาสตร์กับคณะพยาบาลศาสตร์

สรุปผลการศึกษาวิจัยภายในประเทศ พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ใช้แบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (SDLRS) ผลการวัดพบว่า มีระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองแตกต่างกันไปตามกลุ่มเป้าหมาย ส่วนในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชา ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การเห็นคุณค่าในตนเอง งานวิจัยส่วนใหญ่กล่าวว่ามีผลต่อระดับคะแนน SDLR แต่รายงานการวิจัยบางเรื่องไม่พบความแตกต่าง นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่มีคะแนน SDLR ต่างกัน มีวิธีการเรียนรู้ด้วยการฟัง ถาม และปฏิบัติต่างกัน การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยใน

ระดับมากน้อยต่างกันมีผลต่อคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ระดับการศึกษาของบิดามารดาไม่มีผลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ถือเป็นความสามารถอีกด้านหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก และควรส่งเสริมให้มีขึ้นในตัวผู้เรียนแต่ละคน เพื่อที่จะปลูกฝังให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งผลให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และจากผลการวิจัย พบว่าผู้ใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษาอย่างมีเป้าหมาย ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมี 8 องค์ประกอบ คือ การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ มโนคติต่อตนเองในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ความคิดริเริ่ม ความเป็นอิสระในการเรียนรู้ รับผิดชอบในการเรียนรู้ ความรักการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ มองอนาคตในแง่ดี รวมทั้งความสามารถในการใช้ทักษะทางการศึกษาระดับพื้นฐานและทักษะการแก้ปัญหา และพบว่าความสามารถทางสมอง สถิติปัญญา นิสัยการเรียนรู้ ทักษะคิดด้านการศึกษา สามารถใช้ทำนายการประสบความสำเร็จได้ ประสิทธิภาพในวัยเด็ก การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ความสามารถในการควบคุม และคะแนนเฉลี่ยสะสมมีผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นกระบวนการศึกษาด้วยตนเอง เริ่มจากการมีความตั้งใจในการศึกษา มีจุดมุ่งหมาย มีการวางแผน มีทักษะในการเรียนรู้ ตลอดจนมีการวัดและการประเมินผลตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเองและนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นคุณลักษณะที่เป็นสากลสำหรับมนุษยชาติทุกเผ่าพันธุ์ และเกิดกับบุคคลในทุกสังคม ทุกเชื้อชาติ และวัฒนธรรม ซึ่งมีการนำมาใช้มากในกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ เนื่องจากการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็นการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากการเลือกเรียนสิ่งที่มีประโยชน์หรือมีคุณค่าต่อตนเอง ผู้ใหญ่เรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย มีการควบคุม มีความรับผิดชอบด้วยตนเอง ซึ่งโดยปกติการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ในผู้เรียนทุกคนในระดับที่ไม่เท่ากัน การจัดสถานการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม มีกระบวนการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ให้มีศักยภาพสูง และสามารถประสบความสำเร็จได้ นอกจากนี้ นักการศึกษาหลายท่าน มีแนวคิดในเรื่ององค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่คล้ายคลึงกัน พอสรุปได้ว่ามีองค์ประกอบหลัก 2 ประการ คือ องค์ประกอบภายนอก ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนการสอน แบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และองค์ประกอบภายใน ได้แก่ ลักษณะบุคลิกภาพที่ก่อให้เกิดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนตามแนวคิดของกุกลิเอลมินิโน (Guglielmino) ตลอดจนผลการวิจัยทั้งภายในและต่างประเทศพบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองประกอบด้วย 8 ประการ คือ การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ มโนคติต่อตนเองในการเป็นผู้เรียนที่มี

ประสิทธิภาพ ความคิดริเริ่มและความเป็นอิสระในการเรียนรู้ รับผิดชอบในการเรียนรู้ ความรักการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ มองอนาคตในแง่ดี รวมทั้งความสามารถในการใช้ทักษะทางการศึกษาระดับพื้นฐานและทักษะการแก้ปัญหา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองดังกล่าวข้างต้น สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัยครั้งนี้ ซึ่งจะนำไปใช้เป็นแนวทางประกอบการศึกษาและวิจัย ดังนี้ คือด้านความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเกิดจากทั้งองค์ประกอบภายใน ได้แก่ ลักษณะทางบุคลิกภาพของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยแรงจูงใจ เจตคติ ค่านิยม ความสามารถในการรับผิดชอบและความคุมตนเอง และองค์ประกอบภายนอกของบุคคล คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งจะศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ใช้ตามแนวคิดของกุกลิเอลมินิโน (Guglielmino) ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ มโนคติต่อตนเองในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ความคิดริเริ่มและความเป็นอิสระในการเรียนรู้ ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ความรักในการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ การมองอนาคตในแง่ดี และ ความสามารถในการใช้ทักษะทางการศึกษาระดับพื้นฐาน และทักษะในการแก้ปัญหา ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบนั้น จะเป็นคุณลักษณะที่มีอยู่ภายในตัวบุคคล โดยคุณลักษณะดังกล่าวจะทำให้บุคคลที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความพร้อมในการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นแนวคิดพื้นฐานในการนำไปสู่การนำตนเองในการเรียนรู้ในเชิงที่มีลักษณะของการปฏิบัติ และถือเป็นพื้นฐานให้บุคคลนั้นๆ มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ในส่วนที่เป็นความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียน ใช้ตามแนวคิดวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของโนลส์ (Knowles) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ความต้องการ การกำหนดจุดมุ่งหมาย การวางแผนการเรียน การแสวงหาแหล่งวิทยาการ และการประเมินผล ซึ่งเมื่อพิจารณาตามแนวคิดของโนลส์แล้ว จะเห็นว่าในแต่ละขั้นตอนเป็นกระบวนการของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนจะปฏิบัติได้ไม่เท่ากัน อันหมายถึงความสามารถของแต่ละบุคคลในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ข้างต้น รวมทั้งผลงานที่วิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาทำให้ผู้วิจัยสามารถต่อยอดแนวคิดและแนวคำถามเพื่อใช้ในการดำเนินการวิจัยในบทถัดไปได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาเพศทางเลือก” กรณีศึกษา นักศึกษากะเทยคนหนึ่งสำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีวิทยาที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาปรากฏการณ์ในครั้งนี้คือ การศึกษาโดยแนวทางที่เรียกว่า การศึกษาประวัติชีวิต และเรื่องเล่า (Life History and Narrative Approach) (Somekh & Lewin 2005 : 156-163, อ้างถึงใน ทิพากร วิชิตาเลศพงศ์ 2550 : 41) เป็นวิธีการศึกษาที่เป็นที่นิยมใช้ในหลายวงการ เช่น สังคมวิทยา มานุษยวิทยา การศึกษา การแพทย์ และการสาธารณสุข เป็นต้น เพื่อทำความเข้าใจถึงวิถีคิด การนิยาม การให้ความหมาย การตีความ สถานการณ์ และเรื่องราวต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตของผู้ที่นักวิจัยศึกษา รวมทั้งการนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคม ที่ผ่านเข้ามาในประสบการณ์ชีวิตของบุคคลนั้น เป็นการสร้างความรู้โดยการศึกษาเรื่องราว ของประวัติชีวิต โดยรวมตั้งแต่ในอดีต ปัจจุบัน (Life History) กับบุคคล

นภภรณ์ หะวานนท์ (2550 : 14) กล่าวว่า วิธีวิทยาของสำนักสร้างสรรค์สังคมเป็นความพยายามที่จะเข้าใจความหมายของประสบการณ์ชีวิต ซึ่งหมายรวมถึงกระบวนการที่บุคคลสร้างความหมายหรือนิยามให้กับสิ่งต่างๆ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ภายใต้กรอบของกฎเกณฑ์กติกา สถาบัน วัฒนธรรม ภาษา ซึ่งเป็นเสมือนโครงสร้างที่ตีกรอบให้บุคคลคิดและดำเนินรอยตาม และรวมถึงสิ่งที่บุคคลคิดหรือคาดการณ์ว่า คนอื่นๆ ให้ความหมาย คิด หรือตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆ อย่างไร ดังนั้นวิธีการศึกษาเรื่องเล่าของชีวิต (narrative approach) จึงเป็นวิธีวิทยาที่นำมาใช้กันมากสำหรับการวิจัยภายใต้กระบวนการทัศน์สร้างสรรค์สังคม

Tierney (1999 : 310, อ้างถึงใน ทิพากร วิชิตาเลศพงศ์ 2550 : 41) กล่าวว่านักวิจัยใช้วิธีการศึกษาเรื่องเล่าในอดีตที่ผ่านมา และอยู่ในความทรงจำตลอดชีวิตของบุคคลนั้น นำมาสู่การสร้างอัตชีวประวัติ (Autobiography) ของพวกเขา ด้วยการวิเคราะห์บริบททางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม แบบองค์รวม ด้วยแนวคิดที่ว่าชีวิตของบุคคลไม่ได้อยู่อย่างอิสระ แต่เกิดจากสิ่งต่างๆทางสังคมได้สร้างขึ้น

Connolly (2007, อ้างถึงใน นภภรณ์ หะวานนท์ 2550 :18) เนื่องจากเรื่องเล่าเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับชีวิตนับจากอดีตมาถึงปัจจุบัน และมีผลถึงอนาคต เรื่องเล่าจึงอาจนำเสนอในรูปแบบของ ประวัติชีวิต (biography) อัตชีวประวัติ (autobiography) หรือ ประวัติศาสตร์ชีวิต (life history) อย่างไรก็ตามเรื่องเล่าซึ่งมีการเรียกชื่อต่างๆกันนี้มีลักษณะเฉพาะของตนเองคือ เป็นวิธีวิทยาที่เชื่อมโยงกับฐานคิดในเรื่องสถานะความจริงและสถานะความรู้ แม้ว่าการวิจัยภายใต้กระบวนทัศน์อื่น เช่น ปรากฏการณ์วิทยา หรือการวิจัยทางด้านประวัติศาสตร์จะมีการใช้วิธีการที่เรียกชื่อเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็น ประวัติชีวิต อัตชีวประวัติ หรือประวัติศาสตร์ชีวิต แต่วิธีวิทยาของการศึกษามีลักษณะที่แตกต่างกันเนื่องจากอยู่ภายใต้กระบวนทัศน์ที่แตกต่างกัน วิธีวิทยาของสำนักสร้างสรรค์สังคมเน้น ปฏิสัมพันธ์หรือการสื่อสารสองทางระหว่างผู้วิจัยกับผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์

การเล่าเรื่องที่ผู้เล่าถ่ายทอดเหตุการณ์สำคัญในช่วงการพัฒนาแห่งชีวิต จึงเป็นการย้อนคำนึง (Retrospective) สะท้อนเรื่องราวของชีวิตที่ผ่านมา โดยใช้แนวคิดแบบปรากฏทางสังคม (Phenomenology) เป็นแนวทางการศึกษา โดยวิธีการให้บุคคลอธิบายเรื่องราวและเล่าประสบการณ์ต่างๆของตนเองที่ได้ประสบมา และให้ความหมายต่อปรากฏการณ์ ความคิด ความหวังในปัจจุบันและอนาคต โดยมีขอบเขตโดยเน้นประวัติศาสตร์โดยการบอกเล่า (Oral History) ภายใต้ฐานความคิดว่า มนุษย์จะรู้ดีในเรื่องที่ตนเองมีประสบการณ์มาก่อน โดยการเรียนรู้และรู้ความหมายในขณะที่มีสติสัมปชัญญะ

นอกจากระบบทางสังคม และวัฒนธรรมได้ส่งผลกระทบ สร้าง และดำรงอัตลักษณ์ของบุคคล การวิจัยด้วยวิธีการศึกษาประวัติชีวิต และเรื่องเล่าของบุคคล ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจว่าชีวิตของคนเราดำเนินตามความหมายที่ผู้อื่นได้สร้างขึ้น ในขณะเดียวกันความหมายเหล่านั้นได้ถูกตีความ และนำไปสู่การปฏิบัติ จนเกิดการกระทำ และพฤติกรรมต่างๆ ทางสังคม ทั้งในระดับบุคคล และในระดับกลุ่ม ซึ่งในความเป็นจริงที่เป็นอยู่มีความหลากหลายมีความเป็นองค์รวมมีความเกี่ยวข้องกับบริบทของปรากฏการณ์และบริบทแวดล้อม การแสวงหาความรู้ได้พิจารณาปรากฏการณ์จากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงในทุกมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อมนั้น และเน้นความสำคัญของข้อมูลด้านการให้ความหมายหรือคุณค่าแก่สิ่งต่างๆ ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ นั้นๆ

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ระดับลึก โดยการใช้แนวคำถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น และสัมภาษณ์ด้วยวิธีการที่มีความเฉพาะและระมัดระวังเพื่อให้ได้คำตอบที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ถึงเรื่องราวประวัติชีวิตที่ผ่านมา และสิ่งที่สังคมได้สร้างและหล่อหลอม ความเป็นบุคคลเพศทางเลือกของมาฮา (นามสมมุติ) ที่สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาการจัดการ สาขาจัดการธุรกิจทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนในการพัฒนา

ศักยภาพการเรียนรู้ ในความหมายของเพศทางเลือกของวิจัยเรื่องนี้ ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นักศึกษาชายที่มีพฤติกรรมรักเพศเดียวกันหรือชายรักชาย มีลักษณะของความเป็นผู้หญิง มีการแต่งกายข้ามเพศ เช่น ผมน้ำเสียง หน้าอกรูปร่างตลอดถึงการแต่งตัว บุคลิกท่าทางรวมทั้ง การกินยาคุมกำเนิดเพื่อเพิ่มฮอร์โมน มีการแสดงคุณลักษณะและบทบาทของผู้หญิง ผู้วิจัยขอใช้คำว่ากะเทยด้วยการการสัมภาษณ์ โดยผู้ให้ข้อมูลหลักได้เล่าถึงบุคคลรอบข้าง ได้แก่ เพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อนร่วมห้อง อาจารย์ที่ปรึกษาในการเรียน อาจารย์ผู้สอน และบุคคลในครอบครัว รวมไปถึงการสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในอดีตและปัจจุบันในเชิงลึก ในด้านการเรียน ด้านการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ต่อบุคคลรอบข้าง กระบวนการคิดและแรงจูงใจให้เกิดการใช้ตัวตนในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ทั้งในด้านการเรียนการใช้ชีวิตที่บ้าน โรงเรียน รวมถึงการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ และนำเสนอผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ โดยวิธีดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีประกอบกัน ได้แก่ การสัมภาษณ์ระดับลึกอย่างเป็นระบบ (In-depth Interview) โดยมีแนวคำถามกว้างๆ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การจดบันทึกภาคสนาม บันทึกเทปเสียงและภาพวิดีโอ การถ่ายรูป และการศึกษาข้อมูลเอกสารต่างๆ

1.1 ข้อมูลเอกสาร

การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆเป็นการทบทวนว่า มีผู้ใดเคยศึกษาประเด็นนี้ไว้บ้าง และเพื่อเป็นการหากรอบแนวความคิด โดยผู้ศึกษาได้ทำการค้นคว้าเอกสารทางวิชาการ ได้แก่ หนังสือ บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ รวมถึงงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยได้ค้นคว้าจากสถาบันต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้ามากที่สุด

1.2 ข้อมูลภาคสนาม

การเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการได้ศึกษาหาข้อมูลของมาซา (นามสมมุติ) ที่สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาการจัดการ สาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี จากการสัมภาษณ์จากเจ้าตัว โดยเล่าถึงบุคคลรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อนร่วมห้อง อาจารย์ที่ปรึกษาในการเรียน อาจารย์ผู้สอน รวมไปถึงบุคคลในครอบครัว เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในอดีตและปัจจุบันในเชิงลึก ในด้านการเรียน ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ต่อบุคคลรอบข้าง กระบวนการคิดและแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ทั้งในด้านการเรียน การใช้ชีวิตทั้งที่บ้าน โรงเรียน รวมถึงที่มหาวิทยาลัย

2. วิธีการเก็บข้อมูลภาคสนาม

2.1 การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ และใช้การสัมภาษณ์ในเชิงลึก (In-Depth Interviews) เป็นวิธีการเก็บข้อมูลที่สำคัญมากที่การศึกษานี้ได้นำมาใช้ ลักษณะของการสัมภาษณ์นั้นออกมาในรูปแบบของการสนทนา ไม่เป็นทางการมากกว่าที่เป็นการสัมภาษณ์ตามรูปแบบที่เราคุ้นเคย แต่เป็นการเล่าเรื่องราวของผู้ที่ให้ข้อมูลหลักเป็นเจ้าตัว โดยเล่าถึงครอบครัวคือแม่ พี่ น้อง รวมถึงบุคคลรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อนร่วมห้อง อาจารย์ที่ปรึกษาในการเรียน อาจารย์ผู้สอน เน้นที่การพูดคุยเพื่อสร้างความสนิทสนม คุ้นเคยกับผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นความจริง และเป็นธรรมชาติ มากกว่าเป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยเป็นฝ่ายป้อนคำถามต่างๆ และรอรับคำตอบจากผู้ถูกสัมภาษณ์ ลักษณะของคำถามอาจเปลี่ยนไปตามเหตุการณ์และบุคคล เพื่อหาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในบริบทที่เข้มเพาะเป็นตัวตนของมาฮา (นามสมมุติ) ในด้านการเรียน

ขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงลึกของการวิจัยในครั้งนี้ ในการพบกันครั้งแรกผู้วิจัยได้แนะนำตนเองและบอกวัตถุประสงค์ในการวิจัยให้ทราบอย่างชัดเจนรวมทั้งผลประโยชน์ของการวิจัย เริ่มแรกทำการสัมภาษณ์โดยไม่ได้อัดเทปบันทึกเสียง ผู้วิจัยได้ทำการพูดคุยกันแบบธรรมดาเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความคุ้นเคย และยังไม่มีการจดบันทึกในขณะที่พูดคุย ในระหว่างการสนทนานั้นผู้วิจัยได้ทำการสังเกตพฤติกรรมระหว่างการสนทนาไปด้วย ผู้วิจัยได้จำคำถามและคำตอบ รวมทั้งบรรยากาศต่างๆ ในการพูดคุยเอาไว้ แล้วจึงนำไปจดบันทึกภายหลัง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ประเมินความพร้อมของผู้ถูกสัมภาษณ์ แล้วแต่ความสะดวกโดยไม่เร่งรัด

สำหรับการสัมภาษณ์โดยใช้เครื่องบันทึกเสียงได้ใช้เป็นส่วนประกอบการวิจัย เนื่องจากบางครั้งการจดบันทึกไม่สามารถเก็บรายละเอียดได้หมด จึงต้องมีการบันทึกเสียงไว้ด้วย เพื่อนำข้อมูลนี้อาจทบทวนมาวิเคราะห์ได้ ผู้วิจัยขออนุญาตในการบันทึกเสียง ถ้าได้รับการอนุญาตก็ทำการสัมภาษณ์โดยใช้เครื่องบันทึกเสียง พร้อมทั้งมีการจดบันทึกระหว่างการสนทนา โดยจดข้อมูลทั่วไป รวมทั้งความคิดเห็นที่ผู้ถูกสัมภาษณ์มีต่อความสำเร็จในการศึกษา จากการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนของตนเอง ในบางครั้งเป็นการสนทนาทางโทรศัพท์พร้อมจดข้อมูลทันที ส่วนบทสนทนาที่ถอดเทปได้สอบถามผู้เล่าเพื่อความชัดเจนเมื่อถอดเทปเพื่อให้ได้ความจริง (Truthfulness) ที่เป็นของแท้ (Authenticity) มีการจดข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น คำตอบ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัย

2.2 การสังเกต

ผู้วิจัยได้สังเกตการมีปฏิสัมพันธ์จากการสนทนาของผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ซึ่งเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ในระหว่างการสนทนาอย่างมีส่วนร่วม โดยสังเกตพฤติกรรมในระหว่างการตอบระหว่างการสนทนา บรรยายากาทั่วๆไป ข้อมูลที่เป็นธรรมชาติของผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการศึกษา

2.3 การบันทึกเสียงและภาพวิดีโอ

ในส่วนของการบันทึกเสียงและภาพวิดีโอนั้น ได้ใช้เป็นส่วนประกอบการวิจัย เนื่องจากบางครั้งการจดบันทึกไม่สามารถเก็บรายละเอียดได้หมด จำเป็นต้องมีการบันทึกเสียงและภาพวิดีโอไว้ด้วย เพื่อนำข้อมูลนี้อาจตกหล่นมาวิเคราะห์ได้

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดจากการจดบันทึก การถอดเทปการบันทึกเสียงและภาพ รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ นำมาทำการทบทวนข้อมูลทั้งหมด โดยการสร้างข้อสรุปและจัดกลุ่มข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นที่ศึกษา เมื่อแยกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลมาเปรียบเทียบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไรบ้าง ผู้วิจัยเลือกเหตุการณ์ที่สำคัญหรือประเด็นที่สนใจขึ้นมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับเหตุการณ์ทั้งหมดแล้วตีความหมาย จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) นำมาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ตามประเด็นที่ศึกษา คือ “การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาเพศทางเลือก” และทำการสรุปผลของการวิจัยเป็นขั้นตอนสุดท้าย โดยการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์มาทำการเขียนสรุปและนำไปเรียบเรียงผลจากการวิจัย ดังนั้นวิธีการและรูปแบบของการเสนอรายงานผลการวิจัยต้องคำนึงถึงประเด็นสำคัญและลักษณะของข้อมูลตามความเหมาะสมด้วย

4. ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้เริ่มมีการศึกษาดังแต่เดือนธันวาคม 2551 ถึงเดือนเมษายน 2553 รวมระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย 1 ปี 5 เดือน โดยผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลรวมไปถึงการปรับปรุงแก้ไขโดยตลอด ผู้วิจัยได้เริ่มทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม และนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์ ทำการตรวจสอบข้อมูลและหลังจากนั้นเป็นการนำผลจากการวิจัยมาทำการสรุปรายละเอียดต่างๆ ให้ครบถ้วน ปริญญาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยเพื่อเขียนเป็นรายงานการวิจัย สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วน of ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการสร้างข้อสรุปจากข้อมูล โดยการจำแนกข้อมูล วิเคราะห์ และ

เชื่อมโยงของข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ สรุปผลการวิจัย

5. จริยธรรม/จรรยาบรรณในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาเพศทางเลือก ” ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาที่ต้องการข้อมูลเชิงลึกมาช่วยในการวิเคราะห์และตีความประวัติชีวิตและเรื่องเล่าของผู้ให้ข้อมูลหลักภายใต้ฐานะที่เป็นความเปราะบางรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคม และด้วยเหตุนี้เอง ที่ทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถเปิดเผยนามของผู้ให้ข้อมูลหลักได้ แต่เสนอเป็นนามสมมุติ เนื่องจากอาจมีผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลหลักในด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน และคำนึงถึงการไม่ละเมิดด้านสิทธิทางเพศซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่มีอยู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาเพศทางเลือก ด้วยการสัมภาษณ์ระดับลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคือมาชาโดยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) ด้วยวิธีวิทยาที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาปรากฏการณ์ในครั้งนี้เรียกว่า การศึกษาประวัติชีวิตและเรื่องเล่า (Life history and Narrative approach) ผู้วิจัยได้นำเรื่องราวประสบการณ์ที่ได้ศึกษาจากเรื่องเล่าในอดีตที่ผ่านมาและอยู่ในความทรงจำตลอดชีวิตของมาชา นำมาสู่การใช้เรื่องเล่าภายใต้กระบวนการสร้างสรรค์สังคมวิเคราะห์ระบบความสัมพันธ์ที่สร้างปรากฏการณ์ทางสังคมในการทำความเข้าใจถึงปัญหาและอุปสรรคในการเรียนของมาชา เพื่อตีความประกอบการอธิบายและตอบข้อปัญหาของการวิจัยในครั้งนี้ ผลการวิจัยมีดังนี้

1. เรื่องเล่ากับภูมิหลังของครอบครัว

มาชา เป็นบุตรชายคนเดียวของครอบครัว มีพี่สาวหนึ่งคนอายุมากกว่า 6 ปี ภูมิลำเนาเป็นคนจังหวัดพัทลุง ครอบครัวมีฐานะปานกลาง บิดาประกอบอาชีพเป็นตำรวจ เป็นครอบครัวที่ไม่อบอุ่น บิดากับมารดาแยกทางกัน ตั้งแต่มาชาศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษา โดยมารดาได้ฟ้องหย่าบิดาและแต่งงานใหม่กับเพื่อนบิดา ทำให้บิดาเสียใจมาก เศร้าใจ อยู่คนเดียวไม่มีครอบครัวใหม่ ย้ายไปอยู่ต่างอำเภอมาที่แหลมตะลุมพุก จังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อมาไม่นานบิดาก็เสียชีวิตตอนมาชาเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ส่วนญาติทางฝ่ายบิดาเกลียดมารดาและหลานๆ จึงไม่มีการติดต่อกันตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ทำให้ไม่มีสายใยผูกพันกับญาติฝ่ายบิดา จากการสัมภาษณ์ทำให้ทราบว่าครอบครัวของมาชาเป็นครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ชีวิตในวัยเยาว์ขาดความอบอุ่นทางด้านทางจิตใจ ด้วยเหตุนี้ทำให้พี่น้องทั้งสองรักกันมาก เข้าใจกัน ช่วยเหลือให้คำปรึกษา ห่วงใยดูแลกัน เป็นที่พึ่งพิงทางใจให้กันและกัน น้ำสาวเห็นว่าหลานๆ ไม่ควรประสบกับสภาพชีวิตที่ต้องรับรู้เรื่องราวปัญหาของพ่อแม่ จึงรับตัวเข้ามาศึกษาต่อ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่กรุงเทพมหานคร หลังจากที่พี่สาวได้เดินทางเข้ามาก่อนหน้านี้แล้ว

ที่บ้านไม่อบอุ่น พ่อแม่หย่ากัน แม่มีแฟนใหม่ ซึ่งเป็นเพื่อนพ่อเป็นตำรวจเหมือนกัน พี่สาวกับหนูเราสองคนเกลียดลุงคนนี้นัก ไม่คุยกับที่บ้านนานมาก แม่ไม่มีน้อง พ่อเสียชีวิตตอน ขึ้น ม.4 ไม่มีครอบครัวใหม่ ไปอยู่กับอาทง อาม่า ที่แหลมตะลุมพุก นครศรีธรรมราช บ้าน อาทง อาม่า อยู่ที่นั่น ป๊าหนูก็อยู่กรุงเทพ ทางบ้านญาติพ่อเกลียดแม่ พาลมาเกลียดพวกหนู ก็เลย ไม่ได้ติดต่อกันเลย น่าจะสนิทกันมากกว่านี้ถ้าเป็นภาวะปกติ พ่อเสียไม่รู้จักกันไปเลย ความรู้สึกเห็นใจแม่ แต่แม่ฟ้องหย่าพ่อ ลูก 2 คน เห็นใจสงสารพ่อกว่าพ่อเสียด้วยอารมณ์ ตระมอมใจเหมือนเป็นโศกนาฏกรรม (มาช่า 2552)

2. อัตลักษณ์อ้างอิงแห่งตน

เพศสภาพ ความเป็นชาย ความเป็นหญิง และความเป็นกลาง คนสองเพศ เป็นคนประเภทที่อยู่ตรงกลางระหว่างความเป็นชายและความเป็นหญิง คำว่า “กะเทย” ถูกนิยามในฐานะที่เป็นความคลุมเครือก้ำกึ่ง เพศสภาพกะเทยก่อตัวขึ้นมาในศตวรรษที่ 20 โดยไม่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ เพศสรีระ และเพศสภาพ ความเป็นตัวตนของมาช่าและกระบวนการสร้างตัวตน ภาพลักษณ์ของ เพศวิถีแบบ ชายที่แต่งกายข้ามเพศ คือชายที่แต่งกายเป็นหญิง ที่เป็นที่รู้จักในฐานะของกะเทย

มาช่ารับรู้ตั้งแต่จำความได้ว่าตนเองมีลักษณะความเป็นผู้หญิงเหมือนมารดา และพี่สาว ไม่เคยคิดว่าตนเองเป็นผู้ชาย ในวัยเด็กมาช่าชอบเล่นกับเด็กผู้หญิง เล่นกับพี่สาว มักถูกเด็กผู้ชาย แกล้งเป็นประจำ ด้วยความที่เรียบร้อยน่ารัก น่าเอ็นดู มารดาเริ่มรับรู้ความเป็นกะเทยของบุตรชาย แต่ไม่ยอมรับความเป็นเพศทางเลือก สำหรับพี่สาวและน้องสาวมีความเข้าใจยอมรับในลักษณะการ แสดงออกถึงความเป็นผู้หญิงของมาช่า ไม่ได้กีดกัน หรือห้ามปรามแต่ประการใด ในช่วงวัยเรียน มาช่าชอบรวมกลุ่มอยู่กับเพื่อนกะเทย เพื่อไม่ให้ถูกรังแก และมีความคิดที่ว่าไม่มีใครเข้าใจกะเทย เท่ากับกะเทยด้วยกัน สังคมภายนอกมักมองกะเทยเป็นตัวประหลาด และชอบดูถูก หรือพูดจา ล้อเลียน

ตั้งแต่จำความได้รู้สึกตัวเองไม่ใช่เพศชาย คิดว่าเป็นแบบแม่เป็นแบบพี่สาว แม่รู้มานานแต่ไม่พูด ไม่ยอมรับ พี่สาวไม่ต่อต้านที่เป็นแบบนี้ แต่ตามใจ สนับสนุน มีอะไรก็คุยกับ พี่สาว ตอนนี้พี่สาวแต่งงานมีครอบครัวแล้ว แก่กว่าหนู 6 ปี หนู 23 ปีที่ 29 พ่อคงมองว่าเป็น เด็กผู้ชายน่ารัก ไม่สนิท เจอกันบ้างแต่ไม่สนิท ตอนอยู่กับพ่อยังเด็กมาก โอ้เราทำให้ซี้คอ ไปโรงเรียนทุกวัน พ่อแต่งชุดตำรวจ เดินไปส่งให้ซี้คอ ภาควิชาใจพ่อเป็นตำรวจไม่มีใคร แกล้ง (มาช่า 2552)

ครั้งแรกที่ผู้วิจัยนัดพบกับมาซา เพื่อสัมภาษณ์พูดคุย สิ่งแรกที่เห็นและประทับใจในอัตลักษณ์ของมาซา คือ การแสดงออกในตัวตนผู้สังเกตด้วยความมั่นใจ กล้าหาญ และยอมรับกับคำวิพากษ์ ด้วยการแต่งกายข้ามเพศ สวมกระโปรง ไว้ผมยาว แต่งหน้า รูปร่างหน้าตาเป็นหญิง มีหน้าอกซึ่งเกิดจากกระบวนการปรับฮอร์โมน บุคลิกท่าทาง พฤติกรรม มีลักษณะท่าทางมีความเป็นหญิงมากกว่าผู้หญิง ถือว่าเป็นกะเทยที่สวยงาม น่ารัก หุ่นดี สูงโปร่ง ผิวขาว พูดจาตรง ไม่มีท่าที กระด้างกระด้าง อารมณ์ดี มองโลกในแง่บวก ผู้วิจัยสังเกตลักษณะท่าทางที่มีความเป็นหญิงมากกว่าผู้หญิง คือ มีความเรียบร้อยเป็นธรรมชาติ ผู้วิจัยมีโอกาสสังเกตพฤติกรรมในขณะที่มาซาซื้อผลไม้ไปฝากเพื่อนรุ่นพี่ เธอเลือกผลไม้แต่ละลูกเอง รู้จักวิธีการเลือก ท่าทางการหยิบจับ ถ้ามองผิวผิวน โดยไม่พิจารณาอย่างจริงจัง ภาพที่เห็นคือหญิงสาวคนหนึ่งที่ยืนซื้อผลไม้หน้าร้านพูดคุยกับแม่ค้าในเรื่องทั่วไป หรือการนั่งรับประทานอาหารด้วยกัน กิจกรรมารยาทเช่นเดียวกับผู้หญิง

ในกลุ่มนักศึกษากะเทยมีการตั้งชื่อเล่นหรือฉายาให้กับทุกคนขึ้นอยู่กับหน้าตา บุคลิก ท่าทาง อุปนิสัย โดยรุ่นพี่กะเทยจะเป็นผู้ตั้งชื่อให้ สำหรับมาซานั้น รุ่นพี่ตั้งให้เพราะเห็นว่ารูปร่างหน้าตาคล้ายกับมาซาที่เป็นคารา นักร้องและนักแสดง

หนูเริ่มแต่งหญิงตอนปี 1 ใครจะเรียกหนูว่า กะเทย ก็จริงใจดีหนูยอมรับ แต่อย่ามาเรียกอีกะเทย หนูเป็นกะเทยที่มีการศึกษาอย่ามาหยาบคาย อาจารย์เรียกพวกหนูว่ากลุ่มนางฟ้า ก็ชอบนะ พยายามหล่อหลอมให้เป็นกลุ่มก้อนเดียวกัน (มาซา 2552)

กะเทยเป็นเพศสภาพที่มักตกเป็นเป้าหมายของการดูถูก ดูหมิ่น และถูกประณามอยู่เสมอ เป็นสัญลักษณ์ของการเหยียดหยามจึงไม่แปลกใจเมื่อทำกิจกรรมอะไรในสังคมจึงเป็นที่จับตามองด้วยความหมายทางสายตาที่ความรู้สึกแตกต่างกันไป แม้กระทั่งการดำเนินชีวิตปกติในสังคม ดังนั้นกะเทยไม่ว่าจะแต่งหน้าทาปากหรือไม่ อัตลักษณ์ที่ถูกทำให้เป็นธรรมชาติเช่นนี้มีขึ้นได้ด้วยทักษะที่ว่า การแต่งกายเป็นแค่การดัดแปลงร่างกายที่สำคัญน้อยกว่าการสร้างตัวตนทางสาธารณะ และถึงที่สุดแล้วก็เป็นการนำเอาศักยภาพหรือชะตากรรมของตนเองออกมาแสดงสู่สายตาของสาธารณชน

คนมองใช่หรือไม่ใช่เป็นเรื่องปกติ ชินกับภาวะที่คนมอง บางทีมองด้วยความสงสัย มองด้วยความชื่นชม ชื่นชอบ มองด้วยความชิงชังก็มี มีทุกรูปแบบเลยสิน ไม่สนใจเลย ดิฉันไม่ได้ขอเธอกิน จะค่าจะว่าจะมองก็มองไปเถอะ ไม่ได้ขอตั้งก้นข้าว (มาซา 2552)

การเข้าห้องน้ำหญิงทั่วไป ผู้หญิงก็จะมองบ้าง เคยเข้าห้องน้ำผู้หญิงที่มหาลัย รุ่นพี่ที่มหาลัยพูดว่า ขอโทษนะคะที่นี้ห้องน้ำหญิง หนูก็ตอบกลับไปว่า ทราบแล้วค่ะ ก็เข้าไปเฉยๆ ให้นูเข้าห้องน้ำชาย จะบ้าเหอ อย่างนั้นนะตกลงกว่า (มาซ่า 2552)

ความเป็นกะเทยไม่ได้ห้ามความเสน่หาในเพศเดียวกัน และความสนิทเสน่หาระหว่างเพศเดียวกันที่เปิดเผยต่อสาธารณะ มาซ่าก็เช่นเดียวกัน มีเพื่อนชายที่รู้จักคบหากันในช่วงศึกษาในมหาวิทยาลัย เพื่อนชายยอมรับในความเป็นกะเทยของมาซ่า เป็นกำลังใจ มีน้ำใจคอยช่วยเหลือ แก้ปัญหาให้คำปรึกษา รับฟัง ทำให้มีกำลังใจในการเรียน ยามที่มาซ่ามีปัญหาขัดแย้งกับมารดาเรื่องการไม่ยอมรับในสิ่งที่ตนเป็น คนรู้ใจคนนี้ก็โทรไปพูดคุยอธิบายเป็นคนกลางให้ระหว่างมาซ่ากับมารดา ปัจจุบันได้จากกันด้วยดี กลายเป็นอดีตคนรู้ใจ แต่ความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนคงเดิม

เขาเป็นคนดี เคยมีอารมณ์จริงจังถึงขั้นโทรไปคุยกับแม่เรื่องระหว่างเรา เวลาหนูทะเลาะกับแม่หงุดหงิด เขาก็ยังทนได้ โทรไปคุยกับแม่ด้วย หนูรู้สึกว่ามันนานไปแล้ว ยิ่งนานก็ยิ่งจางๆ เลิกกันตอนนี้ก็เป็นเพื่อนกัน ตอนนี้ก็มีคุยกันบ้าง นัดกินข้างกันบ้าง หลังๆ ใจเขาไม่ได้อยู่กับเรา ไม่ได้โกรธได้เกลียด (มาซ่า 2552)

3. ชีวิตด้านการเรียน

มาซ่าเล่าว่าเธอเรียนหนังสือสำเร็จชั้นประถมศึกษาจากโรงเรียนในจังหวัดพัทลุง จากนั้นได้ย้ายมาอยู่กับน้าสาว และพี่สาวที่กรุงเทพฯ ศึกษาต่อตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนสำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า กรุงเทพมหานคร แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ สำเร็จการศึกษาด้วยผลระดับคะแนนที่สูง เกรดเฉลี่ย 3.60

อย่างไรก็ตามเมื่อเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มาซ่ามีความมุ่งมั่นเหมือนนักเรียนคนอื่นๆทั่วไป ที่มุ่งเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยของรัฐ ในขณะที่ชื่นชอบมาซ่ามีความตั้งใจเรียน มีผลคะแนนรวมของระดับมัธยมปลายที่สูง จึงมีความหวังอย่างมากว่าสามารถสอบเข้าเรียนต่อในคณะ และมหาวิทยาลัยที่ต้องการได้

ในช่วงเวลานั้นมาซ่าตั้งความหวังอยากเข้าศึกษาต่อในคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศและเป็นคณะที่มาซ่าเองชื่นชอบ ในการเลือกอันดับสอบเอ็นทรานซ์เข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา มาซ่าได้เลือกไว้ 4 อันดับ อันดับ 1 คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันดับ 2 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อันดับ 3 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และอันดับ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

หนูไม่ทราบว่ามันสอนอะไร มุ่งไปที่นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (มาช้า 2552)

อย่างไรก็ตามมาช้าไม่สามารถบรรลุความต้องการ หรือประสบความสำเร็จในการสอบเข้าเรียนต่อยังคณะและมหาวิทยาลัยที่ต้องการได้ ดังนั้นคณะและมหาวิทยาลัยที่เธอสอบผ่านเข้าศึกษาได้ คือ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

4. ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยศิลปากร

ความพลาดหวังในการเข้าศึกษาต่อในคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แม้ไม่สามารถเข้าศึกษาในวิชาและมหาวิทยาลัยที่ต้องการ มาช้ายอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น ทำให้มาช้าก้าวเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี คณะวิทยาการจัดการ ซึ่งเป็นคณะที่มาช้าไม่ชอบเรียน

หนูไม่ได้เรียนในสาขาที่ชอบ แต่หนูพยายามเรียนให้จบ หนูเอ็นท์ติดอันดับ 4 แล้วไปไกลด้วย พอเรียนไปปีหนึ่งแล้ว ไม่อยากชิว ไม่อยากเสียเวลา เรียนก็เรียน หนูสอบติดเป็นอันดับ 2 ของคณะวิทยาการจัดการด้วยนะ (มาช้า 2552)

การเข้าเป็นน้องใหม่ เริ่มจากการปรับตัวตั้งแต่การใช้ชีวิตในหอพัก ต้องอาศัยอยู่ร่วมกับเพื่อนที่มาจากที่อื่น มหาวิทยาลัยมีระบบการเรียนการสอนที่ต่างจากชั้นมัธยม ที่นี้นักศึกษาต้องดูแลตนเอง วางแผนเรื่องเวลา เรื่องการเรียน เพื่อให้สามารถใช้เวลาอย่างคุ้มค่ามีประโยชน์มากที่สุด ต้องรู้จักการแบ่งเวลาเรียน เวลาพักผ่อน เวลาทำกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสม เมื่อเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัยจึงได้ใช้เวลาแห่งการเป็นน้องใหม่ เริ่มต้นสิ่งใหม่ๆ ให้กับตนเอง โดยเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมรับน้องใหม่ การสมัครเป็นพี่เลี้ยง

กิจกรรมการรับน้องใหม่ของนักศึกษาจะแยกกันได้แยกกับนักศึกษาชาย หญิงต่างหาก ไม่ปนกัน มีการวิพากษ์เฉพาะ ไม่รับน้องรวม จุดประสงค์หลักที่แยกกิจกรรมการรับน้องคณะ ก็คือไม่มีใครเข้าใจคณะมากกว่าพวกคณะด้วยกัน สังคมภายนอกมองพวกคณะว่าเป็นตัวประหลาด ถ้าพวกคณะมารวมกันก็ไม่ประหลาด เพราะเป็นคณะเหมือนกันหมดทุกคน โดยรุ่นพี่จะทยอยขึ้นปีสูงขึ้นไป จะไปรับนักศึกษาใหม่ที่เป็นคณะมานั่งรวมกลุ่มกัน พูดคุยกัน แสดงออกถึงตัวตน หลังจากนั้นรุ่นพี่รับน้องด้วยวิธีการที่เรียกว่าการวิพากษ์ ด้วยการใช้อุปมาอุปไมย คำหยาบคาย เพื่อทดสอบว่าใครทนได้มากน้อยแค่ไหน การวิพากษ์คณะเป็นกิจกรรมที่หนักมาก เมื่อเปรียบเทียบกับ

กับการวิพากษ์รวมทั้งผู้ชายและผู้หญิง สำหรับพวกผู้ชายไม่กล้าทำอะไรที่เกินเลย รุ่นพี่บางคนก็สนุกขึ้นมา ถ้ารุ่นน้องตอบคำถามไม่ถูกใจจะสั่งให้น้องทำตัวเป็นควายโดยให้คาบหญ้าไว้ในปาก แต่ได้ล้างหญ้าให้สะอาดโดยไม่บอกให้รุ่นน้องทราบ พี่ว้ากมีหลายประเภท บางคนพูดจาปลอบใจ บางคนแสดงความดู บางคนพูดอย่างมีเหตุมีผล

ว้ากกะเทย บางอารมณ์ก็เคืองในความไม่มีเหตุผล หนูโดนมาเยอะกว่าทุกคน หนูไม่ได้ต่อต้าน ด้วยความที่ทุกคนมาแผดเสียงกรีดกรีดกัน แต่หนูเป็นแบบนี้ เขาว่าหนูแะยะ กระแฉะ ไม่เป็นกะเทยที่กรีดกรีด เรียบร้อย หนูเลยโดนมากกว่าใครด้วยความหมั่นไส้ (มาซา 2552)

วัฒนธรรมการรับน้องกะเทยนั้น มาซาเล่าว่าเกิดจากรุ่นพี่กะเทยคณะสัตวศาสตร์ ซึ่งเมื่อก่อนนั้นคณะนี้ ตั้งอยู่ที่วิทยาเขตสนามจันทร์ ภายหลังย้ายไปอยู่ที่วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ได้นำกิจกรรมการรับน้องกะเทยมาใช้เป็นประเพณีสืบทอดต่อกันมา

เมื่อรุ่นพี่กะเทยคนไหนถูกใจ ถูกชะตารุ่นน้องกะเทยชั้นปี 1 จะรับเป็นลูกสาว หรือเรียกว่าการไปจับรุ่นน้อง โดยเรียกแทนตัวเองว่าคุณแม่ ซึ่งเรียกกันว่าระบบแม่ลูก เหมือนพี่รหัส แล้วดูแลกันไป ไปไหนไปด้วยกัน ปรีกษาหรือกันทั้งด้านการเรียน และเรื่องส่วนตัว มีการนับลำดับญาติสืบทอดกันไป ความสัมพันธ์แบบเครือญาติ ขึ้นอยู่กับความพอใจ ส่วนใหญ่แล้วเลือกแม่ลูกที่มีนิสัยพื้นฐานคล้ายกันเหมือนกัน

ความขัดแย้งระหว่างเพื่อนกลุ่มกะเทยที่ร่วมชั้นเรียนบนพื้นฐานของความไม่เข้าใจกัน เริ่มจากเพื่อนสนิทที่เป็นเพื่อนร่วมห้องพักเดียวกัน และเป็นเพื่อนเรียนสาขาการจัดการธุรกิจทั่วไปเหมือนกัน ด้วยการพูดกล่าวร้าย ป้ายสี จนเพื่อนในกลุ่มกะเทยด้วยกันเชื่อตามคำพูด คล้อยตาม เห็นด้วย เริ่มมีการขุบขิบ นินทา อิจฉาริษยา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่มาฆ่าเสแสร้งทำตัวเรียบร้อยให้ดูดีในสายตาของคนภายนอกที่มองมา มาซาพูดจาใส่ร้ายคนอื่น นินทาต่อว่าเพื่อนคนอื่นๆในกลุ่ม เป็นคนโกหก จนเพื่อนกะเทยคนอื่นในกลุ่มเกลียดมาซา เริ่มตีตัวออกห่าง ไม่คบหาสมาคม ไม่พูดจาด้วย ทำให้ต้องมาฆ่าแยกตัวออกมาจากกลุ่มคนเดียว อยู่อย่างโดดเดี่ยว ไปกินข้าวคนเดียว ไปเรียนหนังสือคนเดียว ทำกิจกรรมต่างๆคนเดียว จนถึงจุดที่รับสภาพไม่ไหว อึดอัดที่ไม่มีเพื่อนพูดคุย คบหา เก็บตัวอยู่ที่หอพักไม่สามารถไปเรียนหนังสือได้ ส่งผลกระทบกับการเรียน ไม่เข้าชั้นเรียน ไม่มีกำลังใจที่จะเรียนหนังสือ ทำให้เรียนไม่ทันคนอื่น ไม่อ่านหนังสือก่อนสอบ เพราะมีสภาพจิตใจที่เป็นทุกข์ เกิดอาการเครียด ท้อแท้ ทำให้มีผลการเรียนที่ตกต่ำเกรดเฉลี่ยอยู่ที่ 2.30 ต่อมาเพื่อนคนนี้

ไม่ได้ศึกษาต่อชั้นปีที่ 2 เพราะไม่สามารถเรียนได้ เนื่องจากมีผลการเรียนระดับที่ต่ำมากเกรดเฉลี่ย อยู่ที่ 1.30 เท่านั้น

เพราะเรามีนิสัยแบบนี้ ไม่ไว้ตัว ไม่ใช้กะเทยที่ไว้ตัวที่เดินไปก็กรีดไป เราไม่ใช่คน นิสัยแบบนั้น ทุกคนก็มองว่าเราแอ๊บเรียบร้อย ทำให้คนอื่นมองว่าเราเรียบร้อย ทั้งๆที่เราเป็น แบบนี้ บางครั้งก็ตอกกลับไปว่า เพราะที่บ้านมันเลี้ยงมาแบบนี้ ไม่ได้เลี้ยงอย่างตลาดแบบ เธอ เพื่อนก็โกธร (มาช้า2552)

เพื่อนที่มหาลัยเป็นการคบกันเมื่อโตแล้ว มีสิ่งอื่นมาเจือปน ไม่ได้มีความบริสุทธิ์ใจ อย่างเดียว มันเป็นการคบเพื่อหวังผลประโยชน์ คบกันฉาบฉวยแค่ปีเดียว สร้างวีรกรรมเด็ด ไว้ให้เจ็บแค้นให้เราหลายอย่างจนไม่อยากจะนึกถึง ปั่นหัวเพื่อนให้เกลียดเรา ผ่านมาได้ด้วยความอดทน อยากบอกว่าเกิดเป็นคนต้องอดทน (มาช้า2552)

เพื่อนคนที่ออกไปนั้น ส่งผลกับการเรียนของหนูมากตอนปี 1 เรียนไม่ได้เลย คนนี้ทำ ชีวิตหนูรวนไปเลย ตอนแรกรักกันมาก สนุกกันมาก เขาเรียนปีเดียว เขาก็ออกปี 2 เป็นรุม เมทด้วย ปั่นหัว ฉันทสนิทกับเขาทำไมเขากลับฉันทแบบนี้ การเรียนตกมาก เราเครียดไม่ไป เรียนเลย เราอายเพื่อน เดินไปเรียนแล้วโดนเพื่อนนินทา เราไม่ไปเรียนดีกว่า เราแค้นคำพูด ในสิ่งที่เราไม่ได้เป็น ส่วนใหญ่เป็นเรื่อง เอ๊ะ กระแฉะ ตอแหล เขาจะเอาหนูไปเมาท์ อ้างว่า เราพูดอย่างนั้น พูดอย่างนี้ เอาไปดิดีดืไซ้เติมที่ เราก็เสียหายเต็มๆ หว่าหนูจะไปดาคันนั้น คนนี้ เราไม่รู้ที่เราทำอะไรผิด จนกระทั่งเราไม่มีเพื่อนเลยตอนปี 1 ไปกินข้าวคนเดียว ไป โหนคนเดียว เคยไปร้องให้กับอาจารย์ที่คณะด้วย ว่าหนูเรียนไม่ได้ (มาช้า 2552)

จากเหตุการณ์นี้ทำให้มาช้าได้ตัดสินใจสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยใหม่เพื่อเปลี่ยน คณะเรียน มาช้าต้องการศึกษาที่คณะอักษรศาสตร์ วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ เพราะมีเพื่อน กะเทยที่สนิทเรียนที่คณะนี้ เดิมเป็นเพื่อนสมัยเรียนมัธยม แล้วมาสนิทที่มหาวิทยาลัย ยาม ที่มาช้ามีปัญหาเรื่องเพื่อนที่วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ได้มาปรึกษาเพื่อนคนนี้ แต่เนื่องจากการ สอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้ใช้ระบบใหม่เป็นระบบกลางการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษา (Central University Admissions System : CUAS) หรือระบบแอดมิสชั่นส์กลาง ที่ใช้ ทำการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาปีการศึกษา 2549 แทนระบบเอ็นทรานซ์ที่ใช้ อยู่ เดิม โดยใช้ผลคะแนนรวมของระดับชั้นมัธยมปลาย สำหรับมาช้าเป็นรุ่นสุดท้ายที่ใช้ระบบ เอ็นทรานซ์ มาช้าทำคะแนนได้ดี แต่ไม่สามารถนำคะแนนจากระบบเอ็นทรานซ์เดิมของแต่ละ

รายวิชามาสะสมได้ ทุกอย่างจึงเริ่มต้นอ่านหนังสือใหม่ คะแนนที่ออกมาได้ไม่ดี จึงไม่ได้เลือกคณะใหม่

มาปรึกษาเรื่องการย้ายคณะจะไปอักษร ตอนปี 2 เดือนไปไม่ว่าก็ขอให้ทางนั้นเขารับคุย เป็นเรื่องเป็นราวถึงรับแล้วค่อยลาออก ถามเขาว่าเรียนไม่ไหว เขาว่าไหวแต่ไม่ชอบ ก็เลือกที่เราชอบแล้วตัดสินใจ (อาจารย์ที่ปรึกษา 2553)

มาซาได้สมัครลงเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงไว้ ตั้งใจว่าจะลาออกจากมหาวิทยาลัยอย่างจริงจัง ทำയสุดเพื่อนในกลุ่มที่เคยเข้าใจผิดกัน ได้ติดต่อทางโทรศัพท์ให้มาพูดคุยกันว่าระหว่างเพื่อนนั้นมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง กับสิ่งที่ได้ยินได้ฟังมานั้น เป็นเรื่องที่เป็นการว่ากล่าวใส่ร้ายป้ายสี ทำให้มีผลกระทบระหว่างเพื่อนนั้นจนหายขาดตอนแตกแยกด้วยความเข้าใจผิดด้วยความไวใจ เชื่อถือในคำลงคำเท็จของเพื่อนอีกคน สร้างความเจ็บปวดให้กับชีวิตของมาซาไว้มากมาย เมื่อเพื่อนในกลุ่มสามารถปรับความเข้าใจกันได้ นำมาสู่ความสัมพันธ์ที่แนบแน่น และความเป็นเพื่อนที่ยั่งยืน เมื่อเป็นเช่นนั้น จึงตัดสินใจเรียนที่เดิม ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจแน่วแน่ที่จะทำเพื่อตนเอง

ในมหาวิทยาลัย มาซาไม่คบเพื่อนสนิทที่เป็นผู้หญิงเลย คบแค่เพียงผิวดินคุยกันอย่างฉาบฉวยหวังผลประโยชน์ในการเรียนร่วมกัน การทำงานกลุ่ม เพราะมาซาเป็นคนขี้อายผู้หญิงเพื่อนผู้หญิงในมหาวิทยาลัยชอบพูดคุยนิทา มาซาบอกว่าไม่ค่อยชอบรับรู้เรื่องคนอื่นด้วยเลยไม่อยากร่วมวงสนทนาในเรื่องแบบนี้ อีกเหตุผลที่มาซาได้ให้ไว้คือ มาซามีเพื่อนผู้หญิงที่คบกันตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มเก่าอยู่ 4 คน เลยไม่คิดที่จะหาเพื่อนใหม่ เพื่อนผู้หญิงเหล่านี้เป็นเพื่อนสนิทที่ยังติดต่อดูแลกลุ่มกันปีละครั้ง ภาษาในกลุ่มเรียกว่าการพิตแก๊ง (fit gang) คือการนัดรวมตัวกัน พบปะพูดคุยกันระหว่างเพื่อน มาซามีความสุขกับเพื่อนผู้หญิงสมัยมัธยมศึกษาตอนปลายมากกว่า ซึ่งแต่ละคนได้แยกย้ายกันไปศึกษาต่อต่างสถาบันกัน

การเรียนในมหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 และ 2 ยังไม่มีงานกลุ่มมากเท่าชั้นปีที่ 3 และ 4 เริ่มแรกทั้งคณะวิทยาการจัดการมีนักศึกษาจะทยอยทั้งหมดจำนวน 13 คน พอขึ้นชั้นปีที่ 2 มีเหลืออยู่ 10 คน บางวิชาถ้ามีการจับกลุ่มทำรายงาน ส่วนเกินจากกลุ่มคือมาซา ที่ออกมารวมกลุ่มกับผู้หญิงช่วยทำในเรื่องการหาข้อมูล การพิมพ์ เพราะมาซาถนัดในการพิมพ์ข้อมูลได้เร็ว แต่ไม่ออกไปนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน เวลาเรียนจะนั่งประมาณกลางๆห้อง โดยมีการจ้องเก้าอี้เรียนยาว 10 ที่ สำหรับเพื่อนนักศึกษากลุ่มกะเทยด้วยกัน ถ้าได้รวมเฉพาะกลุ่มกะเทยในการทำงาน เรียน กล้าแสดงความคิดเห็นกันเต็มที่

บางวิชาที่ไม่ชอบอาจารย์ผู้สอนก็ไม่เข้าชั้นเรียน โดยเฉพาะอาจารย์ที่เปิดหนังสือ เปิดเอกสารอ่านให้นักศึกษาฟังทั้งชั่วโมงเรียน เพราะมีความรู้สึกจะไปอ่านเองก็ได้ หรือไม่ก็บันทึกเสียงกลับไปฟัง มาเล่าว่าอาจารย์หลาย ๆ คนในมหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นผู้มีความรู้อย่างแท้จริง ประสิทธิภาพวิชา มีการสอดแทรกความรู้ให้รู้ตลอดเวลา วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่มาช้านานและชอบเรียนมากที่สุด ชอบอาจารย์ทุกคนที่สอนภาษาอังกฤษ สอนสนุกทำให้ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียน เป็นวิชาเดียวที่มาเล่าเรียนได้ดีและเพื่อน ๆ ทุกคนในกลุ่มต้องการความช่วยเหลือ ส่วนวิชาอื่นมาเล่าขอความช่วยเหลือจากเพื่อนแลกเปลี่ยนกัน โดยรวมมาเล่าพอใจกับการเรียนที่มหาวิทยาลัยศิลปากร

อ่านซีทให้เด็กฟัง ไม่ชอบการสอนของอาจารย์ที่อ่านซีทให้เด็กฟังอัดเทปก็ได้ อารมณ์ไม่ไหวไปดีกว่า ถ้าวิชานี้มีการเช็คชื่อก็โดนตัดคะแนนการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนไป (มาเล่า 2552)

การเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย มาเล่าให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางให้คณะ การแสดงเฟรชชีไนท์ (Freshy Night) ตอนอยู่ชั้นปีที่ 1 เมื่อเป็นรุ่นพี่ปีสูงขึ้นก็เป็นพี่เลี้ยงดูแลรุ่นน้อง เป็นรุ่นพี่สอนเชียร์ริตเตอร์ ไม่กระทบกับการเรียนเพราะไม่ได้ทำกิจกรรมมากกว่าการเรียน รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน การทำกิจกรรมทั้งของมหาวิทยาลัย และกิจกรรมส่วนตัว การเรียนในชั้นปีที่ 1 มีการเรียนหนักมาก ขึ้นชั้นปีที่ 2-3 เรียนลดหลั่นกันพอมีเวลาเหลือทำกิจกรรม เมื่อขึ้นสู่ชั้นปีที่ 4 ถึงมีรายงานมาก แต่มีเวลาเหลือมากขึ้น กิจกรรมที่มาเล่าทำในช่วงเวลาว่างคือ วาดรูป เขียนบันทึกไดอารี่ ปั่นจักรยาน วิ่งออกกำลังกายในช่วงเย็นหลังเลิกเรียนกับเพื่อนๆ หรือคนเดียว หลังจากนั้นอาบน้ำ กินข้าว ช่วงค่ำมาเล่าใช้เวลาในการอ่านหนังสือ ทบทวนวิชาเรียนจนถึงเวลาห้าทุ่มถึงเข้านอน บางครั้งกลางคืนก็ลงมานั่งอ่านหนังสือกับเพื่อนร่วมห้องพักที่ห้อง เอนกประสงค์หรือ ไม่ก็เป็นที่โรงอาหาร

ความสัมพันธ์กับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมาเล่าว่า มีความอบอุ่นมาก อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นกำลังใจในการเรียนที่ดี ขอคำปรึกษาได้ทุกเรื่อง ขอความช่วยเหลืออะไรได้ทุกอย่าง ไม่เคยปฏิเสธลูกศิษย์เลย อาจารย์ใจเย็น ค่อย ๆ ให้อำนาจ

เรื่องเรียนไม่ปรึกษา มีเรื่องทุกข์ใจมาปรึกษา เขาเข้าใจเรา เราพร้อมแนะนำ ไม่ค่อยมาเรื่องเรียน เวลาที่เขามาเขานั่งคุย เขาฟังเรา ไม่แค้นดีสังคม ไม่ปฏิเสธสังคม ฟังเชื่อหรือเปล่า แต่ไม่มีอะไรในแง่ลบ เป็นเด็กที่ใช้เหตุใช้ผลในการตัดสินใจ ไม่ใช้อารมณ์เป็นหลัก

เข้ากับอาจารย์คนอื่นได้ดี ไม่มีปัญหา ข้อดีคือรับฟังพร้อมเปิดปัญหา พฤติกรรมเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เกรง เรื่องกิจกรรมมาร่วมไม่ได้ห่าง ให้ความร่วมมือกับชั้นปี ครูบาอาจารย์ก็ไม่มีปัญหา มีปรับทุกข์เรื่องอาจารย์คนอื่นมาต่อว่าเด็กรุ่นน้อง มาช้าโดนกระแทก พุดกระพือ อาจารย์คนนั้นหาว่าพวกที่แต่งตัวผิดเพศ เป็นพวกวิปริตทางจิต ซึ่งมันก็แรง บอกเขาว่าในฐานะที่เป็นผู้ใหญ่ก็ช่วยอบรมน้องด้วย ให้อดทนทำอะไรให้เป็นเรื่องเป็นราวอย่าไปประท้วง ถ้ามีปัญหา ทำเป็นเรื่องเป็นราวที่ถูกต้อง เปิดประเด็นข้อมูลให้ถูกต้อง ถ้าเขาทำไม่ถูกต้องชี้แจง ไม่ใช่ตอบโต้ เขาทำไม่ถูก ถ้าจะไปฟ้องผู้ใหญ่ ทำเป็นเรื่องเป็นราว ตั้งวงประท้วงไม่ถูกตอนนี้อาจารย์คนนั้นออกไปไม่อยู่แล้ว (อาจารย์ที่ปรึกษา 2553)

5. ชะตากรรมบนความขัดแย้งสู่เส้นทางการฆ่าตัวตาย

ผู้ชาย ผู้หญิงและกะเทย ศักยภาพมีมาแต่กำเนิด แม้บางครั้ง ศักยภาพนี้โดยตัวมันเองเป็นการทรยศต่อสิทธิโดยกำเนิดที่มนุษย์สามารถอ้างได้ เด็กผู้ชายที่มีท่าทางบอบบางอ่อนช้อยเป็นพิเศษมักจะตกเป็นหัวข้อสนทนาของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ญาติ หรือเพื่อนบ้าน ว่าโตขึ้นอาจจะเป็นกะเทย ความจริงในข้อนี้ก็ไม่ละเลยต่อความเป็นตัวตนของมาช้าที่ต้องประสบพบเจอ สร้างความกดดันกดดัน อึดอัด อึดอันสะสมในชีวิตตลอดมา

ช่วงปิดเทอม 2 ของชั้นปีที่ 1 เป็นเวลานาน 3 เดือน มาช้ากลับไปเยี่ยมมารดาที่พัทลุง แต่งตัวในรูปกะเทยลูกกวาด คือวัยรุ่นชายที่แต่งกายข้ามเพศ เสื้อผ้ามีสีฉูดฉาด น่ารัก หวานๆ แบบเด็กวัยรุ่นผู้หญิง เสื้อสีชมพูแบบเด็กๆ ยังไม่แต่งตัวแบบสาว ผมเริ่มยาวมีการต่อผมด้วย แต่พอกลับบ้านก็เอาออก ผมจริงก็เริ่มยาว ฝ่ายมารดาเมื่อพบหน้าบุตรที่มีการแต่งตัวแสดงออกถึงความเป็นกะเทยเริ่มชัดเจน ก็เกิดความไม่พอใจต่อว่าบุตรให้เสียใจ

แม่เห็นหน้าหนู ก็พูดว่าส่งให้ไปเรียน ไม่ได้ส่งให้ไปเป็นกะเทย หนูเสียใจยิ่งกว่าเอาหมอนปอนด์ทุบหัว จิงโทรหาน้าสาว ให้มารับกลับหรือส่งเงินมาให้จะกลับกรุงเทพเอง แต่แม่ไม่ให้กลับ (มาช้า 2552)

ความสัมพันธ์ที่หมองเหม็นก่อตัวเรื่อยมา จากการที่มาช้าได้เข้ามาศึกษาต่อในกรุงเทพมหานคร เป็นเมืองที่สังคมเปิดกว้าง ทำให้มีความกล้าคิด กล้าแสดงออก เกิดการหาข้อตกลงร่วมกันกับมารดา ซึ่งมารดาได้แนะนำให้เลิกเรียนที่มหาวิทยาลัยศิลปากร แล้วจะส่งไปเรียนแต่งหน้า ทำผม มาช้าได้ปฏิเสธและยืนยันว่าจะเรียนที่มหาวิทยาลัยศิลปากรดังเดิม

จะให้ทำอะไรในเมื่อมันเป็นแบบนี้ เรียนสายวิทย์มา รู้ว่ามันเป็นเพราะกรรมพันธุ์ เพราะโครโมโซม เพราะการอบรมเลี้ยงดู ไม่ได้อยากจะเป็นก็เป็นอย่างนั้น คิดอะไร บางทีหงุดหงิดมาจากที่อื่น พอมาเห็นเราที่เป็นอย่างนี้ ก็ยิ่งหงุดหงิด (มาช้า 2552)

มาช้าได้เติบโตมาจากการเลี้ยงดูของน้ำสาวที่กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่เข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กรุงเทพฯ เป็นเมืองใหญ่ สังคมที่เปิดกว้าง มีความหลากหลายทางเพศสภาพ เพศวิถี ทำให้น้ำสาวยอมรับความแตกต่างกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมได้มากกว่า ได้เห็นพัฒนาการที่ค่อยเป็นค่อยไปของมาช้าในการเป็นเพศทางเลือก รับรู้ความเป็นตัวตนของมาช้ามากกว่ามารดา มีบ้างที่มาช้าคิดว่าการที่น้ำสาวยอมรับได้นั้น อาจเป็นเพราะน้ำสาวไม่ได้มาคาดหวังอะไรในตัวเองเหมือนเช่นผู้เป็นมารดาที่เป็นได้ อย่างไรก็ตามมารดาผู้เว้นระยะห่างจากการเลี้ยงดูมาช้าตั้งแต่เริ่มก้าวเข้าสู่วัยรุ่น ไม่ได้เห็นด้านการพัฒนา ไม่เห็นการเริ่มต้นในการเข้าสู่ความเป็นเพศทางเลือกของมาช้า สังคมแวดล้อมในต่างจังหวัด ทำให้มารดาใส่ใจให้ความสำคัญกับคำติชมนิทาของเพื่อนบ้าน อับอายที่มีบุตรเป็นกะเทย บนพื้นฐานของความไม่เข้าใจกันนั้นเป็นแรงกดดันให้กับมาช้ามาก

ชีวิตระหว่างเรียนชั้นปีที่ 3 เทอม 1 ได้ประสบปัญหาความกดดันจากมารดาผู้ที่ไม่ยอมรับไม่ยอมเข้าใจในความเป็นกะเทย ด้วยความอับอายเพื่อนบ้านที่มีลูกผิดเพศชอบแสดงออกเป็นผู้หญิง สังคมต่างจังหวัดที่ให้ความสำคัญกับคำพูดของบุคคลอื่นมากกว่าสภาพจิตใจของผู้เป็นบุตร เกิดอาการเครียด ต้องการประชดสังคม และไม่ต้องการมีชีวิตอยู่ต่อไป จึงได้ตัดสินใจกินยาแก้แพ้ คลอร์เฟนิรามีน (Chlorpheniramine) หรือยาแก้แพ้เม็ดสีเหลือง จำนวน 60 เม็ดเพื่อฆ่าตัวตาย โดยตั้งใจที่จะตาย การฆ่าตัวตายโดยวิธีกินยาเกินขนาดนั้นไม่ได้ทำให้ตายในทันที ความรู้สึกหลังจากกินยาไปแล้วมาช้าเล่าว่า รับรู้ถึงความทรมานในเบื้องต้นที่ค่อยทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆตามลำดับ เริ่มเกิดอาการมึน เวียนศีรษะ สะลึมสะลือ หัวใจเต้นแรงจนเหมือนว่ามันแทบจะหลุดออกมาจากหน้าอก กล้ามเนื้อทุกส่วนในร่างกายเต้นตุบๆเป็นจังหวะถี่ๆ หายใจได้ลำบาก ดวงตาพร่ามัว ได้ยินเสียงรอบข้าง แต่ไม่มีสติมากพอที่จะเรียบเรียงคำให้เป็นประโยคแล้วตอบกลับไปได้ คลื่นไส้ อาเจียนออกมาจนหมดสติ หลังจากนั้นทราบว่าเพื่อนร่วมหอมาเห็นจึงนำตัวส่งโรงพยาบาลชานป่าโล่หัวหิน เพื่อให้แพทย์ทำการล้างท้อง ด้วยยังไม่ถึงเวลาที่จะต้องจากไป จึงไม่ตาย ชีวิตจึงต้องดำเนินตามเส้นทางที่ตนขีดไว้ วันรุ่งขึ้นมารดาขึ้นมาจากจังหวัดพัทลุง เพื่อเฝ้าดูแล เมื่ออาการดีขึ้นจึงรับกลับไปดูแลที่บ้าน

พยายามไม่โกรธเขามันบาป อยู่บนพื้นฐานของความไม่เข้าใจ แม่ไม่ได้เห็นการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ต้น ไม่เข้าใจ พูดให้ตายก็ไม่เข้าใจกันในชาตินี้กับแม่หนูนะ เป็นคนพูดที่ แล้วไม่เข้าใจกับแม่มากที่สุด พยายามพูดกันให้น้อยที่สุด จนปัจจุบันไม่เข้าใจกันมากขึ้น จนถึงมากที่สุด จนหนูไม่พยายามเข้าใจแล้ว เพราะหนูเหนื่อย ถ้าขอได้ขอให้คุยกับแม่เข้าใจสักครั้ง เพราะคุยกันไม่รู้เรื่องเลย คุยกันแบบไม่เข้าใจกันเลย ไม่เข้าใจกันถึงขั้นหนูฆ่าตัวตาย จนขนาดนั้นเลย คนภายนอก เพื่อนที่มหาลัยคิดว่าหนูทะเลาะกับแฟนเสียใจถึงกับฆ่าตัวตาย แต่ไม่ใช่ ไม่เกี่ยวกับเรื่องผู้ชายเลย ไม่เกี่ยวกับแฟน ไม่เกี่ยวเลยทนไม่ไหวแล้วอะไรกับฉันมากมาย คือหนูไม่เคยเสียใจเกี่ยวกับเรื่องผู้ชายขนาดนั้น ทุกคนจะคิดว่า อีนี่ฆ่าตัวตายเพราะผู้ชาย เปล่าพอดีหนูกดคันจากเรื่องที่บ้าน กดคันมาตลอดจนทนไม่ไหวแล้วนะ อะ ไรกับฉันมากมาย วันรุ่งขึ้นแม่ก็มา แม่เข้าใจขึ้นแป๊บหนึ่ง กลัวเราจะทำอีก เหตุผลตอนนั้นไม่ได้ประชิด แต่อารมณ์ตอนนั้น ไม่อยากแล้ว อยู่ไปก็อยู่บนความทุกข์ ถ้าตายไปคงไม่ทุกข์ขนาดนี้ กินยาแก้แพ้ 60 เม็ด เกือบหมดกระปุก ตั้งใจจะให้ตาย พอไม่ตายก็กลัวแม่คำ (มาซา 2552)

หลังการฆ่าตัวตายเนื่องจากการตัดสินใจที่ผิดพลาดโดยใช้อารมณ์เป็นหลักผ่านไป มารดาได้เข้ามาดูแลสภาพร่างกายและ ลดช่องว่างระหว่างกันได้บางส่วน และด้วยความเป็นห่วงกังวลเกรงว่ามาซาจะทำเหมือนเดิมอีก ปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างมารดากับมาซายังไม่พัฒนาไปในทางที่ดี อาจเป็นการมองต่างมุมของผู้เป็นมารดา ที่ใจยังไม่เปิดกว้างยอมรับความจริง

บอกตามจริงเลยนะ หนูเคยบอกกับแม่ว่า แม่คิดว่าหนูตายไปแล้วก็แล้วกัน หนูก็จะคิดว่าแม่ตายไปจากหนูเหมือนกัน แม่เชื่อไหมว่าถ้าหนูเป็นผู้หญิง หนูจะไม่เป็นแม่แบบแม่ แม่คงเสียใจ แต่หนูเสียใจมากกว่า กับการที่เขาปฏิบัติต่อเราเหมือนเขาเลี้ยงลูกไม่เป็น เหมือนก้าวขึ้นผิดขั้นมาตลอด ตั้งแต่พี่สาว เห็นตัวอย่างพี่สาว ดูว่าเขาเลี้ยงลูกไม่เป็น พี่สาวหนูเป็นผู้หญิงปกติ เป็นเพศปกติ ก็ยังกลายเป็นเด็กมีปัญหา แล้วทำไมหนูจะเป็นบ้างไม่ได้ พี่สาวหนูเป็นเด็กปกติ เรียนเก่งมากจบ ม.ต้น เก่งมาก ขนาดเรียนวิชาคณิตศาสตร์ คะแนนเต็ม 100 ได้ 100 เต็ม เก่งขนาดนั้น ช่วยหนูทำการบ้านทุกอย่าง (มาซา 2552)

6. การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อการเรียนรู้

เพื่อให้ตนเองต้องเสียใจจากความผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำของตนเอง จึงเกิดเป็นแรงจูงใจสำคัญที่ทำให้มาซาพยายามและตั้งใจทำให้ดีที่สุด โดยหวังว่าผลการศึกษาที่ดีนั้นเสมือนรางวัลแห่งความภาคภูมิใจของตนเอง ย่อมทำให้ตนมีโอกาสที่ดี มีคุณค่า เป็นเหมือนใบเบิกทางให้กับตนสำหรับการหางาน มีงานที่ดี มีรายได้เพียงพอ

การสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ดี ที่เหมาะสมได้นั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบภายในร่างกาย ความเป็นตัวตนของมาซา และองค์ประกอบภายนอก เช่น สังคม สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่บ่มเพาะ ความเป็นตัวตนของมาซา ที่เป็นแรงเสริมให้ภายในเกิดการขับเคลื่อนประกอบกับแรงกระตุ้น แรงจูงใจจากเพื่อนและครอบครัว ในส่วนการขับเคลื่อนเพื่อไปยังทิศทางใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ทั้งสองสิ่งนี้

ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ของแต่ละคนจึงแตกต่างกันออกไป เนื่องจากแต่ละบุคคลมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนออกมาใช้ที่ต่างกัน อีกทั้งยังมีความสามารถในการผสมผสานองค์ประกอบทั้งภายในและ ภายนอกด้วยแรงกระตุ้นที่ต่างกันด้วย

กระบวนการในด้านความพร้อม ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เป็นการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนที่ก่อให้เกิดการพัฒนาของผู้เรียน เป็นกระบวนการที่นำลักษณะเฉพาะของบุคคลมีผลกระทบต่อตนเองด้วยขั้นตอน และวิธีการของตนเอง หรือจากการสนับสนุนช่วยเหลือของผู้อื่น ทั้งขั้นตอนทางด้านร่างกายจิตใจความคิดความประพฤติ หรือแม้แต่วิถีทางที่ควรเป็น สิ่งต่างๆเหล่านี้ได้หล่อหลอมให้เกิดความเป็นตัวตน เป็นเสมือนเครื่องมือที่ทำให้บุคคลพบกับความสุข ความบริสุทธิ์ ความเฉลียวฉลาด ความสมบูรณ์แบบ ความยั่งยืน ทำให้สังคมยอมรับ เป็นการสร้างคุณค่าความเป็นตัวตนให้แก่บุคคล (Foucault 1988 : 18)

มาซาเริ่มเปลี่ยนแนวคิดที่ไม่ชอบเรียน เรียนไม่ได้ โดยตั้งคำถามกับตนเองว่า ทำไมถึงไม่ชอบเรียน หรือแค่เป็นการคิดว่าไม่ชอบเรียนก็ไม่เรียน ทำไมถึงเรียนไม่ได้ หรือแท้จริงแล้วไม่ได้เรียนมากกว่า เพราะไม่ได้อ่านหนังสือ ทบทวนการเรียนก่อนการสอบ เมื่อปรับเปลี่ยนแนวคิดให้เป็นบวก ต่อมาก็ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเรียน มีการวางแผนเรื่องการเรียนมีการเข้าห้องสมุด ค้นคว้าหาข้อมูล มีวิธีการจัดการแบ่งเวลาเรียน เวลาพักผ่อน และทำกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม

มาซาดังเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน หมั่นหาความรู้ตลอดเวลา เตรียมพร้อมกับการเรียนอยู่เสมอ พร้อมต่อการรับรู้และเรียนรู้ ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนพยายามทำทุกสิ่งทุกอย่างให้ดีที่สุด ส่งผลให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วย การวางแผน การดำเนินชีวิต เพื่อให้ตนเองก้าวไปสู่เป้าหมายที่หวังไว้ได้อย่างภาคภูมิใจ เมื่อผลสอบปลายเทอมออกมาดีขึ้น ทำให้มีกำลังใจในการเรียนต่อไป สนุกกับการเรียนมากขึ้น

เริ่มเปลี่ยนแนวความคิด จากไม่ชอบ เรียนไม่ได้ ไม่ชอบเลข การเงินปวดหัว ชอบชีวิต จากที่ไม่เคยอ่านหนังสือก่อนสอบตอนปี 1 เข้าไปเลยเข้าไปสอบ เลยเริ่มอ่าน เริ่มจากชอบ อาจารย์ผู้สอนด้วยอย่างเช่นบัญชี ภาษาอังกฤษ จะตั้งใจเรียนมากที่สุด อ่านทบทวนไม่ให้ลืม ปลายเทอมเกรดดีขึ้น มีกำลังใจเรียนต่อไป สนุกกับการเรียน เริ่มเข้าห้องสมุด เปลี่ยน

แนวความคิด จากที่คิดว่า ไม่ชอบ ทำไมเราถึงไม่ชอบ แต่เราคิดว่าเราไม่ชอบ ที่เรบอกกว่าเราเรียนไม่ได้ จริงๆเพราะเราไม่ได้เรียนมากกว่า เพราะเราไม่ได้อ่านหนังสือเข้าห้องสอบมากกว่า หลังจากนั้นใกล้สอบสัปดาห์หนึ่งก่อนสอบ อ่านหนังสือ มีเพื่อนสนิทด้วย ช่วยแนะนำกันทั้งสองฝ่ายซึ่งกันและกัน (มาฮา 2552)

หลังผ่านจุดเปลี่ยนก็ผิดไปเลยที่แรกนึกว่าจะแย่ เป็นเด็กดี ความตั้งใจมี รู้ว่าเรามีปัญหาเรื่องมาตัวตายได้ยื่นจากอาจารย์ท่านอื่นที่หลัง ไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์วันนั้น ยังคิดว่าไม่น่าเชื่อ กับเรื่องที่บ้านรับไม่ได้ แต่ละคนมีปัญหาเยอะแยะ จุดตัดจุดเปลี่ยน ขึ้นอยู่กับว่าจะนำมาจัดการกับชีวิตให้ผ่านไปด้วยได้อย่างไร (อาจารย์ที่ปรึกษา 2553)

การยึดเรื่องทัศนคติ คิดเชิงบวก ความพยายามไม่คิดอะไรมาก มาฮาได้แบบอย่างมาจากรุ่นพี่กะเทยชั้นปีที่ 4 หรือที่มาฮาเรียกว่า คุณแม่ ด้วยรูปลักษณะภายนอกที่เหมือนกันมาก นิสัยหน้าตา รูปร่างคล้ายกัน ไปไหนจะไปด้วยกัน ปรึกษากัน ปัจจุบันก็ยังคบกันอยู่

มาฮาไม่ใช่เป็นคนเรียนเก่ง มีบางเทอมได้เกรดเฉลี่ยถึง 3.20 จึงคิดว่าสามารถเรียนได้คงเพราะไม่ได้ตั้งใจเรียนมากกว่า เพื่อนสนิทมีอิทธิพลมากเป็นกำลังใจในการเรียน ช่วยกันกระตุ้นช่วยกันเรียนทุกอย่างมีปัญหาอะไรปรึกษากันหรือกัน มีส่วนช่วยได้มาก ถึงกับกล่าวว่ามีเพื่อนดีเป็นศรีแก่ตัว สุขภาพจิตในการเรียนดี การเรียนไม่มีปัญหา เมื่อมาฮาพลิกตัวเองกลับมาอ่านหนังสือตั้งใจเล่าเรียน หมั่นศึกษาหาความรู้ ทบทวนบทเรียน เกรดเฉลี่ยก็เพิ่มขึ้นจาก 2.30 เป็น 2.80 2.90 มากที่สุด 3.20 เกรดเฉลี่ยตอนจบการศึกษาอยู่ที่ 2.66

ในด้านการเรียนในชั้นเรียนระดับมหาวิทยาลัยนั้น ผู้ที่เป็นแรงกระตุ้นสำคัญให้กับมาฮา คือเพื่อนสนิทร่วมชั้นปี เพื่อนสนิทร่วมชั้นเรียน เนื่องด้วยการเรียนในสาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มีการแข่งขันค่อนข้างสูง ทำให้เกิดการตื่นตัวตลอดเวลา ลักษณะการเรียนโดยทั่วไปจะเน้นหนักในห้อง และการทำรายงานเป็นส่วนใหญ่ เพื่อต้องการให้เกิดการแสวงหาความรู้ เกิดกระบวนการในการศึกษา ค้นคว้า สร้างการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ดังนั้นมาฮาจึงต้องปรับตัวให้อยู่ในสังคมแห่งการแข่งขันนี้ได้ ด้วยเพราะสมรรถภาพในการปรับตัวจะนำมาซึ่งความสามารถในการพัฒนาตนเองในด้านอื่นๆ

ตอนเรียนปี 1 จบยังไม่รู้ว่าจะอยู่กับใคร โดนเพื่อนเบนไม่คุยด้วย พอปี 2 ก็มาคบอยู่กับเพื่อนที่เป็นเกย์ 2 คน ไม่คิดมากเรื่องหุยมหิม ไม่ระแวง ไม่แข่งสวยสบายใจ เราไม่ได้แข่งกับเขา เขามาแข่งสวยกับเรา เขาคิดว่าเราเป็นคู่แข่ง เพื่อนเกย์ 2 คนคบกันจนถึงปี 4 รักมาก เรียนธุรกิจการท่องเที่ยว มีอิทธิพลเป็นกำลังใจในการเรียน พยายามปลุกเราไปเรียน เกรดหนู

เพิ่มขึ้นตามลำดับจนถึงปี 4 ช่วยกันเรียนทุกอย่าง มีอะไรปรึกษา เพื่อนมีส่วนช่วยได้มาก สุขภาพจิตในการเรียนดี การเรียนไม่มีปัญหา เพื่อนโอเค (มาชา 2552)

ครูสอนบางวิชา คะแนนกลางๆประมาณ 3 ไม่เด่น ไม่ด้อย ตั้งใจเรียน รับผิดชอบ ไม่เกเร ไม่ขาดเรียน งานส่งเป็นเรื่องเป็นราว (อาจารย์ที่ปรึกษา 2553)

การได้เป็นส่วนหนึ่งในสังคมศิลปากรนั้น บ่มเพาะความเป็นตัวตนของมาชามาจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นด้านความคิด ทักษะคิดเชิงบวก มองโลกในแง่ดี การกระทำและการดำเนินชีวิตทุกอย่างที่เป็นตัวตนของมาชา เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจริงในบริบทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านครอบครัว สังคมและสิ่งแวดล้อม ที่ได้หล่อหลอมความเป็นตัวตนของมาชาผ่านบริบทเหล่านั้น ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปบริบทความเป็นมาชานั้นคือ มาชาได้ใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ซึ่งเกิดขึ้นจากการมีแรงจูงใจและความมุ่งมั่น ตั้งใจแน่วแน่ ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงตนเอง สร้างคุณค่าให้แก่ตนเองให้เกิดการยอมรับในครอบครัว เป็นความภาคภูมิใจที่จะเป็นรางวัลอันยิ่งใหญ่ให้แก่ตนเอง ให้ความพยายามต่อไป ให้ถึงเป้าหมายแห่งการดำเนินชีวิตของตน ความภาคภูมิใจนี้เองที่เป็นแหล่งรวบรวมกำลังใจที่จะทำให้มาชาไม่ย่อท้อ ไม่หมดหวัง มีพลังและพร้อมที่จะก้าวเดินต่อไปให้ไปถึงจุดหมายนั้น ด้วยสติและปัญญาในการแก้ปัญหาฟันฝ่าอุปสรรค

7. เส้นทางสู่ความสำเร็จและมุ่งหวังถึงอนาคต

หลังจากที่มาชาสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแล้ว ได้สมัครงานไปหลายแห่ง โดยแสดงตัวตนในความเป็นกะเทยอย่างชัดเจน บางแห่งได้กีดกั้นในความเป็นเพศวิถีของมาชา ด้วยการปฏิเสธและแสดงออกด้วยถ้อยคำที่ดูหมิ่นในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ อคติทางเพศ ถูกทำให้เป็นคนต่ำต้อย สร้างความเจ็บปวด ทว่าด้วยความที่ไม่สยบยอมพร้อมด้วยกำลังใจ ผลักดันให้ไม่ยอมพ่ายแพ้ สามารถปลุกเร้าให้ลุกขึ้นมาเผชิญกับโลกความเป็นจริง

เคยสัมภาษณ์พี่งานตอนอยู่ปี 3 ปิดเทอมใหญ่ ผู้สัมภาษณ์ถามด้วยอารมณ์และถ้อยคำที่ไม่สุภาพว่า แล้วเป็นแบบนี้ จะทำงานได้เหมือนคนอื่นหรือ ถามย้ำไม่ได้ถามแค่ครั้งเดียว แต่เปลี่ยนลักษณะคำพูด หนูจึงตอบไปว่า ก็คิดว่าทำได้ละ ทำได้เทียบเท่าคนอื่นบางสถานะการณ์อาจทำได้ดีกว่าคนอื่น หนูไม่ได้ใช่วิธีะเพศทำงานนะละ แล้วหนูก็ไม่ได้พิการด้วย (มาชา 2552)

ช่วงหลังจบ 2 เดือนที่ยังไม่ได้งานทำ เพื่อนบางคนจับได้ปั๊บ ก็เครียด ที่บ้านแม่ก็กดดันด้วยคำพูดว่า เพราะเป็นแบบนี้หรือเปล่า ถึงไม่ได้งาน (มาชา 2552)

สาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป ในชั้นปีที่ 1 มีนักศึกษากะเทยทั้งหมด 5 คน มีนักศึกษาเหลือชั้นปีที่ 2 เพียง 2 คน ที่เหลือต้องออกไป เหตุผลเพราะเรียนไม่ได้ ฉะนั้นมาช้กับเพื่อนจึงเป็นนักศึกษากะเทย สาขาการจัดการธุรกิจทั่วไปรุ่นแรกที่เรียนจบการศึกษา

เราอดทนมีปัญหาเรื่องเพื่อน เรื่องเรียน หนูเคยภูมิใจกับการเรียนจบของหนูมาก เกิดจากความอดทนจริงๆ (มาช้ 2552)

ปัจจุบันมาช้ทำงานที่บริษัทโฆษณาแห่งหนึ่ง ย่านพระราม 9 ในตำแหน่งผู้ประสานงาน มีหน้าที่ ติดต่อและอำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าของบริษัท งานนี้เป็นงานที่ชอบ เหมาะสมกับความสามารถและบุคลิก มีรายได้พอสมควร อีกทั้งเพื่อนร่วมงานมีความเข้าใจ มองเห็นคุณค่าและยอมรับอัตลักษณ์ความเป็นกะเทยของมาช้ มีความเสมอภาค ให้เกียรติและ มองเห็นคุณค่าศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ทำให้มาช้รู้สึกอบอุ่น ผูกพัน ไม่อึดอัด ไม่กดดัน สามารถเปิดเผยความเป็นตัวตน ไม่ว่าจะป็นในเรื่องการแต่งกาย การแสดงออก บทบาท หน้าที่ อารมณ์ ความรู้สึก ทำให้มาช้ทุ่มเทและเรียนรู้กับการทำงานอย่างเต็มที่ ได้เต็มความสามารถด้วยใจรักและภักดีในองค์กร

มาช้ตั้งใจว่าจะทำงานเก็บเงินให้ได้สักก้อนหนึ่ง เพื่อเป็นทุนในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท อาจจะเป็นสถาบันในประเทศหรือต่างประเทศ สำหรับความก้าวหน้าในอาชีพ ผลตอบแทนที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยในการแปลงเพศ เพื่อบรรลุความสำเร็จแห่งเพศภาวะ คือเป็นผู้หญิงเต็มตัวสมบูรณ์แบบ พร้อมกับความมั่นคงสำหรับชีวิตที่จะดำเนินต่อไป

ขอมีประสบการณ์ก่อน พักเรียนสัก 2-3 ปี เพราะเหนื่อย แล้วค่อยเรียนต่อโทกับพี่สาว พี่สาวอยากเรียนด้วยเรียนที่ นิคคาเฉพาเสาร์ อาทิตย์ แต่ค่าเทอมแพง ถ้าแปลงเพศ ก็จะทำที่ปิยะเวท พระราม 9 เพื่อให้เป็นเพศหญิงที่สมบูรณ์แบบ ติดแค่ตรงนี้อาจเดียว อย่างอื่นคิดว่าไม่สำคัญในชีวิตหน้า ถ้าผู้ชายเข้ามาแล้วต้องการแค่นั้นก็พอเหอะ (มาช้ 2552)

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตน เพื่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษา เพศทางเลือก ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

1. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย
2. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตน เพื่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษา เพศ ทางเลือก เป็นการศึกษาด้วยวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีวิทยาแบบประวัติชีวิต และเรื่องเล่า เพื่อทำความเข้าใจถึงกระบวนการที่นักศึกษาจะเคยคนหนึ่งสำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาการจัดการ สาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ผู้มีผลการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในระดับดี และมีความตั้งใจในการสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงอันดับหนึ่งของประเทศ อีกทั้งในช่วงชีวิตระหว่างเรียนได้ตัดสินใจกินยาเพื่อฆ่าตัวตาย เนื่องจากประสบปัญหาชีวิตหลายด้านไม่ว่าจะเป็นความกดดันจากมารดาผู้ที่ไม่ยอมรับในความเป็นกะเทย ความขัดแย้งระหว่างเพื่อนกลุ่มกะเทยที่ร่วมชั้นเรียน และมีผลการเรียนที่ตกต่ำ ได้เกิดความรู้สึกท้อแท้ในตัวตน ต้องการสำเร็จการศึกษาและต้องการสร้างศักยภาพทางการเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่เรียกว่าเทคโนโลยีแห่งตัวตนเป็นเครื่องมือ

1.1 อัตลักษณ์อ้างอิงแห่งตน

กะเทยในฐานะเพศทางเลือก ที่เป็นคนประเภทหนึ่ง หมายรวมถึงทั้งผู้ที่แปลงเพศ และแต่งกายข้ามเพศ แม้ว่าตอนเกิดจะเป็นชาย แต่พวกเขาได้ทำให้ตัวเองเป็นหญิงซึ่งได้มีกะเทย จำนวนมากขึ้นเรื่อยๆที่ใช้ประโยชน์จากกระบวนการปรับฮอร์โมนและศัลยกรรม แต่กะเทยเหล่านี้ ส่วนใหญ่จะอยู่อาศัยในสังคมเมือง จึงอาจกล่าวได้ว่า กระบวนการสร้างตัวตนยังคงเป็นสาระ

ของวิถีปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และเป็นมิติของการฟูมฟักอัตลักษณ์ที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ความเป็นตัวตนของมาฮา โดยแท้จริงแล้วปัจเจกบุคคลได้อาศัยหรือได้ต่อรองกับอัตลักษณ์ส่วนบุคคลที่มีความสลับซับซ้อนหลากหลายชนิด มีการจัดการความเข้าใจที่แตกต่างในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างเพศ เพศสภาพ และเพศวิถี ระหว่างความปรารถนาส่วนบุคคลและการแสดงออกทางสาธารณะ ไม่ใช่เพียงแค่กะเทยเท่านั้นที่เป็น เกย์ชาย หรือผู้หญิงในแต่ละบริบทแต่ก็ยังมีผู้หญิงและผู้ชายที่ก้าวข้ามเส้นแบ่งแยก ซึ่งเต็มไปด้วย ระบบเพศ เพศสภาพ และนำเสนอตัวเองในฐานะที่เป็นเพียง “ฉัน” “ผู้หญิง” หรือ “กะเทย” ในบางโอกาส และในฐานะผู้ชาย และผู้หญิงที่เป็นพวกรักต่างเพศหรือรักร่วมเพศในโอกาสอื่นๆ ได้สอดคล้องงานวิจัยของ ปุรินทร์ นาคสิงห์ (2547 : 96) ที่กล่าวว่า ภายใต้อะบวนการขจัดเกลางทางสังคมให้สมาชิกมีเอกลักษณ์ตามความคาดหวังทางสังคม ตามเพศที่ปรากฏนั้นก็มิได้ประสบความสำเร็จทุกคน เนื่องจากยังมีผู้ที่แสดงบทบาทขัดแย้งกับความคาดหวังดังกล่าว นั่นคือ ผู้ที่รักเพศเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงก็ตาม และงานวิจัยของกิตติกร สันคติประภา (2550 : 36-37) กล่าวว่า กะเทยแสดงบทบาทแบบผู้หญิงในสังคมที่มีเพียงชายและหญิงแท้ เพื่อเป็นหลักอิงให้อยู่ได้ในสังคม เพราะไม่มีที่ของเพศที่สาม และความหมายของเพศที่สาม ต้องเป็นผู้หญิงหรือชายเท่านั้น กะเทยจึงกระทำตามเพศภาวะ (Doing Gender) อิงเพศที่มีปรากฏอยู่คือเป็นผู้หญิงเปรียบเทียบกับผู้หญิง ต้องเน้นความเป็นหญิงให้โดดเด่น เห็นได้จากพลังงานและความพยายามที่กะเทยมีให้แก่ความเป็นหญิงและการสร้างความ เป็นหญิง เพราะเป็นสิ่งที่กว่าจะได้มายากลำบากยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นตั้งแต่การเปิดตัวว่าเป็นกะเทย ซึ่งมีผลทั้งลบและบวก และการได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง การปรับแต่งสรีระโดยเฉพาะภายนอก เช่น ผมห หน้า จมูก เสียง หน้าอก การเก็บอวัยวะ ตลอดจนการแต่งตัว เปลี่ยนชื่อ จนกระทั่งการปรับแต่งภายใน เช่น การกินยาคุมกำเนิด การฉีดฮอร์โมน การผ่าตัดแปลงเพศ ซึ่งบางคนก็ยอม แม้แต่จะแลกกับการขายร่างกายเพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยในการแปลงเพศ เหล่านี้ไม่ใช่เพื่อความปรารถนาทางเพศ เชิงเพศวิถีของตนเป็นอันดับแรก แต่เพื่อการบรรลุความสำเร็จแห่งเพศภาวะ คือเป็นผู้หญิงเต็มตัวสมบูรณ์แบบ

1.2 ชีวิตด้านการเรียนในรั้วมหาวิทยาลัย

จากการศึกษาพบว่า มาฮาต้องการสร้างคุณค่าให้แก่ตนเอง ให้ผู้อื่นยอมรับจากผลการศึกษาที่น่าพอใจ เริ่มด้วยการตั้งคำถามกับตนเองว่ามีความพร้อมที่จะเรียนให้ดีที่สุดหรือไม่ มีความมุ่งมั่นที่จะทำเพื่อตนเอง และครอบครัวหรือไม่ มาฮาได้นำข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในอดีตมาเป็นบทเรียนในปัจจุบัน เพื่อทำสิ่งที่ดีในอนาคต การมองเห็นความสำคัญของผลการศึกษาเพื่อการมีโอกาสดีสำหรับการทำงาน และได้งานที่มีค่าตอบแทนที่สูง สิ่งเหล่านี้เกิดเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดความมุ่งมั่น

ในการเรียน ได้สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม นักทฤษฎีกลุ่มนี้มีความเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะนำตนเองเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงของตนเอง (Self-Actualization) จะคำนึงถึงความเป็นคนของคน มองธรรมชาติที่ว่ามนุษย์เกิดมาพร้อมกับความดีที่ติดตัวมาแต่กำเนิด (Good-Active) มนุษย์เป็นผู้มีอิสระ สามารถที่จะนำตนเองและฟังตนเองได้ เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะทำประโยชน์ให้สังคม มีอิสระเสรีภาพที่จะทำสิ่งต่างๆ ที่จะไม่ทำให้ผู้ใดเดือดร้อนซึ่งรวมทั้งตนเองด้วย มนุษย์เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบและเป็นผู้สร้างสรรค์สังคม นอกจากนี้แล้วกำลังใจ และการสนับสนุนจากครอบครัว รวมทั้งเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่สนิท เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่มีส่วนช่วยสนับสนุนในการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนของมาซา ประสบความสำเร็จ มาซาเริ่มปรับเปลี่ยนแนวความคิดที่ไม่ชอบเรียน เรียนไม่ได้ พฤติกรรมการเรียน รวมทั้งการจัดการตนเองที่แตกต่างจากในอดีตโดยสิ้นเชิง เช่น มีการวางแผนการดำเนินชีวิต การวางแผนการเรียน มีความมุ่งมั่น และความตั้งใจเล่าเรียน ตั้งใจทำรายงานให้ดีที่สุด หมั่นแสวงหาแหล่งความรู้ในการเรียน มีการจัดการเรื่องเวลาโดยจัดสรรเวลาเรียนและเวลาร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียน การจัดการ และการสร้างระเบียบวินัยในตนเอง จนกลายเป็นกิจวัตรประจำวัน เป็นอัตลักษณ์ความเป็นตัวตน ท้ายสุดนำไปสู่ความสำเร็จในการศึกษา ด้วยผลการศึกษาในระดับที่พอใจ สร้างความภูมิใจแก่ตนเอง ครอบครัว และบุคคลแวดล้อม รวมทั้งสถาบันการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎีมนุษยนิยมคือ มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพ และความโน้มเอียงที่จะชวนชวนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีแรงจูงใจภายในช่วยสร้างสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ มนุษย์สามารถรับผิดชอบพฤติกรรมของตน ถือว่าตนเองเป็นปัจเจกบุคคล และเป็นบุคคลที่มีค่า มนุษย์มีอิสระที่จะเรียนรู้ได้ตามความต้องการและความสนใจของตนเอง ไม่ชอบการบังคับขู่เข็ญและการเรียนรู้จะมีความหมายและมีความสำคัญ ถ้าหากผู้เรียนมีโอกาสลงมือกระทำ มีส่วนร่วมรับผิดชอบและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

จากสรุปผลการวิจัย เห็นได้ว่า ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียน สอดคล้องตามแนวคิดวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของโนลส์ (Knowles) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ความต้องการ การกำหนดจุดมุ่งหมาย การวางแผนการเรียน การแสวงหาแหล่งวิทยาการและการประเมินผล ซึ่งเมื่อพิจารณาตามแนวคิดของโนลส์แล้ว เห็นว่าในแต่ละขั้นตอนเป็นกระบวนการของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนจะปฏิบัติได้ไม่เท่ากัน อันหมายถึงความสามารถของแต่ละบุคคลในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และสอดคล้องกับนักการศึกษาไทยคือ สมคิด อิศระวัฒน์ (2542 : 2) ที่กล่าวว่าลักษณะของคนที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ไม่ได้มีอยู่ในตัวของทุกคนแต่สามารถสร้างและพัฒนาขึ้นมาได้ ซึ่งเมื่อใดก็ตามที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีใจรักที่จะศึกษา

กันว่า เพราะตนมีความต้องการ บุคคลนั้นก็จะดำเนินการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีใครต้องบอกอีกทั้งยังเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้ไม่สิ้นสุด ซึ่งวิธีดังกล่าว จะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learner)

1.3 การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อการเรียนรู้

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาเพศทางเลือก” ผู้วิจัยศึกษาถึงกระบวนการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตน เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพื่อความสำเร็จในการศึกษาระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาเพศทางเลือก โดยนำเสนอในรูปแบบวิธีการศึกษาประวัติชีวิตและเรื่องเล่า (Life history and Narrative approach) ของผู้ให้ข้อมูลหลักหรือเจ้าของประสบการณ์ เรื่องเล่าทำให้ผู้วิจัยเข้าถึงความจริงของผู้เล่า เพราะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับชีวิตนับจากอดีตมาจนถึงปัจจุบันและมีผลถึงอนาคต โดยวิธีการให้ผู้เล่าเรื่องพูดถึงตัวเอง อธิบายเรื่องราวและประสบการณ์ต่างๆ ที่ตนเองประสบมา บรรยายถึงความรู้สึก อารมณ์ ความทรงจำ โดยเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม เพื่อทำความเข้าใจถึงวิถีคิด การนิยาม การให้ความหมาย การตีความ สถานการณ์และเรื่องราวต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตของผู้เล่า การเล่าเรื่องช่วยให้ผู้เล่ารู้สึกว่าการประสบการณ์ของตนเองมีความหมาย ตระหนักถึงความสำคัญของตนเอง สำคัญต่อสังคม เรื่องเล่าทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงกระบวนการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตน เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเพื่อความสำเร็จในการศึกษาของมาช้านั้นก่อตัวมาจากประสบการณ์ของมาช่า ภาวะวิกฤตทางลบในชีวิตได้สร้างจุดเปลี่ยนที่สำคัญของมาช่าแรงจูงใจที่เห็นจากกะเทยรุ่นพี่ในการมองโลกในด้านบวก ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนในการปรับตัวเปลี่ยนแปลงตนเองไปเรื่อยๆ ผ่านประสบการณ์ต่างๆ ในแต่ละระยะของการศึกษาในมหาวิทยาลัย จนในที่สุดสามารถกลับมาเป็นบุคคลที่คุณภาพ มีศักยภาพ และได้รับการยอมรับจากสังคม

ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองต้องเกิดจากการผสมผสานองค์ประกอบ 2 ส่วนด้วยกัน นั่นคือ องค์ประกอบภายในร่างกาย ได้แก่ ลักษณะทางบุคลิกภาพของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยแรงจูงใจ เจตคติ ค่านิยม ความสามารถในการรับผิชอบและควบคุมตนเอง องค์ประกอบภายนอก คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่หล่อหลอมความเป็นตัวตน นำไปสู่เป็นแรงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ องค์ประกอบทั้งสองนี้ได้เป็นแรงขับเคลื่อนให้บุคคลปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เกิดการเรียนรู้ในทิศทางดังกล่าว หากแต่ในสภาพความเป็นจริงแล้ว บุคคลมีความสามารถในการจัดการองค์ประกอบทั้งสองนี้แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงแรงต้านหรือแรงกดดันที่เกิดขึ้นด้วยว่าบุคคลสามารถจัดการกับแรงกดดันนั้นได้อย่างไรและดีเพียงใด ในกรณีศึกษามาช้านั้น เธอสามารถจัดการกับแรงกดดันที่เกิดขึ้นได้ โดยเธอ

เปลี่ยนแรงกดดันเป็นแรงเสริมที่ช่วยให้องค์ประกอบทั้งสองดำเนินไปได้อย่างดี แรงกดดันที่เกิดขึ้นเสมือนเป็นเครื่องทดสอบกำลังใจของตนเอง เพื่อไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้

จากสรุปผลการวิจัย มีองค์ประกอบหลัก 2 ประการ คือ องค์ประกอบภายนอก ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนการสอน แบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง องค์ประกอบภายใน ได้แก่ ลักษณะบุคลิกภาพของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยแรงจูงใจ เจตคติ ค่านิยม ความสามารถในการรับผิดชอบและความคุมตนเอง ที่ก่อให้เกิดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียน ได้สอดคล้องตามแนวคิดของกุกลิเอลมิโน (Guglielmino) ตลอดจนผลการวิจัยทั้งภายในและต่างประเทศพบว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองประกอบด้วย 8 ประการ คือ การเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ มโนคติต่อตนเองในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ความคิดริเริ่มและความเป็นอิสระในการเรียนรู้ รับผิดชอบในการเรียนรู้ ความรักการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ มองอนาคตในแง่ดี รวมทั้งความสามารถในการใช้ทักษะทางการศึกษาระดับพื้นฐานและทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบนั้น จะเป็นคุณลักษณะที่มีอยู่ภายในตัวบุคคล โดยคุณลักษณะดังกล่าวจะทำให้บุคคลที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองมีความพร้อมในการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นแนวคิดพื้นฐานในการนำไปสู่การนำตนเองในการเรียนรู้ในเชิงที่มีลักษณะของการปฏิบัติ และถือเป็นพื้นฐานให้บุคคลนั้นๆ มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง

ผู้วิจัยพิจารณาแล้วมีความเห็นว่าการเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้นั้น ต้องมาจากกระบวนการภายในของตนเองว่ามีความพร้อมที่ก่อให้เกิดกระบวนการดังกล่าวหรือไม่ กระบวนการภายในที่เกิดจากความรับผิดชอบและความสามารถควบคุมตนเองให้ดำเนินการในการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ เพราะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ในแต่ละบุคคล โดยเริ่มต้นจากความต้องการทางด้านร่างกายความต้องการทางด้านจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความรัก ความปลอดภัยหรือความมั่นคงในชีวิต ความต้องการการนับถือตนเอง จนไปถึงความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต โดยความต้องการดังกล่าวทำให้เกิดการศึกษาเรียนรู้ในกระบวนการของการชี้นำตนเอง การเรียนรู้ด้วยตัวเองจะเกิดได้ดี ต้องเป็นการเรียนรู้ที่ผู้สอนให้ความสำคัญแก่ผู้เรียน เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด คิดเป็น สามารถตัดสินใจเลือกสิ่งที่จะเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้รู้จักวิธีเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ให้มีความสามารถในการแสวงหาความรู้และรู้จักประเมินผลตนเองควบคู่กันไป สอดคล้องกับการเรียนรู้การสร้างสรรคด้วยปัญญาตามแนวทางทฤษฎี Constructionism ก็คือการยึดหลักให้ผู้เรียนรู้และสร้างความรู้ขึ้นมาเอง และผู้สอนสนับสนุน ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก ให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ และยอมรับในบทบาทของผู้เรียน ในการแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆด้วยตนเอง และแนวคิดของคาร์ล โรเจอร์ส (Carl Rogers) การเรียนรู้ย่อมจะต้องมีลักษณะเป็นกระบวนการภายในตัวผู้เรียน ที่ควบคุม

โดยผู้เรียนเองเท่านั้น แต่อาจมีการปฏิสัมพันธ์กับสังคม และสิ่งแวดล้อมภายนอกที่ผู้เรียนเป็นสมาชิกอยู่ด้วย ครูผู้สอนควรเป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้

ประกอบกับความมุ่งมั่นพยายามของแต่ละบุคคล อาจกล่าวได้ว่าคนทุกคนมีความเป็นตัวตนที่เหมือนกัน หากแต่มีความสามารถในการจัดการที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลถึงการปฏิบัติการที่แตกต่างกันด้วย เงื่อนไขที่สำคัญของการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนที่ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดการกับกระบวนการทั้งภายนอกและภายในของตน ประกอบกับการที่มีความตั้งใจ ความมุ่งมั่น หรือการให้ความหมายกับสิ่งต่างๆ ที่เป็นประสบการณ์ชีวิต ทั้งนี้ประสบการณ์ชีวิตของมนุษย์แต่ละคนไม่เหมือนกัน อีกทั้งยังมีความหลากหลาย เพราะประสบการณ์ชีวิตเกิดจากอัตลักษณ์ที่ถูกจัดกระทำในแต่ละบริบททางวัฒนธรรม ทั้งการกระทำ ความคิด ความสุข ความทุกข์ ความสมหวัง ความผิดหวัง การเบียดเบียน ความเครียด ความยากจน ความขัดแย้ง ความเจ็บปวด การปรับตัว การมีส่วนร่วม ที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ และโลกแห่งความจริงที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของบุคคล อันนำมาซึ่งทำให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงในความคิด ความเชื่อ ในการเปิดพื้นที่ให้สิ่งที่ถูกกีดกันหรือถูกขจัดได้แสดงตัวตนในสังคม ทำให้เกิดความเข้าใจในความจริงที่ดำรงอยู่ในบริบทนั้น รวมถึงการฝึกฝนจนเกิดเป็นนิสัย ทำเป็นกิจวัตรประจำวัน ทำให้บุคคลสามารถสร้างเทคโนโลยีแห่งตัวตนและนำมาสู่ความสำเร็จในการศึกษา ดังเช่น กรณีของ มาซา นักศึกษาที่เคยคนหนึ่งที่สามารถสำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาการจัดการ สาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

1.4 เส้นทางสู่ความสำเร็จและมุ่งหวังถึงอนาคต

การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของมาซาเกิดขึ้นจากการมีแรงจูงใจและความมุ่งมั่น ตั้งใจแน่วแน่ ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงตนเอง สร้างคุณค่าให้แก่ตนเองให้เกิดการยอมรับในครอบครัว เป็นความภาคภูมิใจและเป็นรางวัลอันยิ่งใหญ่ให้แก่ตนเอง ให้มีความพยายามต่อไปให้ถึงเป้าหมายแห่งการดำเนินชีวิตของตน ความภาคภูมิใจนี้เองที่เป็นแหล่งรวบรวมกำลังใจที่ทำให้มาซาไม่ย่อท้อ ไม่หมดหวัง มีพลังและพร้อมก้าวเดินต่อไปให้ไปถึงจุดหมายนั้น ด้วยสติและปัญญาในการแก้ปัญหาฟันฝ่าอุปสรรค

การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตน เพื่อความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษาเพศทางเลือก การศึกษาปรากฏการณ์ครั้งนี้ หมายถึง กระบวนการที่ตนตระหนักรู้ถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีแห่งตน มีความเป็นอัตลักษณ์แห่งตน ด้วยการกระทำที่มุ่งเน้นความสำเร็จด้วยอาศัยแรงจูงใจและแรงกระตุ้นประกอบกับการได้ใช้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตเป็นบทเรียนที่นำไปพัฒนาและแก้ไขมิให้มีเหตุการณ์อันไม่สมหวังเกิดขึ้นอีก การศึกษาถึงปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้มีได้เป็นสากล เพียงทำความเข้าใจในอัตลักษณ์

การตระหนักรู้ถึงคุณค่าความเป็นตัวตนพัฒนาตนเอง เพื่อให้เกิดการยอมรับจากสังคมและบุคคลรอบข้าง ดังนั้นผลการศึกษาที่ได้ จึงเป็นอัตลักษณ์หรือความเป็นตัวตนของมาช่า นักศึกษาพะเยาคนหนึ่ง ที่สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาการจัดการ สาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ผู้ที่เป็นกรณีศึกษา ที่ผู้ศึกษาสนใจและต้องการทราบถึงกระบวนการใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตน อันนำมาซึ่งความสำเร็จในการศึกษาระดับอุดมศึกษาของมาช่า นักศึกษาพะเยาทางเลือก เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลที่ไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ แต่สามารถนำมาเป็นแบบอย่างเพื่อปรับใช้กับตนเองได้ เนื่องจากความเป็นตัวตนนั้น ต้องเกิดจากบุคคลนั้นๆ ว่ามีความพร้อมในองค์ประกอบหลักทั้งสอง ไม่ว่าองค์ประกอบภายนอก องค์ประกอบภายในร่างกายที่หล่อหลอมความเป็นตัวตน และแรงจูงใจ ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ หรือไม่ ความพร้อมในที่นี้ หมายถึง การจัดการจัดระเบียบให้กับตนเอง ทั้งในส่วนของความคิดซึ่งเป็นนามธรรมเป็นส่วนภายในร่างกายและในส่วนการปฏิบัติซึ่งเป็นรูปธรรม เมื่อสามารถจัดการกับทั้งสองส่วนด้วยความตั้งใจแน่วแน่แล้วนั้น ความเป็นตัวตนของเราจะถูกนำออกมาใช้ได้เต็มที่ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นจะมากขึ้นเรื่อยๆ ขึ้นกับตัวเราที่ได้เป็นผู้กำหนดระดับการกระทำของตนเองและความสามารถที่ได้จัดการกับแรงด้านที่เกิดขึ้นได้ดีเพียงใด

2. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อสถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษาควรทำความเข้าใจ และเปิดโอกาสรวมทั้งจัดการเรียนการสอน ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โดยเริ่มจากการตระหนักรู้ในความสามารถของผู้เรียน ประกอบกับการที่สถาบันการศึกษาส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ให้ความสำคัญในศักดิ์ศรี และความเป็นตัวตนของผู้เรียนโดยแท้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ มีความภาคภูมิใจในตัวตน และสามารถกล้าเผชิญกับปัญหาอุปสรรคและเรียนรู้ที่จะหาทางแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการแสวงหาความรู้อย่างไม่สิ้นสุดอันเป็นผลนำไปสู่การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต

ควรมีการศึกษาในเรื่องกระบวนการให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีแห่งตัวตนของนักเรียนในระดับเริ่มต้น เป็นการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยปูพื้นฐานความเข้าใจเทคโนโลยีนี้แก่ครูผู้สอน เพื่อให้ครูซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ของเด็ก สามารถดึงความเป็นตัวตนของเด็กออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้เด็กหรือเยาวชนเหล่านั้นมีพื้นฐานที่ดีที่พร้อมเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าและยั่งยืนต่อไป

2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติในการพัฒนาสังคม

ในด้านของสังคม สถาบันทางสังคมเกิดจากการเชื่อมโยงบรรทัดฐานต่างๆทางสังคม ได้แก่ วิถีชาวบ้าน จารีตประเพณี และกฎหมาย โดยเป็นส่วนวัฒนธรรมทางสังคม สถาบันต่างๆในสังคม เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันเศรษฐกิจ สถาบันกฎหมายและสถาบันทางการเมืองการปกครอง ควรตระหนักและสร้างความเข้าใจปรับทัศนคติอันดีของประชาชนทั่วไปที่มีต่อ กะเทยหรือกลุ่มคนเพศทางเลือกอื่นๆ ว่าคือคนในสังคมที่มีความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความรู้สึกที่ไม่ต่างจากคนทั่วไป หากแต่เป็นในเรื่องของความเปี่ยงเบนทางเพศ ความผิดปกติของโครโมโซม รสนิยมส่วนตัว ประสบการณ์ที่ไม่ดีจากเพศตรงข้าม และการเลี้ยงดูในครอบครัว การสอนเรื่องเพศในสังคมไทย ควรสอนให้รู้จักความหลากหลายเหมือนกับที่บอกว่าสังคมไทยมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมหลักและวัฒนธรรมย่อยเรื่องเพศ ก็เช่นเดียวกัน ควรให้การศึกษาย่างชัดเจน ส่วนใครจะรักชอบแบบไหน ใช้วิจารณญาณเป็นส่วนตัดสินใจ ถึงแม้ว่าคนเหล่านี้ถูกสร้างมาอย่างแตกต่างแต่ก็ไม่ควรถูกแบ่งแยกที่ยืนในสังคม คนเหล่านี้ ก็สามารถใช้ชีวิตร่วมกับคนทั่วไปในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างปกติสุข โดยไม่ได้มีเหตุแห่งความแตกต่างทางเพศ หากสังคมเปิดพื้นที่ที่เหมาะสมให้กับกลุ่มคนเพศทางเลือกได้ก้าวเข้ามาอย่างมั่นใจ และในขณะเดียวกันสังคมก็พร้อมให้โอกาส ไม่ว่าจะเป็นหน้าที่การงาน การแสดงความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในสังคมทุกๆด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ซึ่งเชื่อว่ากลุ่มคนเพศทางเลือกนั้นเป็นคนกลุ่มหนึ่งที่สามารถช่วยเหลือสังคมให้ก้าวหน้าได้ แค่เริ่มต้นด้วยความเข้าใจและยอมรับการอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนเพศทางเลือกกับคนในสังคม บนพื้นฐานของศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ ภายใต้การปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในสังคมก็จะไม่รู้สึกว่าจะแตกต่างกันอีกต่อไป

2.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาและทำความเข้าใจในปรากฏการณ์เช่นนี้ แต่เปลี่ยนกรณีศึกษาในลักษณะอื่นๆ เพื่อให้เป็นปรากฏการณ์ที่หลากหลาย เพราะประสบการณ์ของแต่ละบุคคลมีความหมายและแตกต่างกัน บุคคลต่างเติบโตขึ้นมาภายใต้กรอบวัฒนธรรม ภาษา สถาบัน กฎเกณฑ์ และกติกา ที่หล่อหลอมความรู้สึกนึกคิดและดำเนินรอยตามแบบที่สังคมต้องการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้เป็นความรู้เกี่ยวกับความจริงที่มีแก่นหรือสาระอันเป็นคุณสมบัติเฉพาะของแต่ละบริบทหรือสังคมหรือวัฒนธรรม ที่มีความหลากหลาย เมื่อศึกษากรณีศึกษาในลักษณะอื่นๆของแต่ละบุคคลแล้ว อาจนำมาจัดกลุ่มและสังเคราะห์ ก็จะได้งานวิจัยที่รวมวิธีการศึกษาประวัติชีวิตและเรื่องเล่า (Life history and Narrative approach) ดังนั้นข้อมูลความรู้ที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียน นักศึกษา ที่จะเป็นแรงจูงใจ แรงบันดาลใจ และแรงผลักดัน

ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อส่งผลสำเร็จในการเรียน และเป็นเยาวชนที่มีความรู้ความสามารถ มีประสิทธิภาพอันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กนกวรรณ ศรีลาเลิศ. “ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยคุณลักษณะผู้เรียนกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.

กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 25.

กิตติกร สันติประภา. “การลวนลามทางเพศกะเทย : นัยสำคัญภายใต้ว่าทกรรมรักต่างเพศ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศุภบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.

เกียรติวรรณ อมาตยกุล. การศึกษานอกโรงเรียนกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

เกสร น้อยมานพ. “ผลของการใช้โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองที่มีต่อคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548.

คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : สกยบุ๊คส์, 2543.

คณาพร คมสัน. “การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศุภบัณฑิต คณะการบริหารหลักสูตรคุุภบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ชิดชงค์ ส. นันทนาเนตร. การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ในสหัสวรรษ : การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.

เชิรศรี วิวิธศิริ. จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2541 : 110.

ณัชกรัญ หมั่นสา. “การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548.

ทองจันทร์ หงส์ลดารมภ์. หมอ ครู ผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

ทัศนีย์ เกริกกุลธร. “ผลของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักในภาคปฏิบัติแบบบูรณาการระหว่างวิชา ต่อความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหา และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาพยาบาล.” วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี, 2546.

ทิพากร วิชิตาเลศพงศ์. “เทคโนโลยีแห่งตัวตน: กระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองสู่ความสำเร็จในการศึกษา.” สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

นภกรณ์ หะวานนท์ “การสร้างความรู้ภายใต้กระบวนการทัศน์สร้างสรรค์สังคม.” วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง 3, 3 (กันยายน – ธันวาคม 2552) : 14-18.

นรินทร์ บุญชู. “ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2532.

ปาน กิมปี. รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการนิเทศเพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, 2543.

ปฐนทร์ นาคสิงห์ “เกย์: กระบวนการพัฒนาเอกลักษณ์และวิถีชีวิตทางเพศ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.

พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง. “ครูจะปฏิรูปการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้สำเร็จได้อย่างไร.” วารสารข้าราชการครู 19, 3 (กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2542) : 10-17.

พัชรี มะแสงสม. “ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2544.

พัชรี สานแก้ว. จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2536.

พิทักษ์ ศิริวงศ์. “การสร้างและการปรับเปลี่ยนความเป็นเพศและการจินตนาการทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นชาย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2543.

พิศดี มินศิริ. “ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลเครือข่ายภาคกลางในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.

- เพชรธิดา บุญหนุน. “การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านการใช้คอมพิวเตอร์ของครู ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2545.
- มรุต ก้องวิริยไพศาล. “การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.
- รุ่ง แก้วแดง. พฤติกรรมการศึกษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : มติชน, 2543.
- วัลลี สัตยาชัย. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักรูปแบบการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร : บุ๊คเนท, 2547.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. กระบวนทัศน์ใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542.
- ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์. “การพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพครูสู่ ค.ศ.2000.” วารสารข้าราชการครู 19, 3 (กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2542) : 18-25.
- สถาพร หมวดอินทร์. “ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาพาณิชยการในโรงเรียนมัธยมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขารัฐกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546 .
- สมคิด อิศระวัฒน์. “การเรียนรู้ด้วยตนเอง.” วารสารการศึกษานอกโรงเรียน. (พฤษภาคม-สิงหาคม 2532) : 73-79.
- _____. ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตัวเองของคนไทย. กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.
- _____. ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของคนไทยในชนบท ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหิดล, 2541.
- _____. ลักษณะการอบรมและเลี้ยงดูเด็กของคนไทยซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. เทคนิคการสอนแนวใหม่. กรุงเทพมหานคร : กรมศึกษานอกโรงเรียน, 2541.
- สิริรัตน์ สัมพันธ์ยุทธ์. “ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.

สุธาณี ไชเย็น. “ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนระบบการศึกษาทางไกลในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2545.

สุนทร สุธองหล่อ. “คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542.

สุกมาส จินะราช. “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการพัฒนาตนเองของนิสิตภาคพิเศษ ระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2549.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

สุริรัตน์ ศรีบุญเรือง. “ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในกลุ่มศูนย์สุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. “การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่องสายอาชีพ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (อาชีวศึกษา) สาขาวิชาอาชีวศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.

แสงเดือน ทวีสิน. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : เอ็กเพรสมีเดีย, 2539.

สำนักงานคณะกรรมการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2551 เข้าถึงได้จาก : <http://www.nesdb.go.th/news/template/interestingdata/index.html>.

อดิพร หงส์ทอง. “ความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมของการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองกับเชาวน์อารมณ์และคุณสมบัติบางประการของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.

อมรรัตน์ กระดาษ. “การศึกษาระดับความพร้อมในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเองของผู้เข้ารับการศึกษาอบรมทางไกลของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.

- อาชญญา รัตนอุบล. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- อุเทน วิทยา. “ลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนจากอินเทอร์เน็ตโดยวิธีการค้นพบแบบแนะนำและไม่แนะนำ.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2547.
- อามร จันทวานิช. “ปาฐกถา” ในการปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. โดยคณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : สกยบู้กส์, 2543.

ภาษาต่างประเทศ

- Borich, G.D. Effective Teaching Methods. New York : Macmilland, 1992.
- Bouchard, P. Self-directed Professionals and Autodidactic Choice: A Framework for Analysis.
Cited in Long, Huey B. and Associates. New idea about Self-directed Learning.
Oklahoma :The University of Oklahoma, 1994.
- Boud, D. Developing Student Autonomy in Learning. New York : Nichols, 1982.
- Brockett, R.G., and Hiemstra, R. Self-direction in Adult Learning : Perspectives in Theory, Research, and Practices. London : Routledge, 1991.
- Cole, P.G., and Chan, L. Teaching Principles and Practice. Sydney : Prentice Hall of Australia, 1994.
- Cornwall, M. Putting it into Practice: Promoting Independent Learning in a Traditional Institution
cited in David Boud. Developing Student Autonomy in Learning. New York :
Nichols, 1982.
- Dixon, W.B. “An Exploratory Study of Self-directed Learning Readiness and Pedagogical
Expectations about Learning Among Adult Image Learners in Michigan.” Doctoral
Dissertation, Michigan State University, 1995 : 17,89.
- Griffin, C. Curriculum Theory in Adult Lifelong Education. London : Croom Helm, 1983.
- Guglielmino, L.M. “Development of the Self-directed Learning Readiness Scale, Unpublished”
Ed.D. Dissertation. University of Georgia, 1977.
- Hiemstra, R. Self-directed Learning. The International Encyclopedia of Education. 2nd ed. Grate
Britain : BPC Wheatons, Exeter, 1994.

- Hudspeth, Jerald Henry. "Student Outcomes' The Relationship of Teaching Style to Readiness for Self-Directed Learning." Dissertation Abstracts International-A [CD-ROM]. April 1992. Abstract from UMI ; ProQuest-Dissertation Abstracts Item : 52(10) : 3514.
- Knowles, M.S. Self-directed Learning: A Guide for Learner and Teacher. New York: Association Press, 1975.
- Posner, Fredric G. "A Study of Self-Directed Learning, Perceived Competence and Personal Orientation among Students in an Open Alternative High School." Dissertation Abstracts International-A [CD-ROM]. September 1990. Abstract from UMI ; ProQuest-Dissertation Abstracts Item : 51(3) : 813.
- Rheet, K.S. Journey of discovery : A Longitudinal study of learning during a graduate professional program. Dissertation Abstracts International, 1997 : 363.
- Shelley, Rita. "Relationship of Adult' Field Dependence-Independence and Self-Directed Learning (Cognitive Style)." Dissertation Abstracts International-A. [CD-ROM]. June 1992. Abstract from UMI ; ProQuest-Dissertation Abstracts Item 52(12) : 4190.
- Stubblefield, C.H. "Childhood Experiences and Adult Self-directed Learning (adult learner)." Doctoral Dissertation, The University of Oklahoma, 1992.
- Skager, R. Lifelong Education and Evaluation Practice. Hamburg : Pergamon Press and the UNESCO Institution for Education, 1978.
- _____, and Dave, R.H. Curriculum Evaluation for Lifelong Education. Toronto : Pergamon Press, 1977.
- Spear, G.E., and Mocker, D.w. "The Organizing Circumstance Environmental Determinants in Self-directed Learning." Adult Education Quarterly. 35, 1 (1984) : 1-10.
- Thomson, C.D. "Learner-centered tasks in the Foreign Language Classroom." Foreign Language Annals. 25, 2 (1992) : 525.
- Tough, A. The Adult's Learning Projects. Toronto, Ontario: The Ontario institute for Studies in Education, 1971.
- Treffinger, D.J. Self-directed Learning. Cited in Maker, G.J., and Niekson, A.B. Teaching Models in Education of the Gifted. 2nd ed. Texas: PRO-ED, 1995.

ภาคผนวก

แนวคำถามในการสัมภาษณ์กับเจ้าของประสบการณ์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง เพศทางเลือก : การใช้เทคโนโลยีแห่งตัวตนเพื่อความสำเร็จในการศึกษา

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

1. เริ่มการสนทนา

- เริ่มคำถามทั่วไป ในเรื่องที่กำลังอยู่ในความสนใจ หรือ กิจกรรมที่ชื่นชอบ เช่น หนังสือรีส์เกาหลี่ แนวเพลง นักร้อง ศิลปิน เป็นต้น
- แนะนำตนเอง และบอกวัตถุประสงค์ในการสนทนา
- ขออนุญาตบันทึกและเสียง ถ้าผู้ให้สัมภาษณ์ปฏิเสธจึงขอจดบันทึกคำสนทนา

2. คำถามข้อมูลทั่วไป

- ชื่อ คณะ ชั้นปี อายุ
- ขอให้เล่าประวัติการศึกษาตั้งแต่มัธยมถึงปัจจุบัน
- เล่าถึงโรงเรียนที่เคยเรียนมาเป็นโรงเรียนแบบไหน มีวิธีการเรียนการสอนอย่างไร
- ชีวิตประจำวันเมื่อตอนที่เรียนอยู่ในระดับมัธยมเป็นอย่างไรบ้าง และมีแตกต่างกับชีวิตการเรียนในระดับอุดมศึกษาอย่างไรบ้าง
- กลุ่มเพื่อนที่มหาวิทยาลัยเป็นแบบไหน มีผลต่อการเรียนของตนเองหรือไม่ อย่างไร
- ใช้ชีวิตแบบหอพักหรือไม่ คิดว่าการอยู่หอพักส่งผลต่อการเรียนหรือไม่ อย่างไร
- คิดว่าเพื่อร่วมห้องหอพัก มีผลต่อการเรียนและการใช้ชีวิตนักศึกษาหรือไม่อย่างไร
- เพื่อนร่วมห้องหอพักกับเพื่อนในกลุ่มเป็นบุคคลกลุ่มเดียวกันหรือไม่
- มีเพื่อนต่างสถาบันอื่นหรือไม่
- มีเพื่อนต่างคณะหรือไม่ หากมีเป็นเพื่อนที่มาจากโรงเรียนเก่า หรือ เริ่มคบกันใหม่เมื่อเข้ามหาวิทยาลัย
- การเข้าชั้นเรียน ส่วนใหญ่จะเข้าก่อนหรือหลังเวลาอาจารย์เข้าสอน เพราะอะไร
- ในกลุ่มมีเพื่อนผู้หญิงหรือไม่
- ในวิชาเรียนนั่งเรียนกับเพื่อนกลุ่มไหน เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น
- ชอบเข้าเรียนวิชาไหนมากที่สุด เพราะเหตุใด
- ใช้เวลาช่วงไหนคิดว่าหาข้อมูลในการเรียนและทบทวนวิชาที่เรียน
- เวลาว่างจากการเรียน ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการทำกิจกรรมใดบ้าง

- เข้าร่วมกิจกรรมหรือเข้าร่วมชมรมกับทางมหาวิทยาลัยบ้างหรือไม่
- การเข้าร่วมกิจกรรมกับทางมหาวิทยาลัย มีผลกระทบต่อการเรียนหรือไม่ ถ้ามีใช้วิธีแก้ปัญหานั้นอย่างไร

3. คุณลักษณะของความเป็นกะเทย

- คนรอบข้างมีอิทธิพลต่อตนหรือไม่อย่างไรในการรับรู้ว่าเป็นกะเทย
- เพื่อนร่วมห้องหอพักและเพื่อนร่วมชั้นเรียน อาจารย์ผู้สอน ขอมรับหรือเปล่า
- แสดงออกถึงความเป็นตัวตนและวางตัวอย่างไรบ้าง เมื่ออยู่มหาวิทยาลัย และนอกมหาวิทยาลัย
- กับเพศภาวะในตัวตนมีผลกระทบต่อการเรียนหรือไม่ อย่างไร
- เมื่อรับรู้ว่าเป็นใครในสังคม คิดอย่างไร ชอบหรือไม่ชอบอย่างไร อยากให้ครอบครัว
- คนรอบข้าง สังคม ปฏิบัติต่อตนอย่างไร
- มีความสุขหรือไม่อย่างไรกับการรับรู้ว่าเป็นกะเทย ปฏิบัติตัวและคิดว่าควรปฏิบัติตัวอย่างไร เมื่ออยู่ใน มหาวิทยาลัยและนอกมหาวิทยาลัย
- คิดว่าเป็นเช่นนี้เพราะอะไร และทำไมถึงคิดเช่นนั้น
- ต้องการเป็นเพศอะไร เริ่มรู้ว่าเป็นใคร (เพศทางเลือก) ตั้งแต่เมื่อไหร่
- ทำอย่างไรกับตนเองบ้างเพื่อให้เป็นไปตามที่ต้องการ (เช่น แต่งกาย แต่งหน้า ไว้ผมยาว ทานยา ทำศัลยกรรม กริยาท่าทาง) ทำไมถึงเลือกที่จะทำเช่นนี้ ตัดสินใจทำเพราะอะไร
- อยากดำรงชีวิตอย่างไร บุคคลที่ยึดเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตคือใคร ทำไมถึงคิดเช่นนั้น
- ในอนาคตอยากเป็นอะไร เพราะอะไร
- อยากให้บุคคลอื่นเห็นตนเป็นอย่างไร เรียกว่าอะไร (กะเทย เพศที่สาม เพศทางเลือก) ทำไมถึงต้องการและคิดเช่นนั้น
- มีความอึดอัดในการดำรงชีวิตไหม
- ในกลุ่มมีเพื่อนที่เป็นกะเทยหรือไม่
- ถ้าเลือกเกิดได้อยากเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย เพราะอะไร

4. การเรียน

- เรียนหนังสือวันละกี่ชั่วโมง
- คิดอย่างไรกับการเรียนที่นี่

- อนาคตคิดเรียนต่อระดับปริญญาโทต่อหรือไม่
- คิดว่ากระบวนการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเป็นอย่างไรบ้าง
- ชอบการเรียนการสอนแบบๆไหน
- อาจารย์สอนหนังสือเป็นอย่างไร
- คิดว่าตนเองเป็นคนที่ขยัน ตั้งใจเรียนหรือไม่
- ชอบเข้าห้องสมุด อ่านหนังสือ ค้นหาหาข้อมูล ทบทวนวิชาที่เรียนหรือไม่
- คิดว่าเพื่อนร่วมชั้นเรียนมีผลต่อการเรียนในมหาวิทยาลัยหรือไม่ อย่างไร
- เพื่อนร่วมเรียนและเพื่อนร่วมห้องหอพัก มีส่วนช่วยในเรื่องการเรียนของตนหรือไม่ อย่างไร
- คิดว่าสิ่งใดมีอิทธิพลต่อการเรียนของตนมากที่สุด
- หลังจบการศึกษาแล้ว อยากทำอะไรเป็นอันดับแรก
- ความหวังในอนาคต อยากเป็น หรือ ประกอบอาชีพอะไร
- คิดว่าความคาดหวังในอนาคตมีผลต่อตนเอง โดยเฉพาะในเรื่องการเรียนหรือไม่อย่างไร
- รู้สึกกดดันหรือไม่ ในการที่ตั้งความหวังในเรื่องการเรียน

5. คุณลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเอง

- มีกำหนดจุดมุ่งหมายและจัดระบบแผนการเรียนอย่างไร
- มีการกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ของตนเองหรือไม่ อย่างไร
- มีระบบการบริหารและจัดสรรเวลาในการเรียนให้กับตนเองอย่างไร
- อะไรเป็นแรงจูงใจในด้านการเรียน และการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ประสบความสำเร็จ
- มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเพื่อนร่วมเรียนหรือไม่ อย่างไร
- การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเพื่อนร่วมเรียน มีผลต่อการเรียนอย่างไร
- จุดใด ที่เป็นจุดพลิกผันในการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนของตน
- เลือกวิธีการเรียนของตนเองอย่างไร ทั้งการเรียนในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
- ระบบการเรียนการสอนของทาง มหาวิทยาลัยมีผลกระทบต่อการจัดระบบการเรียนของตนหรือไม่ อย่างไร
- ต้องการให้การเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นแบบใด เหตุใดจึงต้องการแบบนั้น
- คิดว่าระบบการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีความเหมาะสมกับตนหรือไม่ อย่างไร
- แหล่งความรู้หรือสื่อการเรียนการสอนใดที่สนใจมากที่สุด

- คิดว่าแหล่งความรู้หรือสื่อการเรียนการสอนใด ที่เหมาะสมต่อการเรียนและสร้างแรงกระตุ้นในเรื่องการเรียนของตน
- แหล่งความรู้และสื่อการเรียนการสอนมีผลต่อการพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหา และศักยภาพของตนหรือไม่ อย่างไร
- นอกเหนือจากแหล่งความรู้และสื่อการเรียนการสอนแล้ว อะไรที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถในการแก้ปัญหา และศักยภาพของตน
- พฤติกรรมในห้องเรียนของตนเป็นอย่างไร
- มีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตน มากน้อยเพียงใด
- มีส่วนร่วมในการอภิปรายในห้องเรียน การแสดงความคิดเห็นส่วนตัว และการพยายามมีความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากผู้สอนบ้างหรือไม่
- มีการประยุกต์ความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้กับสถานการณ์อื่นนอกห้องเรียนหรือไม่ อย่างไร
- มีการกำหนดวิธีการประเมินตนเองและความเข้าใจถึงศักยภาพของตนในด้านการเรียนอย่างไร

6. ภูมิหลังในส่วนครอบครัว

- ความสัมพันธ์กับครอบครัวเป็นอย่างไร ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น
- มีความผูกพัน สนับสนุนกับที่บ้าน มากน้อยแค่ไหน
- มีความคิดเห็นขัดแย้งกับทางครอบครัวในเรื่องการเรียน และเพศภาวะหรือไม่
- ถูกเลี้ยงดูมาอย่างไร สิ่งที่ชอบและไม่ชอบ
- การปฏิบัติและความเห็นของครอบครัวในเรื่องเพศทางเลือกเป็นอย่างไร
- เคยมีหรือรู้จักคนที่เป็นเพศทางเลือกหรือไม่อย่างไร มีความเห็นและปฏิบัติต่อคนเหล่านี้
- บุคคลที่มีความสำคัญในครอบครัวเป็นใคร มีคนเป็นเพศทางเลือกหรือไม่ อย่างไร
- และมีความเห็นและปฏิบัติต่อคนเหล่านี้
- ครอบครัวมีส่วนผลักดัน ส่งเสริมในด้านการเรียนหรือไม่ อย่างไร มากน้อยแค่ไหน
- ครอบครัวยอมรับกับการที่เป็นกะเทยหรือไม่ อย่างไร
- เล่าถึงการเรียนในระดับมัธยมศึกษาว่าอยู่ในระดับใด และทางครอบครัวมีความเห็นอย่างไรกับผลการเรียนระดับคะแนนดังกล่าว

- สิ่งใดที่มีส่วนทำให้หันกลับมาให้ความสนใจ ด้านการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยจนสามารถพัฒนาระดับผลการเรียนให้อยู่ในเกณฑ์ที่ดี
- ถ้อยคำพูด คำเตือน คำแนะนำ ชี้แนะ ที่ทางครอบครัว มักจะพูดเพื่อเตือนสติ และให้กำลังใจอยู่เสมอ
- ความคาดหวังของครอบครัว มีหรือไม่ อย่างไร
- ทางบ้านแนะนำการปฏิบัติตัวอย่างไร คิดว่าเหตุใดครอบครัวจึงแนะนำอย่างนั้น แล้วทำตามคำแนะนำของครอบครัวหรือไม่
- มีการเปรียบเทียบผลการเรียนระหว่างพี่ น้องในบ้านหรือไม่ และเป็นเหตุกระตุ้นให้ระดับผลการเรียนเพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไร

อภิธานศัพท์

กระแดะ	น่ารักน่าชัง และจริงใจอย่างที่สุด ไม่แสดงออกอาการแสร้งทำ เป็นอาการของผู้หญิงที่ดัดจริต อยากให้ผู้ชายชอบใจ
กะเทยลูกกวาด	ชายที่แต่งกายข้ามเพศ เสื้อผ้ามีสีสัน น่ารัก หวานๆ แบบเด็กวัยรุ่นผู้หญิง
จับรุ่นน้อง	รุ่นพี่ปีสูงขึ้นไปพารุ่นน้องที่เป็นกะเทยเข้าร่วมกิจกรรม หรือการจับคู่รุ่นน้องกะเทยที่ถูกชะตา มีลักษณะท่าทาง รูปร่าง อุปนิสัยคล้ายกัน
ฟัดแก๊ง	การนัดรวมตัวกัน พบปะพูดคุยกันระหว่างเพื่อน
ว้ากน้อง	กิจกรรมการรับน้องชาย-หญิง
ว้ากกะเทย	กิจกรรมการรับน้องแยกเฉพาะนักศึกษาที่เป็นกะเทย
แอ๊ะ	มาจากกระแดะและแอ๊บผสมกัน หมายความว่าแอบทำ/แสร้งทำน่ารักน่าชังและจริงใจอย่างที่สุด
แอ๊บเรียบร้อย	มาจากแอบ แอบทำ/แสร้งทำให้เรียบร้อย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางเฉลิมขวัญ เมฆสุข
วัน เดือน ปีเกิด	5 ธันวาคม 2513
สถานที่เกิด	นครปฐม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	155/4 ถนนบรรเจิดใจราช ตำบลสนามจันทร์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศ.ศ.บ.) วิชาเอกภูมิศาสตร์ วิชาโทภาษาญี่ปุ่น เกียรตินิยมอันดับ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
พ.ศ. 2546	นิติศาสตรบัณฑิต (น.บ.) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2550	ศึกษาต่อระดับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2536 - 2552	เจ้าหน้าที่อาวุโส ฝ่ายกฎหมายและความคุ้มครองสิทธิ ประโยชน์ บริษัท เอ็นเอ็มบี-มินิแบ ไทย จำกัด 1 หมู่ 7 ถนนพหลโยธิน กม.51ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13180 โทรศัพท์ 0-353-61439